

PAULO
COELHO

*Az ördög és
Prym kisasszony*

PAULO COELHO
Az ördög és Prym kisasszony
([Tartalom](#))

*És megkérde őt egy főember,
mondván: Jó Mester, mit cselekedjem,
hogy az örökéletet elnyerhessem?*

Monda pedig néki Jézus:

Miért mondasz engem jónak?

Nincs senki jó, csak egy, az Isten.

Lukács 18, 18-19 – Károli Gáspár fordítása

A szerző előszava

Az első történet a Jó és a Rossz kettéválásáról az ókori perzsáktól származik. Az idő istene, miután megteremtette a világot, észreveszi, hogy még hiányzik valami nagyon fontos dolog: egy társ, akivel együtt élvezheti mindezt a szépséget és harmóniát.

Ezer évig imádkozik, hogy szülessen egy fia. Arról nem szól a fáma, hogy kihez imádkozik, hiszen ő volt az egyetlen és mindenható főisten. Mindenesetre addig imádkozik, amíg végül teherbe nem esik.

Ám amikor észreveszi, hogy teljesült az álma, rögtön meg is bánja, mert ráébred, milyen törékeny a dolgok egyensúlya. De akkor már késő: a gyermek megszületni

készül. Keserves zokogásával már csak annyit tud elérni, hogy a fiú, akit a méhében hordoz, váljék ketté. Úgy szól a legenda, hogy az időisten ikreket hoz a világra: imájából fogan a Jó (Ormuz), bánatából pedig a Rossz (Arimán).

Az isten mindent megtesz annak érdekében, hogy Ormuz szülessen meg előbb, hogy féken tartsa fivérét, és megakadályozza, hogy kárt tegyen a világban. Csakhogy a Rossz ravasz és ügyes: születésükkor Arimánnak sikerül félrelöknie Ormuzt, így ő pillantja meg először a csillagok fényét.

Az idő istene kétségbeesésében elhatározza, hogy szövetségeseket állít Ormuz mellé: megteremti az emberiséget, hogy együtt harcoljon fiával Arimán ellen, és közösen megakadályozzák, hogy átvegye az uralmat a világ fölött.

A perzsa legendában tehát az emberiség a Jó szövetségeseiként születik, s a hagyomány szerint végül győzni fog. Évszázadokkal később azonban felbukkan egy másik legenda is a kettéválásról, amely éppen ellenkezőleg látja az ember természetét: az ember a Rossz eszköze.

Bizonyára sejtik, mire gondolok: egy férfi és egy nő az Édenkertben, ahol minden elképzelhető gyönyörben részük van. Egyetlen dolgot tilt nekik az Úr: soha nem ismerhetik meg, mit jelent a Jó és a Rossz. Azt mondja nekik a Mindenható Atyaisten (Ter 2, 17): „*a jó és gonosz tudásának fájáról, arról ne egyél*”.

De egy szép napon megjelenik a kígyó, és azt bizonygatja, hogy ez a tudás még magánál az Édenkertnél is többet ér,

úgyhogy feltétlenül meg kell szerezniük. A nő tiltakozik, mondván, hogy Isten halállal fenyegette, de a kígyó esküdözik, hogy semmi bajuk nem eshet. Éppen ellenkezőleg: amikor megismerik a Jót és a Rosszat, Istennel válnak egyenlővé.

Éva tehát eszik a tiltott gyümölcsből, és Ádámot is megkínálja. Abban a pillanatban fölborul a Paradicsom egyensúlya, ők pedig kiűzetnek és elátkoztatnak. De van itt egy rejtélyes mondat, amelyet Isten mond, mintha igazat adna a kígyónak: *„Imé az ember olyanná lett, mint mi közülünk egy, jót és gonoszt tudván.”*

Csakúgy, mint a perzsa időisten esetében, aki imádkozik, holott mindenható, a Biblia sem mondja meg, kihez szól az Úr – ha egyszer egyedüli isten –, amikor azt mondja: „közülünk egy”.

Bárhogy legyen is, az emberiség kezdettől fogva arra ítéltetett, hogy a két örök véglet között vergődjön. És most itt vagyunk, s lám, őseink kérdésére még ma sem kaptunk választ. Ennek a könyvnek az a célja, hogy alaposan körüljárja ezt a témát, felidézve néhányat a témával kapcsolatos legendákból, amelyek a világ legkülönbözőbb tájain születtek.

Az ördög és Prym kisasszony a befejező része az *És a hetedik napon* című trilógiának, amelynek első két része *A Piedra folyó partján ültem és sírtam* (1994), illetve *Veronika meg akar halni* (1998) című regény. Mindhárom könyv átlagemberek életének egyetlen hetéről szól. Ez alatt az egy hét alatt azonban olyan nagy kérdésekkel találják

szemben magukat, mint a szeretet, a halál vagy a hatalom. Mindig szentül hittem, hogy a gyökeres változások – mind az ember életében, mind a társadalomban – nagyon rövid idő alatt zajlanak le.

A sors akkor állít minket nagy döntések elé, amikor a legkevésbé sem számítunk rá. Ilyenkor derül ki, elég bátrak vagyunk-e, hogy megváltoztassuk az életünket. Ilyenkor nem tehetünk úgy, mintha mi sem történt volna, és nem hivatkozhatunk arra, hogy még nem vagyunk felkészülve a döntésre.

A próba nem vár. Az élet nem néz hátra. Egy hét nagyon is elegendő arra, hogy eldöntsük: vállaljuk-e a sorsunkat vagy nem.

Buenos Aires, 2000. augusztus

Az öreg Berta tizenöt éve mindennap kint üldögélt a háza előtt. Viscos lakói nem láttak ebben semmi különösét: az idős emberek mindig a múlttól meg a fiatalságukról ábrándoznak, a kívülálló bölcsességével szemlélik a világot, amelynek ők már nem részei, és keresik a témát, amit megvitathatnak a szomszédaikkal.

Bertának azonban különös oka volt arra, hogy ott üldögéljen. Várt. És várakozása azon a reggelen ért véget, amelyen megpillantotta az idegent, ahogy jön fölfelé a meredek lejtőn, és a falu egyetlen szállodája felé tart. Egyáltalán nem ilyennek képzelte: a ruhája kopott, az arca borostás volt, és a haja is hosszabb volt a megszokottnál.

De nem egyedül jött: vele volt az ördög.

„Igaz van az uramnak” – gondolta. – „Ha én nem lennék itt, senki nem is venné észre, hogy megérkezett.”

Soha nem tudta megállapítani az emberek életkorát: az idegent körülbelül negyven és ötven év közöttinek becsülte.

„Tehát egy fiatalember” – gondolta (de ezt a kifejezést csak az öregek értik igazán). Találgatni kezdte, vajon mennyi ideig marad a faluban, de hamar föladta. Az bizonyos, hogy nem sokáig, hiszen csak egy kis hátizsák van nála. Valószínűleg egyetlen éjszakát akar itt tölteni, azután továbbmegy. De hogy hová, azt végképp nem tudta kitalálni, és tulajdonképpen nem is érdekelte.

Mégis megérte itt ülni mindennap a ház előtt, és várni, hogy megjelenjen. Mert az évek során megtanulta értékelni a hegyek szépségét, pedig azelőtt észre sem vette őket, egyszerűen azért, mert itt született, és megszokta ezt a tájat.

A férfi a várakozásának megfelelően bement a szállodába. Bertának eszébe jutott, hogy beszélnie kellene a pappal erről a nemkívánatos látogatóról, de azonnal elvetette az ötletet: a pap meg sem hallgatná egy bolond vénasszony aggodalmait.

Akkor tehát nincs más hátra, mint figyelni, mi történik. Az ördögnek nem kell hozzá sok idő, hogy zavart keltsen, például olyan szélvészt, vihart támasszon, amely néhány órán belül képes kitépni akár kétszáz éves fákat is. Hirtelen ráeszmélt: az a tény, hogy tudja: a gonosz megjelent Viscosban, önmagában nem változtat a helyzeten. Az ördögök jönnek és mennek, anélkül hogy észrevennénk a

jelenlétüket. Állandóan járják a világot: legtöbbször csak tudni akarják, mi történik, olykor viszont azért, hogy próbára tegyenek egy-egy lelket. Ilyenkor teljességgel kiszámíthatatlanok, szeszélyesek, és váratlanul, minden logika nélkül változtatják meg a célpontjukat, egy-egy izgalmasnak ígérkező csata reményében. Berta úgy gondolta, hogy Viscosban igazán semmi olyasmi nincs, ami egy napnál hosszabb ideig fönn tudná tartani bárkinek az érdeklődését. Főleg nem egy ilyen fontos és elfoglalt emberét, amilyen a sötétség hírnöke.

Próbálta elterelni a gondolatait, de az idegen nem ment ki a fejéből. A napfényes égbolton gyülekezni kezdtek a sötét felhők.

„Nincs ebben semmi különös. Minden évben ilyenkor szokott elromlani az idő” – gondolta. Ennek semmi köze nincs az idegen érkezéséhez, az egész nem több, mint véletlen egybeesés.

Ekkor meghallotta a távoli mennydörgést. Majd újra. Aztán még kétszer. Ez egyrészt azt jelenti, hogy jön az eső, másrészt viszont, ha hinne a falu babonáiban, úgy is értelmezhetné, hogy a mennydörgés az Isten hangja, aki haragszik az emberre, amiért elfordult Tőle.

„Talán mégiscsak tennem kéne valamit. Végül is itt van, amire vártam.”

Pár percig figyelte, mi történik körülötte. A fellegek szép lassan beborították az eget, de a mennydörgés elmúlt. Mivel azelőtt hithű katolikus volt, nem hitt a babonákban, főleg nem a viscosi hiedelmekben.

„A mennydörgés egyszerű természeti jelenség. Ha az Isten

szólni akarna az emberhez, ennél közvetlenebb módot választana.”

Erre gondolt, amikor újból dörgést hallott – ezúttal jóval közelebről.

Fölkelt hát, fogta a székét, és bement a házba, mielőtt eleredt volna az eső. De most már összeszorult a szíve: valami meghatározatlan félelem költözött belé.

„Mit tegyek?”

Azt kívánta, bárcsak azonnal elmenne az idegen. Ő már ahhoz is öreg, hogy önmagán segítsen: hogy tudna segíteni a falujának? Hát még a Mindenható Atyának! Az Úr minden bizonnyal fiatalabb segítőtársat választana magának – ha egyáltalán segítségre szorulna. Nem, ez csak egy rossz álmom lehet. Vagy a megboldogult ura találta ki, hogy legyen mivel elütnie az időt.

De hogy magát az ördögöt látta – abban egy percig sem kételkedett.

Pedig ugyanolyan hús-vér embernek látszik, mint a többi, vándornak öltözve.

A szállodában egy környékbeli termékeket árusító bolt is működött, továbbá egy étterem, ahol helyi ételkülönlegességeket szolgáltak fel, valamint egy vendéglő. Ebbe a vendéglőbe jártak Viscos lakói, és mindig ugyanarról beszélgettek: az időjárásról, és arról, mennyire nem érdekli a fiatalokat a falu sorsa. „Kilenc hónap tél, és három hónap pokol” – mondogatták. Ez azt jelentette, hogy kilencven napjuk volt az összes

mezőgazdasági munkára: a trágyázásra, a vetésre, a várakozásra, az aratásra, a szénahordásra és a birkanyírásra.

A falu lakói mindannyian tudták, hogy egy olyan világhoz ragaszkodnak, amely már a végét járja. De nem volt könnyű elfogadniuk, hogy ők az utolsó leszármazottai azoknak a földműveseknek és pásztoroknak, akik évszázadokkal ezelőtt éltek a környékbeli hegyekben. Előbb-utóbb bizony ide is eljutnak a korszerű gépek, a jószágot távolabb nevelik majd, és mesterséges takarmányon hizlalják őket, a falucskát pedig talán megveszi valami nagy külföldi cég, és síparadicsomot varázsol belőle.

A környék többi településével is ez történt, csak Viscosnak sikerült ellenállnia, mert lakói sokkal erősebben kötődtek a múlthoz, az ősök szelleméhez, akiktől megtanulták, hogy az utolsó csepp vérükig kell küzdeni.

Az idegen figyelmesen elolvasta a szálloda bejelentőlapját, és közben kitalálta, hogyan töltsse ki. A kiejtéséből mindenki arra következtetett, hogy valamelyik dél-amerikai országból jött. Legyen – mondjuk – Argentína, úgyszólván nagyon szereti a labdarúgó-válogatottját. Az úrlapon a lakcímét is kérdezték, amire Kolumbia utcát írt, hiszen a délamerikaiak előszeretettel neveznek el utcákat és tereket a szomszédos országokról. Saját nevéről pedig egy híres múlt századi terrorista nevét választotta.

Két órába sem telt bele, és már egész Viscos tudta, hogy érkezett a faluba egy Carlos nevű idegen, aki Argentínában született, és a hangzatos nevű Kolumbia utcában lakik, Buenos Airesben. Ez a kis települések előnye: nem kell

nagyon igyekezni, hogy mindent megtudjanak az ember magánéletéről.

Mellesleg éppen ez volt az idegen célja.

Fölment a szobájába, kipakolta a hátizsákját: mindössze néhány ruhát hozott magával, egy villanyborotvát, egy váltócipőt, vitaminokat megfázás ellen, egy vaskos füzetet, amibe jegyzetelt, és tizenegy aranyrudat, egyenként kétkilósakat.

Mivel kimerült a feszültségtől, a gyaloglástól és a súlyos tehertől, amit cipelt, szinte azonnal elaludt, de előbb még odatolt egy széket az ajtó elé.

Bár tudta, hogy Viscosnak mind a 281 lakójában megbízhat.

Másnap megreggelizett, otthagya a szennyesét a kis szálloda portáján, visszapakolta a hátizsákjába az aranyrudakat, és elindult kelet felé, a hegyekbe. Útközben mindössze egyetlen falubélit látott: egy öregasszonyt, aki a háza előtt üldögélt, és kíváncsian figyelte őt.

Elrejtőzött az erdő mélyén, és megvárta, míg a füle megszokja a bogarak zümmögését, a madarak énekét és a száraz gallyak zörgését. Tisztában volt azzal, hogy ezen a helyen bárki kileshetné, anélkül hogy ő észrevenné, ezért csaknem egy órán keresztül nem csinált semmit.

Amikor már biztos volt abban, hogy egy esetleges leselkedő már megunta a várakozást, és elújságnivaló nélkül távozott, kiválasztott egy Y formájú sziklát, amely mellett ásott egy gödröt, és elrejtette az egyik aranyrudat. Aztán följebb kapaszkodott, majd újabb egy órán keresztül úgy tett, mintha mély átéléssel szemlélné a természetet.

Aztán észrevett egy másik sziklát – melynek ezúttal sas formája volt –, ott ásott egy másik gödröt, és elrejtette a maradék tíz aranyrudat is.

Visszafelé menet legelsőnek egy fiatal lánnyal találkozott, aki az egyik folyócska partján üldögélt. (A környéken sok időszakos folyó volt, amelyek az olvadó gleccserekből képződtek.) A lány fölpillantott a könyvéből, észrevette a férfit, aztán folytatta az olvasást. Az édesanyja bizonyára arra tanította, hogy ne álljon szóba idegenekkel.

Az idegeneknek azonban joguk van beszélgetést kezdeményezni egy ismeretlen város lakóival, így hát a férfi közelebb lépett.

– Jó napot – mondta. – Nagyon meleg van az évszakhoz képest.

A lány bólintott.

Az idegen folytatta:

– Kérem, jöjjön velem. Mutatni akarok valamit. A lány illedelmesen letette a könyvet, kezét nyújtott és bemutatkozott:

– Chantalnak hívnak, éjszakánként a szálloda bárjában dolgozom, és csodálkoztam, hogy nem jött le vacsorázni, hiszen a szálloda nemcsak a szobák kiadásából tartja fenn magát, hanem a vendégek fogyasztásából is. Maga pedig Carlos, Argentínából jött, és a Kolumbia utcában lakik. Már mindenki tud magáról a faluban, ugyanis ha valaki a vadászati szezonon kívül érkezik hozzánk, azt mindig rendkívüli érdeklődés fogadja. Úgy ötvenévesnek nézem, kissé ősz, és a szemén látom, hogy sok mindenen ment keresztül. Ami pedig a kérést illeti, vagyis hogy mutatni

szeretne valamit, köszönöm szépen, de az összes lehetséges és elképzelhető szögből láttam már a viscosi tájat. Esetleg fordítva: én tudnék mutatni magának olyan helyeket, ahol még nem járt, de gondolom, úgysem ér rá.

– Ötvenkét éves vagyok, és nem Carlos a nevem. Az összes adatom hamis.

Chantal nem tudta, mit feleljen. Az idegen folytatta.

– Nem Viscost akarom megmutatni. Valami olyat, amit még soha nem látott.

Chantal rengeteg történetet olvasott olyan lányokról, akik elmentek az erdőbe egy idegennel, aztán pedig nyomtalanul eltűntek. Egy pillanatra megrémült, de a rémület helyét nyomban átvette a kalandvágy: ha jól meggondolja, ez a férfi úgysem merné bántani, hiszen épp most mondta neki, hogy mindenki tud az érkezéséről. Még akkor is, ha az adatai nem felelnek meg a valóságnak.

– Ki maga? – kérdezte. – Ha igaz, amit az imént mondott, nem fél, hogy följelentem a rendőrségen, amiért hamis adatokat közölt magáról?

– Megígérem, hogy minden kérdésére válaszolok, de előbb velem kell jönnie, mert mutatni akarok valamit. Öt percre van innen.

Chantal becsukta a könyvet, mély levegőt vett, magában imádkozott, míg a lelkében izgalom és félelem kavargott. Aztán fölkel, és követte az idegent, de biztos volt abban, hogy megint ugyanaz fog vele történni, mint mindig: egy ígéretes találkozás, aztán kiderül, hogy az egész csak hiú ábránd volt.

A férfi elvezette az Y formájú sziklához, rámutatott a frissen ásott földre, és arra kérte a lányt, hogy keresse meg, mi van ott elrejtve.

– Piszkos lesz a kezem – mondta Chantal. – Piszkos lesz a ruhám.

A férfi letört egy ágat, és odaadta a lánynak, hogy azzal ásson. Chantal meghökkent, de úgy döntött, hogy megteszi, amire kéri az idegen.

Öt perc múlva ott fénylett előtte a piszkos sárga aranyrúd.

– Aranyak látszik – mondta.

– Az is. Az enyém. Kérem, temesse vissza.

Chantal engedelmeskedett. A férfi elvezette a másik rejtekhelyhez is. Megint ásnia kellett, ám ezúttal igen elámult, amikor megpillantotta a rengeteg aranyat.

– Ez is arany. Ez is az enyém – mondta az idegen.

Chantal már készült volna ezt is betemetni, az idegen azonban arra kérte, hogy hagyja úgy a gödröt, ahogy van. Azután leült egy kőre, rágyújtott és tekintete a távolba révedt.

– Miért akarta megmutatni? A férfi nem válaszolt.

– Ki maga, megmondja végre? És mit keres itt? Miért mutatta meg? És ha mindenkinek elmesélem, hogy mi van elásva a hegyekben?

– Túl sokat kérdez egyszerre – felelte az idegen, de továbbra sem vette le a szemét a hegyekről, mintha észre sem venné, hogy a lány is ott van. – Ami pedig az elmesélést illeti, éppen azt akarom, hogy mondja el a többieknek, mit látott.

– Azt ígérte, hogy ha magával jövök, minden kérdésemre válaszol.

– Először is: ne higgyen az ígéreteknek. A világ tele van velük: gazdagság, megváltás, örök élet, örök szerelem. Egyesek azt hiszik, bármit megígérhetnek, mások bármit készségesen elhisznek egy jobb élet reményében – mellel még bizonyára maga is ezek közé tartozik. Aki könnyelműen ígérget, és aztán nem tudja teljesíteni az ígéreteit, tehetetlennek és sikertelennek érzi magát, s ugyanez történik azzal is, aki az ígéretekbe kapaszkodik. Hirtelen észbe kapott: feleslegesen túlbonyolítja a dolgokat. A saját életéről beszél, arról az éjszakáról, amely megváltoztatta a sorsát, azokról a hazugságokról, amelyekben kénytelen volt hinni, mert képtelenség lett volna elfogadni a valóságot. A lány nyelvén kellene beszélnie, úgy, hogy megértse, amit mond.

Chantal azonban majdnem mindent értett: nyilván ez is, mint minden idősödő férfi, csak a szexre tud gondolni, ha meglát egy csinos fiatal lányt. Mint minden ember, azt hiszi, pénzen bármit megvehet. És mint minden külföldi, biztosra veszi, hogy az ország belsejében kellően naivak a lányok ahhoz, hogy elfogadjanak bármilyen ajánlatot, valóságosat és képzeletbelit egyaránt – ha a legcsekélyebb reményük van a szabadulásra.

Nem ő az első – és sajnos bizonyára nem is az utolsó –, aki ilyen közönségesen próbálja meg elcsábítani. Egyedül a felkínált arany mennyisége lepte meg és kavarta föl: soha nem gondolta volna, hogy ennyit ér, és ez legalább annyira hízelgett neki, mint amennyire megrémült tőle.

– Elég nagy vagyok már ahhoz, hogy ne higgyek az ígéretekben – válaszolta, csak hogy mondjon valamit. Időt akart nyerni.

– Mégis hisz bennük, ugyanúgy, ahogy eddig is hitt.

– Téved. Én tudom, hogy a Paradicsomban élek, olvastam a Bibliát, és nem fogom elkövetni ugyanazt a bűnt, amelyet Éva, aki nem érte be azzal, amije volt.

Persze, hogy nem mondott igazat. Máris elkezdett félni, hogy az idegen esetleg elveszti az érdeklődését iránta, és elmegy. Valójában ő intézte úgy a dolgot, hogy találkozzanak az erdőben, ő volt az, aki szándékosan oda telepedett le, ahol visszafelé biztosan meglátja az idegen, mert beszélgetni akart valakivel, hátha újabb ígéreteket hallhat, és pár napig álmodozhat egy esetleges új szerelemről és egy nagy utazásról a völgyön túlra, ahonnan soha többé nem térne vissza ide, a szülőföldjére. Annyiszor összetörték már a szívét, és mégis hitt benne, hogy egyszer megtalálja élete párját. Eleinte rengeteg lehetőséget elszalasztott, mert úgy érezte, hogy még nem találta meg az igazit, de most ráébredt, hogy az idő gyorsabban telik, mint gondolta, és hajlandó lett volna otthagyni Viscost az első emberrel, aki magával viszi, akkor is, ha semmit nem érez iránta. Később biztosan meg tudná szeretni, hiszen a szerelem is csak idő kérdése.

– Pontosan ezt akarom megtudni: hogy a Paradicsomban élünk vagy a Pokolban – szakította félbe a férfi Chantal gondolatait.

Jól van, úgy látszik, besétált a kelepcébe.

– A Paradicsomban. De aki túl sokáig él tökéletes helyen,

az egy idő után megunja.

Bedobta az első csalétket. Valójában ezt mondta, csak más szavakkal: „szabad vagyok, a rendelkezésére állok”. A férfi következő kérdése nyilván ez lesz: „Ahogy maga is?”

– Ahogy maga is? – tudakolta az idegen. Óvatosnak kell lennie, nem ronthat ajtóstul a házba, mert még elijeszti.

– Nem is tudom, néha úgy érzem, hogy igen. Néha viszont úgy érzem, hogy ideköt a sorsom, és nem tudnék elszakadni Viscostól.

Következő lépés: közönyt kell színlelni.

– Rendben van, ha nem akar mesélni az aranyról, amit az előbb mutatott, köszönöm a sétát, de most visszamegyek a folyócskámhoz és a könyvemhez. Köszönöm.

– Egy pillanat!

Tehát bekapta a horgot.

– Persze hogy megmagyarázom, mit keres itt ez az arany. Különben minek hoztam volna ide magát?

Szex, pénz, hatalom, ígéreték. Chantal azonban úgy tett, mintha valami meglepő kijelentésre várna, a férfiak ugyanis különösen nagy örömeiket lelik abban, ha felsőbbrendűnek érezhetik magukat – s közben észre sem veszik, hogy az esetek többségében tökéletesen kiszámítható a viselkedésük.

– Maga nagyon tapasztalt embernek látszik. Biztosan sokat tanulhatnék magától – mondta.

Ez az. Lazítsunk a hurkon, dicsérjük egy kicsit, nehogy elriasszuk a zsákmányt. Ez alapvető szabály.

– De van egy nagyon rossz szokása: ahelyett, hogy válaszolna egy igen egyszerű kérdésre, hosszan prédikál

az ígéretekről és arról, hogyan kell élni. Szíves-örömezt itt maradok, ha válaszol a kérdéseimre, amelyeket rögtön az elején feltettem. Ki maga? És mit keres itt?

Az idegen csak most vette le a szemét a hegyekről, és csak most nézett rá a lányra. Élete során mindenféle emberrel dolgozott, és csaknem biztosra vette, hogy ki tudja találni, mit gondol most a lány. Nyilván azt hiszi, azért mutatta neki az aranyat, hogy lenyűgözze a gazdagságával. Ő pedig a fiatalságával és a közönyével akar hatni rá.

– Hogy ki vagyok? Jól van: mondjuk, egy olyan férfi, aki egy ideje keresi a választ bizonyos kérdésre. Elméletben már megtaláltam, de még soha nem próbáltam ki a gyakorlatban.

– Miféle kérdésre?

– Az emberi természet lényegéről. Fölfedeztem, hogy amint lehetőségünk nyílik engedni a kísértésnek, nyomban engedünk. Minden emberi lény kész rosszat cselekedni, csak a körülményektől függ, hogy valóban meg is teszi-e.

– Azt hiszem...

– Nem arról van szó, hogy maga mit hisz, vagy én mit hiszek, vagy mit akarunk hinni, hanem arról, hogy meg akarom tudni, igaz-e az elméletem. Akarja tudni, ki vagyok? Egy nagyon gazdag, nagyon híres gyáros, aki több ezer embert irányított, aki kemény volt, ha keménynek kellett lennie, de jó volt, ha úgy érezte, arra van szükség. Egy férfi, aki olyan dolgokat is átélt, amelyekről a többi ember nem is sejti, hogy léteznek, és aki nem ismert korlátokat, ha örömet vagy tudást keresett. Olyan ember vagyok, aki megismerte a Paradicsomot, de nem vette

észre, mert azt hitte, hogy a család és a hétköznapi poklában vergődik. Ám azután megismerte a valódi Poklot is, éppen amikor kezdte volna élvezni a Paradicsomot és a tökéletes szabadságot. Íme, ez vagyok én: egy férfi, aki egész életében jó és rossz volt – s talán éppen én lennék a legalkalmasabb arra, hogy választ adjak a kérdésekre. És ezért vagyok itt. Tudom, mi a következő kérdése.

Chantal érezte, hogy kicsúszik a lába alól a talaj. Gyorsan össze kellett szednie magát.

– Most azt gondolja, hogy azt fogom kérdezni: miért mutatta meg nekem az aranyat? De én inkább arra lennék kíváncsi, mit keres egy híres és gazdag gyáros éppen Viscosban, ha a kérdésére a könyvekben és az egyetemeken is megtalálhatná a választ, vagy egyszerűen megkérdezhetne egy neves filozófust.

Az idegennek tetszett a lány éles esze. Nagyszerű: a legmegfelelőbb embert választotta, mint mindig.

– Azért jöttem Viscosba, mert van egy tervem. Egyszer régen láttam egy színdarabot, amit egy bizonyos Dürrenmatt írt, bizonyára ismeri...

A megjegyzést provokációnak szánta: nyilvánvaló, hogy ez a lány soha nem hallott Dürrenmattról, és most megint közönyt fog színlelni, mintha tudná, kiről van szó.

– Folytassa – mondta Chantal, közönyt színlelve.

– Örülök, hogy ismeri, de engedje meg, hogy föllevenítsem a színdarabot. – Alaposan megfontolta minden szavát, oly módon, hogy a megjegyzés ne legyen túlzottan cinikus, de azért egyértelműen jelezze: tudja, hogy a lány hazudik. – Egy nőről szól, aki – miután

meggazdagodott – visszatér a városába, csak azért, hogy megalázza és tönkretegyje azt a férfit, aki fiatalkorában visszautasította. Egész életének, a házasságának, meggazdagodásának egyetlen célja volt: megbosszulni első szerelmét.

– Ekkor fogant meg a fejemben a tervem – folytatta. – Keresek egy eldugott helyet, ahol mindenki boldogságban, békességben és szeretetben él, és kipróbálom, rá tudom-e venni őket, hogy szegjék meg a legfőbb parancsolatokat. Chantal elfordította a fejét, és a hegyeket bámulta. Tudta, hogy az idegen kitalálta, hogy nem ismeri az író, és most attól félt, hogy megkérdezi, melyek a legfőbb parancsolatok. Soha nem volt igazán vallásos, és fogalma sem volt ezekről a dolgokról.

– Ebben a faluban mindenki becsületes, magával az élen – folytatta az idegen. – Az az aranyrúd, amelyet az előbb mutattam, megadhatná magának az anyagi függetlenséget, végre elmehetne innen, világot láthatna, megtehetné, amiről minden falusi lány álmodozik. Az az arany ott fog maradni. Maga tudja, hogy az enyém, de bármikor ellophatná, ha akarná. És akkor megszegné az egyik fő parancsolatot: „ne lopj”.

A lány ránézett az idegenre.

– Ami pedig a másik tíz aranyrudat illeti, egy életre elég volna az egész falunak, hogy ne kelljen többé dolgozniuk – folytatta. – Azért nem akartam, hogy betemesse a gödröt, mert olyan helyre akarom rejteni, amit csak én ismerek. Azt akarom, hogy amikor visszamegy a faluba, mindenkinek mondja el, mit látott, és azt is, hogy szívesen Viscos

lakóinak ajándékozom, ha cserébe megtesznek nekem valamit, amiről álmukban sem gondolták volna, hogy képesek megtenni.

– Például mit?

– Nem például, hanem egészen konkrétan: azt akarom, hogy szegjék meg a „ne ölj” parancsolatát.

– Micsodát?

A kérdés sikolyként robbant ki belőle.

– Jól hallotta. Azt akarom, hogy bűnt kövessenek el.

Az idegen észrevette, hogy a lány teste megmerevedik, s hogy bármelyik pillanatban faképnél hagyhatja, anélkül hogy végighallgatná. Nagyon gyorsan kellett tehát elmondania, amit még el akart mondani.

– Ajánlatom csak egy hétig érvényes. Ha hét napon belül valakit meggyilkolnak – nekem teljesen mindegy, hogy ki az áldozat: egy hasznavehetetlen öregember, egy gyógyíthatatlan beteg vagy egy szellemi fogyatékos, akivel csak baj van – az arany a falu lakóié lesz, én pedig levonom a következtetést, hogy mindannyian rosszak vagyunk. Ha maga ellopja azt az aranyrudat, de a falu ellenáll a kísértésnek, vagy fordítva, megállapítom, hogy vannak jó és rossz emberek, ez azonban tovább bonyolítaná a problémát, mert ez azt jelentené, hogy állandó küzdelem folyik a lelkünkben, és bármelyik fél győzhet. Maga hisz Istenben, a lélekben, meg az angyalok és ördögök közötti harcban?

Chantal nem mondott semmit, és az idegen rájött, hogy ezúttal rosszul időzített: a lány bármelyik pillanatban sarkon fordulhat és otthagynak. Jobb lesz, ha felhagy az ironikus

megjegyzésekkel, és rátér a lényegre:

– Ha pedig végül a tizenegy érintetlen aranyrudammal együtt hagyom itt a falut, kiderül, hogy amiben hinni akartam, hazugság. Ennek a válasznak örülnék a legkevésbé, mert sokkal könnyebb lenne elviselni az életet, ha nekem lenne igazam, és a világ alapvetően gonosz lenne. Tudom, hogy nem enyhítene a szenvedésemen, mégis úgy érzem, hogy tűrhetőbb lenne a fájdalom, ha tudnám, hogy mások is szenvednek. Ha viszont csak keveseknek kell nagy tragédiákkal szembenézniük, akkor valami nagyon el van rontva a Teremtésben.

Chantal szeme megtelt könnyel. De még most is tudott uralkodni magán.

– Miért csinálja ezt? Miért az én falummal?

– Nem magáról van szó, vagy a maga falujáról: csak magamra gondolok. De egy ember története az egész emberiség története. Tudni akarom, hogy jók vagyunk vagy rosszak. Ha jók vagyunk, Isten igazságos, és meg fogja bocsátani minden vétkemet, meg fogja bocsátani, hogy rosszat kívántam azoknak, akik tönkre akartak tenni, hogy a fontos pillanatokban rossz döntést hoztam, és hogy ilyen ajánlatot tettem a maga falujának. Meg kell bocsátania, hiszen ő taszított engem a sötét oldalra. Ha viszont rosszak vagyunk, akkor mindent szabad, akkor soha nem hoztam rossz döntést, mert eleve kárhozatra vagyunk ítélve, és nem számít, hogyan élünk, hiszen a megváltás független a gondolatainktól és a cselekedeteinktől.

És mielőtt Chantal elindult volna, még gyorsan hozzátette:

– Jogában áll megtagadni az együttműködést. Ebben az

esetben magam mondom el a többieknek, hogy följánlottam a lehetőséget, hogy segíthessen nekik, de maga nem élt vele, így hát nekem kell közölnöm velük az ajánlatot. De ha ezek után úgy döntenek, hogy teljesítik a kérésemet, és megölnék valakit, nagy a valószínűsége annak, hogy maga lesz az áldozat.

Viscos lakói hamar kiismerték az idegen napirendjét: korán kelt, bőségesen reggelizett, majd elindult sétálni a hegyekbe, annak ellenére, hogy itt-tartózkodásának második napjától kezdve előbb megállás nélkül esett az eső, aztán nem sokkal később hóvihar lett belőle, amely csak nagy ritkán csendesedett el. Soha nem ebédelt, mindig délután tért vissza a szállodába, és ilyenkor rögtön fölment a szobájába és elaludt – legalábbis mindenki ezt gondolta.

Amikor beesteledett, megint elindult, hogy tegyen egy sétát, de ilyenkor már csak a falu környékén. Mindig ő érkezett elsőnek az étterembe, ahol a legfinomabb ételeket rendelte, de nem az ár alapján döntött, mindig a legjobb bort választotta, ami nem volt feltétlenül a legdrágább is, elszívott egy cigarettát, aztán rögtön átment a vendéglőbe, ahol pillanatok alatt összeemelegedett a falubeliekkel.

Szívesen hallgatta a Viscosról szóló történeteket (valaki például azt mondta, hogy régen sokkal nagyobb volt, mint ma, és ezt a falu szélén található épületek is alátámasztják), az itt lakókról, szokásaikról és babonáikról, amelyek még most is szerves részét képezik a parasztok

életének, valamint a legeltetés és a földművelés újfajta módszereiről.

Amikor arra került sor, hogy magáról beszéljen, gyakran egymásnak ellentmondó történeteket mesélt: egyszer azt mondta, hogy tengerész volt, másszor azt, hogy fegyvergyárai vannak, megint máskor pedig azt, hogy mindent földadott és kolostorba vonult, hogy megtalálja Istent.

Az emberek pedig hazafelé menet azon tanakodtak, hogy vajon igazat mondott-e, vagy hazudott. A polgármester azon a véleményen volt, hogy egy ember sok mindennel foglalkozhat életében, noha Viscos lakói gyermekkoruk óta tudták, mire születtek. A pap viszont azt gondolta, hogy az idegen zavaros lelkületű, tévelygő ember, aki azért jött Viscosba, hogy magára találjon.

Egyedül abban voltak biztosak, hogy csak hét napig marad a faluban, ugyanis a szálloda tulajdonosnője hallotta, amikor felhívta a fővárosi repülőtérre, és lefoglalta a repülőjegyet – különös módon Afrikába, nem pedig Dél-Amerikába. A telefonálás után azonnal előhúzott a zsebéből egy vaskos bankjegyköteget, hogy kifizesse a szoba árát és addigi fogyasztásait, pedig a nő biztosította a bizalmáról. De annyira erősködött, hogy az végül beleegyezett, csak megpróbálta rábeszélni, hogy használja inkább a hitelkártyáját, mint a többi vendég, mert így szükség esetére marad nála készpénz. Majdnem azt is hozzátette, hogy „Afrikában talán nem is lehet hitelkártyával fizetni”, de hál' Istennek idejében észbe kapott: nem lett volna túl szerencsés, ha kiderül, hogy hallgatózott, és az is

tapintatlanság lett volna, ha olyan kijelentést tesz, ami azt sugallja, hogy egyes földrészek fejlettebbek a többinél. Az idegen megköszönte a gondoskodást, de udvariasan visszautasította.

A következő három éjszakán mindenkit meghívott egy italra – és ilyenkor is készpénzzel fizetett. Ilyesmi még soha nem fordult elő Viscosban, így hát meg is feledkeztek az ellentmondásos történetekről, és csak a nagylelkű és barátságos embert látták benne, aki egyenrangú félként kezeli őket, és úgy viselkedik velük, mint a városiakkal.

Most megváltozott a vita tárgya is: zárás után az utoljára távozók egy része a polgármesterrel értett egyet, aki úgy vélte, hogy az idegen sokat tapasztalt férfi, és tudja, mi az igazi barátság; mások viszont a papnak adtak igazat, hiszen ő az emberi lélek jó ismerője, és azt mondta, hogy ez az ember magányos, és új barátokat vagy új életszemléletet keres. De akárhogy is, nagyon kellemes ember, és már most érzik, mennyire fog hiányozni, ha elmegy – jövő hétfőn.

Mindezen túl rendkívül tapintatos ember is volt, és ezt mindannyian észrevették egyetlen apróságból: a többi turista, főleg, ha egyedül érkezett, kivétel nélkül mindig szóba elegyedett Chantal Prymmel, a bárban dolgozó lánnyal. Talán könnyű kalandra vágytak, vagy ki tudja, mire. Ez az ember viszont csak akkor szólt hozzá, ha italt rendelt, és soha nem vetett rá csábító vagy kéjsóvár pillantásokat.

A folyóparti találkozás utáni három éjszakán Chantal

szinte semmit nem aludt. A vihar – amely jött és ment – zörgette a redőnyöket, és hátborzongató zajt csapott. A lány többször is verejtékben úszva riadt föl, pedig éjszakára mindig kikapcsolta a fűtést, hogy takarékoskodjon az árammal.

Az első éjszakán a Jóval találkozott. Két rémálom között – amelyekre nem emlékezett – Istenhez könyörgött segítségért. Egy pillanatra sem fordult meg a fejében, hogy elmesélje a többieknek, amit látott és hallott: nem akart a bűn és a halál hírnöke lenni.

Egyszer csak az a furcsa érzés fogta el, hogy Isten túl messze van ahhoz, hogy meghallgassa, így hát a nagyanyjához kezdett imádkozni, aki néhány éve halt meg, miután fölnevelte az unokáját: Chantal édesanyja ugyanis belehalt a szülésbe. Imádkozott, és minden erejével abba a gondolatba kapaszkodott, hogy egyszer már járt itt a Gonosz, és örökre elment.

Minden gondja ellenére tudta, hogy olyan faluban él, ahol csupa tisztességes ember lakik, akik becsületesen végzik a munkájukat, emelt fővel járnak, és az egész vidéken tisztelik őket. De ez bizony nem volt mindig így. Több mint kétszáz évig az emberiség söpredéke élt Viscosban.

Mígnem egy ember – aki nem hitt az átkokban, csak az áldás erejében – csöndjével és bátorságával megváltotta népét. Chantal hallgatta a redőnyök zörgését, és eszébe jutott a nagyanyja hangja, ahogy mesélte neki a régi történetet.

Sok-sok évvel ezelőtt élt itt az egyik barlangban egy remete, aki később Szent Savinus néven vált ismertté.

Abban az időben Viscos csak egy kis határfalu volt, amely csak úgy hemzsegett a banditáktól, szökevényektől, csempészekről, prostituáltaktól, bűntársat kereső kalandoroktól és két gyilkosság között pihenőt tartó bűnözőktől. A vezérük egy Ahab nevű arab volt, az egész környéken ő volt az úr, rettegésben tartotta és keményen megadóztatta a földműveseket, akik még mindig tisztességes életet éltek.

Egy napon Savinus előbújt a barlangjából, meglátogatta Ahabot, és szállást kért tőle éjszakára. Ahab azonban kinevette:

– Nem tudod, kivel állsz szemben? Kegyetlen gyilkos vagyok, rengeteg ember életét kioltottam, s a te életed sem ér semmit a szememben.

– Tudom – válaszolta Savinus. – De már unom, hogy ott élek abban a barlangban. Legalább egy éjszakát hadd töltsék itt.

Ahab sokat hallott a szentről, akinek olyan nagy volt a hírneve, mint neki, és ez nagyon zavarta: nem szívesen osztotta meg a dicsőségét egy ilyen törekeny, védtelen emberrel. Úgy döntött, hogy még aznap éjjel megöli, hogy megmutassa, ki az igazi úr a vidéken.

Beszélgettek egy keveset. Ahabra nagy hatással voltak a szent szavai, de bizalmatlan ember volt, és már régen nem hitt a Jó létezésében. Megmutatta Savinusnak, hova feküdhet le, és fenyegetően köszörmelte a kését. Savinus pár percig figyelte, aztán lehunyta a szemét és elaludt.

Ahab egész éjjel a kését köszörülte. Reggel azonban Savinus arra ébredt, hogy ott sír az ágya mellett.

– Te nem féltél tőlem, és nem is ítéltél el. Először történt meg, hogy valaki velem maradt éjszakára, és elhitte, hogy én is lehetek jó, és szállást adhatok a rászorulóknak. Mivel bíztál abban, hogy tudok jót cselekedni, így is tettem.

És ettől fogva Ahab új életet kezdett, és a várost is átalakította. Viscos nem volt többé jelentéktelen határátkelőhely: fontos kereskedelmi központ lett belőle két ország között.

Hát ennyi.

Chantalból kitört a zokogás, és hálás volt a nagyanyjának, amiért eszébe juttatta ezt a történetet. Hiszen jó emberek ezek, bízhat bennük! És mielőtt újra elaludt, elképzelte, hogy elmeséli nekik, mit mondott az idegen, majd látta az elképedt arcát, ahogy elkergetik a faluból.

Másnap csodálkozva figyelte, ahogy a férfi kijön az étteremből, és elindul a vendéglő, a recepció és a biotermékeket árusító bolt felé, mintha mi sem történt volna, sőt kedélyesen eltársalog az emberekkel – mint akármelyik turista, aki úgy tesz, mintha érdekelnék az olyan tökéletesen unalmas témák, mint a birkanyírás vagy a húsüstölés. A viscosiak meg voltak győződve róla, hogy mindenkit lenyűgöz egészséges és természetes életmódjuk, így hát egyre nagyobb beleéléssel ismételték mindig ugyanazokat a történeteket, amelyek azt bizonyították, hogy sokkal jobb a modern civilizációtól

távol élni. De a szívük mélyén mindannyian szerették volna látni a várost, a környezetszennyező autókat, a veszélyes kerületeket, egyszerűen azért, mert minden vidéki embert elvarázsol a nagyváros.

Ám ha megjelent egy turista, az derült ki a szavaikból – de csak a szavaikból –, hogy tökéletesen boldoggá teszi őket a tudat, hogy az elveszett Paradicsomban élnek. Magukat is próbálták meggyőzni arról, hogy csodálatos dolog ezen a földön születni, és igyekeztek nem gondolni arra, hogy eddig még egyetlen szállodavendég sem döntött úgy, hogy otthagy csapot-papot, és Viscosba költözik.

Az este viszonylag vidáman telt, egészen addig, amíg az idegen nem tett egy olyan megjegyzést, amit nem kellett volna:

– Nagyon jól neveltek errefelé a gyerekek. Máshol mindig arra ébredek, hogy kiabálnak, itt viszont soha nem hallom a hangjukat.

Egyperces kínos csend után – Viscosban ugyanis nem voltak gyerekek – valakinek eszébe jutott, hogy megkérdezze, ízlett-e a helyi étel, amit az imént kóstolt meg, és aztán tovább folytatódott a társalgás a szokásos témáról, azaz a vidék csodáiról és a nagyváros hátrányairól.

Ahogy telt az idő, Chantal egyre idegesebb lett, attól félt, hogy a férfi megkéri, mesélje el az erdei találkozásukat. De az idegen rá se nézett, és csak egyetlenegyszer szólt hozzá, amikor rendelt egy-egy italt mindenkinek – és persze készpénzzel fizetett. Amint az utolsó vendég is elhagyta a bárt, és az idegen is fölment a szobájába,

Chantal levetette a kötényt, és rágyújtott egy cigarettára, amit valaki ott felejtett az asztalon. Aztán szólt a tulajdonosnőnek, hogy majd reggel kitakarít, mert rosszul aludt az éjszaka, és nagyon kimerült. A nő beleegyezett, Chantal pedig már fogta is a kabátját, és kiment a hideg éjszakába.

Mindössze kétpercnnyire lakott a bártól, és miközben arcát az esőnek tartotta, arra gondolt, hátha nem több az egész, mint egy örült ötlet, hátborzongató próbálkozás, hogy az idegen fölhívja magára a figyelmet.

Ekkor azonban eszébe jutott az arany: hiszen a saját szemével látta.

Hátha nem is arany. De túl fáradt volt ahhoz, hogy gondolkozzon, így hát amint belépett a szobájába, nyomban levetkőzött, és bebújt a paplan alá.

A második éjszakán a Jó és a Rossz együtt látogatta meg. Mélyen aludt, nem álmodott semmit, de egy óra múlva fölriadt. Odakint tökéletes csönd honolt: a szél sem zörgette az ablakot, az éjszakai állatok hangja sem hallatszott. Semmi, de semmi nem utalt arra, hogy a lány az élők világában van. Odament az ablakhoz, és kinézett az üres utcára: szemerkélt az eső, s a szitáló ködben egyedül a szálloda fényreklámja derengett, és ettől az egész falunak kísérteties hangulata támadt. Jól ismerte ezt a csöndet, ami egyáltalán nem a béke és a nyugalom jele volt, hanem annak a jele, hogy nem történik semmi, amiről érdemes volna beszélni.

A hegyek irányába fordította a fejét, s bár nem látta őket, mert túl alacsonyan szálltak a felhők, tudta, hogy valahol

egy aranyrudat rejtenek. Pontosabban egy sárga színű, téglalakú valamit, amit egy idegen hagyott ott. S ez az idegen megmutatta a pontos helyét is, és szinte felkínálta neki a lehetőséget, hogy ássa ki, és vegye el.

Visszafeküdt, forgolódott egy darabig, aztán újra fölkel, kiment a fürdőszobába, megnézte magát meztelenül a tükörben, megijedt, hogy nemsokára nem lesz már ilyen vonzó, és visszament az ágyba. Megbánta, hogy nem hozta magával az asztalon felejtett cigarettásdobozt – bár tudta, hogy a gazdája majd visszajön érte, és nem akarta, hogy elveszítsék benne a bizalmukat. Ez Viscos: itt egy fél doboz cigarettának is van gazdája, egy leszakadt kabátgombot is addig kell őrizgetni, amíg valaki nem kezdi keresni, a visszajárót pedig az utolsó fillérig oda kell adni, tilos felkerekíteni a számlát. Átkozott hely ez: minden olyan kiszámítható, rendes és megbízható.

Mivel belátta, hogy úgysem tud aludni, ismét imádkozni próbált, és a nagymamájára gondolt, de a gondolatai mindig visszakanyarodtak a gödör képéhez, a piszkos fémhez és a fadarabhoz, amivel ásott – mintha csak egy indulásra kész vándor botja lenne. Többször elaludt és fölébredt, de kint továbbra is síri csönd volt, és a fejében folyton ugyanazok a gondolatok zakatoltak. Amint észrevette a reggeli derengést, felöltözött és elindult.

Bár ezen a vidéken a nappal együtt keltek az emberek, annyira korán volt, hogy az utcán nem járt még senki, amikor Chantal elment otthonról. Időnként hátra-hátranézett, nem követi-e az idegen, de a ködben csak pár méterre lehetett látni. Néha megállt, mert mintha lépéseket hallott

volna, de csak a szíve dobogott összevissza.

Bement az erdő sűrűjébe, megkereste az Y formájú sziklát – amely egyébként mindig nagyon idegesítette, mert úgy nézett ki, mintha bármelyik pillanatban ledőlne –, megfogta ugyanazt a botot, amelyet előző nap otthagyt, ázni kezdett azon a helyen, amit az idegen mutatott, belenyúlt a gödörbe, és kivette a téglalakú rögöt. Különös dologra lett figyelmes: az erdő kellős közepén is csönd volt, mintha valami idegen jelenlétét éreznék az állatok, és félelmükben meg se moccannának.

Meglepődött, milyen nehéz a rúd. Megtisztította, észrevette, hogy valami jel van belenyomva, megállapította, hogy két pecsét és egy számsor, amit nem sikerült kiolvasnia.

Vajon mennyit érhet? Nem tudta pontosan, de abban biztos volt, hogy – ahogy az idegen mondta – arra bőven elég, hogy élete hátralévő részében ne kelljen dolgoznia. Élete álmát tartotta a kezében, amire mindig vágyott, és amit csak valami csoda varázsolhatott elé. Ott állt a nagy lehetőség előtt, hogy örökre megszabaduljon az unalmas viscosi mindennapoktól, az egyforma nappaloktól és éjszakáktól, az örökös ide-oda rohangálástól az otthona és a szálloda között, ahol azóta dolgozik, amióta nagykorú, a barátai szokásos évi látogatásától, akiket a szülei küldtek el tanulni, hogy legalább belőlük legyen valaki, a szereteteinek hiányától, amihez voltaképpen már hozzá is szokott, a férfiaktól, akik fűt-fát ígértek neki, és másnap elmentek, anélkül hogy elköszöntek volna tőle, és minden búcsútól és a búcsú hiányától is, amihez szintén elég jól hozzászokott. Ez a pillanat, itt, az erdő mélyén, élete

legfontosabb pillanata.

Az élet mindig igazságtalanul bánt vele: apját nem ismerte, anyja belehalt a szülésbe, őt pedig otthagya, mint egy szégyenfoltot, így aztán a vidéki nagymamához került, aki varrónő volt, és minden fillért félre kellett tennie, hogy az unokája legalább írni-olvasni megtanulhasson. Chantal-nak rengeteg álma volt: hitt abban, hogy le tudja küzdeni a nehézségeket, férjhez megy, talál magának egy jó állást valamelyik nagyvárosban, és egyszer majd megjelenik valaki, aki a világ végén akarja kipihenni magát, és felfedezi benne a tehetséget, színházi karriert csinál, ír egy könyvet, aminek óriási sikere lesz, fotósok könyörögnek majd a mosolyáért, és egyáltalán, az élet vörös bársonyszőnyegén lépked majd.

Minden napja várákozással telt. Minden éjszaka abban reménykedett, hogy jön valaki, aki fölismeri az igazi értékeit. Minden férfi, akit az ágyába fogadott, a szabadulás reményét jelentette, hogy talán másnap örökre elmehet innen, és soha többé nem kell látnia ezt a három poros kis utcát, a kőházakat, a palatetőket, a templomot és mellette a temetőt, a szállodát és a biotermékeket, amelyek egyenként, hosszú hónapok munkájának eredményeként készülnek el, hogy aztán ugyanannyi pénzért adják el őket, mint a futószalagon gyártott árut.

Egyszer még az is megfordult a fejében, hogy évszázadokkal ezelőtt bizonyára elrejtettek itt egy óriási kincset, amit majd ő, Chantal Prym fog megtalálni. Nos, igen, az összes álma közül ez tűnt a legabszurdabbnak és a legvalószínűtlenebbnek.

És most itt van a kezében az aranyrúd, a kincs, amiben soha nem hitt igazán, a végleges szabadulás kulcsa.

Elfogta a pánik: életében először rámosolygott a szerencse, de ennek bármelyik pillanatban vége lehet. És ha az idegen meggondolja magát? Mi van, ha úgy dönt, hogy keres egy másik várost, ahol készségesebb segítőtársat talál a terve megvalósításához?

Most kell cselekednie: hazamenni, becsomagolni egy bőröndbe azt a kevés kis holmiját, és szó nélkül itt hagyni csapot-papot.

Elképzelte, hogy leereszkedik a meredek lejtőn, és az országúton stoppol, miközben az idegen éppen reggeli sétájára indul, és fölfedezi, hogy ellopták az aranyát. Elvitetné magát a legközelebbi városba, míg a férfi visszatérne a szállodába, és kihívná a rendőrséget.

Chantal megköszönné a fuvart, és rögtön az autóbuszállomásra menne, ahol jegyet váltana egy jó távoli helyre. Ebben a pillanatban megjelenne két rendőr, és udvariasan arra kérnék, hogy nyissa ki a bőröndjét. De amint megpillantanák, mi van benne, azonnal eltűnne az arcukról az udvariasság: ő az a nő, akit keresnek, mert három órája valaki följelentette.

A rendőrörsön választhatna: elmondja az igazat, amit senki nem hinne el neki, vagy egyszerűen azt hazudja, hogy az erdőben sétálva meglátta a frissen ásott földet, úgy döntött, megnézi, mi van ott, és megtalálta az aranyat. Egyszer egy kincskeresővel töltötte az éjszakát, aki szintén a kelták kincse után kutatott. Tőle tudta, hogy az ország törvényei világosan kimondják: minden az övé lehet, amit talál, csak

a történelmi értékű leleteket kell bejelenteni egy hivatalban. De ennek az aranyrúdnak nincs semmiféle történelmi értéke, egyáltalán nem lehet régi, hiszen fémjel és számok vannak belenyomva.

A rendőrség kihallgatná a férfit. Ő nem tudná bizonyítani, hogy Chantal betört a szobájába és ellopta tőle az aranyát. A férfi vallomása ellentmondana az övének, de lehet, hogy neki vannak kapcsolatai, talán ismer néhány befolyásos embert, és végül ő nyerné meg a csatát. Chantal viszont kérné, hogy vizsgálják meg az aranyrudat, és megállapítanak, hogy igazat mondott, ugyanis valóban találnának rajta földnyomokat.

Közben azonban eljutna a hír Viscosba, és a falubeliek – féltékenységből vagy irigységből – elkezdenének pletykálni róla, hogy állítólag több vendéggel is lefeküdt, és gyanúsítgatni kezdenék, hogy biztosan álmában rabolta ki a férfit.

Végül a szégyenteljes befejezés: az aranyrudat elkoboznák, amíg a bíróság le nem zárja az ügyet, ő megint stoppolna, és visszatérne Viscosba, megalázva, összetörve, hogy aztán egy életre a pletyka tárgyává váljon. Később rádöbbenne, hogy a pereskedés nem vezet semmire, az ügyvédek túl sokba kerülnek, és elállna a pertől.

Itt a vége, fuss el vége: se arany, se jó hírnév.

De van egy másik változat is: lehet, hogy az idegen igazat mondott. Ha Chantal ellopná az aranyat és megszökne, talán sokkal nagyobb szerencsétlenségtől mentené meg a falut.

Az az igazság, hogy már akkor tudta, hogy nem lesz képes megtenni, amikor még el sem indult otthonról. Miért pont most, amikor megváltoztathatná az egész életét, miért pont most fél ennyire? Mindig is azzal feküdt le, akivel csak kedve támadt, és néha még kedvesebb is volt a kelleténél, hogy busás borraivalót kapjon a külföldiektől. Néha még hazudott is. A régi barátait pedig irigyelte, mert ők csak az év végi ünnepeken jelentek meg a faluban, amikor meglátogatták a családjukat.

Teljes erejéből szorította az aranyrudat, fölkelt, de hirtelen elfogta a réműlet, elgyengült, így hát visszatette a gödörbe és betemette. Nem tudta megtenni, de nem azért, mert becsületes volt, hanem mert félt. Rájött, hogy két dolog létezik, ami megakadályozhatja az embert álmai megvalósításában: az egyik, ha eleve nem hisz bennük, a másik, ha egy váratlan sorsfordulat könnyebben elérhetővé teszi őket.

Nos, ilyenkor megijed az ismeretlentől, az úttól, aminek nem látja a végét, az előreláthatatlan kihívásoktól, és attól, hogy örökre meg kell válnia a megszokott kis dolgaitól.

Az emberek változásra vágyanak, de közben azt is akarják, hogy minden maradjon a régi. Chantal nem értette pontosan, miért van ez, de érezte, hogy vele is ez történik most. Talán túl régóta vergődik Viscosban, már beletörődött a vereségébe, és a győzelem leghalványabb reménysugara is túlságosan nagy teher a lelkének.

Biztosra vette, hogy az idegennek már elege van a várakozásból, és hamarosan – talán még ma este – keres magának valaki mást. De túl gyáva volt ahhoz, hogy

megváltoztassa a sorsát. És a kezének, amelyben az előbb még az aranyat tartotta, most a felmosórongyot, a szivacsot és a seprűnyelet kell szorongatnia.

Chantal hátat fordított a kincsnak, és elindult a falu felé, ahol a szálloda tulajdonosnője már nagyon várta, és kissé ideges volt, hiszen a lány megígérte, hogy kitakarít, még mielőtt fölébred a szálloda egyetlen vendége.

Chantal félelme nem igazolódott be: az idegen nem utazott el. Este megjelent a bárban, ahogy szokott, megnyerőbb volt, mint valaha, történeteket mesélt, amelyek nem biztos, hogy igazak voltak, de mindenesetre nagyon beleélte magát mindegyikbe. Megint csak futólag találkozott a tekintetük, amikor a férfi kifizette a vendégek italát. Chantal rettenetesen ki volt merülve. Nagyon várta már, hogy mindenki hazamenjen, de az idegen ma különösen jó formában volt, és vége-hossza nem volt a történeteinek, amelyeket a többiek érdeklődéssel és áhítattal hallgattak, azzal a gyűlöletes áhítattal – vagy inkább alázattal –, amellyel a parasztok viseltetnek a nagyvárosi emberek iránt, mert műveltebbnek, tájékozottabbnak, okosabbnak és modernebbnek tartják őket maguknál.

„Ostobák” – gondolta. „Nem is tudják, mennyire fontosak. Meg sem fordul a fejükben, hogy akárhányszor valaki a szájához emeli a villát, bárhol a világon, csak azért teheti, mert ők és a hozzájuk hasonlók éjt nappallá téve dolgoznak, fáradt testük verejtékével szántják a földet, és hihetetlen türelemmel gondozzák az állatokat. Sokkal nagyobb szükség van rájuk, mint a nagyvárosok lakóira, és mégis úgy viselkednek – sőt, úgy is érznek – mintha

haszontalan, alsóbbrendű lények volnának.”

Az idegen azonban mindenáron meg akarta mutatni, hogy az ő műveltsége többet ér, mint a bárban tartózkodók összes fáradozása együttvéve. Rámutatott egy képre a falon.

– Tudják, hogy mi ez? A világ egyik leghíresebb festménye: Krisztus utolsó vacsorája a tanítványaival. Leonardo da Vinci festette.

– Nem lehet annyira híres – mondta a szálloda tulajdonosnője –, hiszen nagyon olcsó volt.

– Ez csak egy reprodukció, egy másolat. Az eredeti kép egy templomban található, nagyon messze innen. De van egy legenda erről a képről. Nem tudom, szeretnék-e hallani.

A falubeliek bólogattak, és Chantal megint elszégyellte magát, amiért egy olyan ember előadását kell hallgatnia, aki csak azért fitogtatja a haszontalan tudását, hogy mindenki lássa, mennyivel műveltebb náluk.

– Amikor Leonardo da Vinci fejében megszületett a kép, nagy kihívással találta magát szemben: Jézus képében a Jót kellett megfestenie, a Rosszat pedig Júdás testesítette volna meg, aki a vacsora alatt határozta el, hogy elárulja barátját. A festő tehát addig nem folytatta a munkát, amíg nem találja meg a megfelelő modelleket a képéhez. Egyszer éppen egy kórus előadását hallgatta, amikor az egyik fiúban felfedezte Krisztus tökéletes képmását. Elhívta a műtermébe, ahol rengeteg tanulmányt és vázlatot készített az arcáról. Eltelt három év. „Az utolsó vacsora” már majdnem kész volt, de Leonardo még mindig nem

találta meg az ideális modellt Júdás alakjához. A bíboros egyre türelmetlenebbül sürgette, hogy azonnal fejezze be a freskót. Már jó ideje kereste a megfelelő arcot, amikor végre megpillantott egy idő előtt megöregedett fiatalembert, aki részegen, rongyokban hevert az árokban. Nagy nehezen rávette a segédeit, hogy azonnal vigyék el a templomba, mert arra már nem volt idő, hogy vázlatokat készítsen róla. Odacipelték hát a koldust, aki azt sem tudta, mi történik vele. A segédeknek kellett állva tartaniuk, amíg Leonardo lemásolta a kegyetlenség, a bűn és az önzés vonásait, amelyek olyan jól kirajzolódtak a férfi arcán. Mire befejezte, a koldus végre kissé magához tért, kinyitotta szemét, és megpillantotta a festményt. Szomorú csodálkozással szólalt meg: „Én már láttam ezt a képet!” „Mikor?” – kérdezte a megdöbbsent festő. „Három éve, mielőtt elvesztettem mindenemet. Akkoriban egy kórusban énekeltem, nagy álmokat szőttem, és a művész úr felkért, hogy legyek Jézus modellje.”

Az idegen hosszú szünetet tartott. A szemét a papra szegezte, aki a sörét iszogatta, de Chantal érezte, hogy valójában neki szóltak a szavai.

– Ez azt jelenti, hogy a Jónak és a Rossznak ugyanaz az arca, minden csak attól függ, hogy életünknek melyik pillanatában találkozunk velük.

Azzal fölállt az asztaltól, bocsánatot kért, mondván, hogy nagyon fáradt, és fölment a szobájába. Mindenki kifizette a saját számláját, és lassan hazamentek, de még vetettek egy pillantást a híres kép olcsó reprodukciójára, és azon gondolkodtak, vajon őket mikor érintette meg egy angyal

vagy egy ördög. Anélkül hogy megbeszélték volna egymással, mindannyian arra a gondolatra jutottak, hogy Viscosban ilyesmi csakis az előtt történhetett, mielőtt Ahab rendet teremtett a vidéken. Most minden nap olyan, mint a többi, és soha nem történik semmi különös.

Chantal rettenetesen fáradt volt, és egész nap úgy dolgozott, mint egy gép, oda se figyelt, mit csinál. Tudta, hogy ő az egyetlen a faluban, aki másként gondolkodik, mert őt egyszer már megérintette a Rossz súlyos, csábító keze. „A Jónak és a Rossznak ugyanaz az arca, minden csak attól függ, hogy életünknek melyik pillanatában találkozunk velük.” Szép szavak, talán még igazak is, de neki most alvásra van szüksége, és semmi, de semmi másra.

Végül rosszul adott vissza az egyik vendégnek, pedig ilyesmi nagyon ritkán fordult elő vele. Bocsánatot kért, de tulajdonképpen nem érzett bűntudatot.

Rezzenéstelen arccal, derekasan állta a sarat, amíg végre az utolsó vendégek is – rendszerint a pap és a polgármester – elhagyták a bárt. Lezárta a kasszát, fogta a holmiját, felvette olcsó, vastag kabátját, és hazament, mint mindig.

A harmadik éjszakán a Rossz jelenlétével találkozott. A Rossz pedig iszonyatos fáradtság és magas láz formájában jelentkezett, amitől félig öntudatlan állapotba került, de képtelen volt elaludni. S eközben odakint egy farkas üvöltött megállás nélkül. Pár perc múlva világossá

vált a számára, hogy hallucinál, mert látta, amint az állat belép a szobájába, aztán olyan nyelven szólt hozzá, amelyet nem értett. Egy tiszta pillanatában megpróbált fölkelni, hogy elmenjen a templomig, és szóljon a papnak, hogy hívjon orvost, mert beteg, nagyon beteg, de a lábai annyira elgyengültek, hogy be kellett látnia: képtelen fölállni. De ha föl is tudna állni, akkor sem jutna el a templomig.

S ha el is jutna a templomig, várnia kéne, amíg a pap fölébred, felöltözik és ajtót nyit, s a hidegben csak még jobban felszökne a láza. Még az is lehet, hogy ott lelné halálát, azon a szentnek nevezett helyen.

„De legalább nem kell elvinni a holttestemet a temetőbe, hiszen már ott leszek.”

Chantal egész éjszaka hallucinált, de amint megjelent az első reggeli fény, rögtön lement a láza. Visszaszállt belé az erő, és próbált elaludni, de meghallotta az ismerős dudálást: megérkezett a pék Viscosba, azaz itt az ideje, hogy elkészítse a reggelijét.

Senki nem kényszerítette, hogy lemenjen kenyérért, szabad volt, addig maradhatott volna az ágyban, ameddig akart, hiszen csak esténként kellett dolgoznia. De úgy érezte, muszáj fölkelnie, mert kapcsolatba akart lépni a világgal, mielőtt teljesen megőrül. Találkozni akart az emberekkel, akik megrohamozták a kis zöld furgont, élelemre váltották a pénzüket, és boldogok voltak, hogy megint új nap kezdődik, és van mit csinálniuk és enniük.

Odament tehát, és mindenkit üdvözölt. Néhányan aggódásukat fejezték ki, amikor meglátták: „fáradtnak tűnik”, vagy „valami baj van?”. Csupa kedves, udvarias,

segítőkész, nagylelkű, ártatlan és egyszerű ember, miközben az ő lelkében hatalmas küzdelem folyik álmok, kalandvágy, félelem és önuralom között. Persze hogy szívesen megosztaná a titkát valakivel, de ha egyetlen embernek elmesélné, néhány órán belül az egész falu tudná. Úgyhogy jobb, ha megköszöni az aggodást, és odébbáll, amíg kicsit kitisztul a feje.

– Semmi baj, jól vagyok. Egész éjszaka üvöltött egy farkas, és nem hagyott aludni.

– Én nem hallottam semmiféle farkast – mondta a szálloda tulajdonosnője, aki szintén éppen kenyeret vásárolt.

– Hónapok óta nem hallani farkasüvöltést errefelé – mondta a nő, aki a szálloda boltjában árult biotermékeket készíttette. – A vadászok mindet kiirtották, és ez nekünk nagyon rossz, hiszen éppen a miatt a néhány farkas miatt jönnek ide a vadászok. Imádják ezt a haszontalan versengést, ami arról szól, hogy melyiküknek sikerül veszélyesebb vadállatot leterítenie.

– Ne mondja a pék előtt, hogy nincs több farkas a környéken – suttogta Chantal főnöknője. – Ha kitudódik, Viscos forgalma végleg leesik.

– De én hallottam egy farkast.

– Biztos az átkozott farkas volt – magyarázta a polgármester felesége, aki nem kedvelte Chantalt, de volt annyira udvarias, hogy ezt nem mutatta ki.

A szálloda tulajdonosnője ingerülten válaszolt:

– Az átkozott farkas nem létezik. Egy közönséges farkas volt, és mostanra már az is biztosan elpusztult.

De a polgármester felesége nem adta meg magát olyan

könnyen.

– Ha létezik, ha nem, mindannyian tudjuk, hogy éjszaka egyetlen farkas sem üvöltött. Túl sokat dolgoztatod ezt a lányt, biztosan nagyon kimerült, és már hallucinál.

Chantal hagyta, hadd vitatkozzanak, fogta a kenyerét és elment.

„Haszontalan versengés” – gondolta, földidézvén a konzervkészítő nő szavait. Így látják ezek az egész életet: haszontalan versengés. Nem sok választotta el attól, hogy ott helyben közölje velük az idegen ajánlatát, azért, hogy megtudja: belemennének-e ezek a begyöpösödött emberek egy ilyen igazán hasznos versengésbe? Tíz aranyrúd egy semmi kis bűncselekményért cserébe, és máris biztosítva van a fiúk és az unokák jövője, és újra fölragyog Viscos elveszett dicsősége – ha vannak farkasok, ha nincsenek.

De visszafogta magát. Abban a pillanatban határozta el, hogy még aznap este mindent elmond nekik, de a bárban, mindenki előtt, hogy senki ne mondhassa, hogy nem hallotta vagy nem értette meg. Lehet, hogy rögtön rávetik magukat az idegenre, és elviszik a rendőrségre, ő pedig nyugodtan elveheti a maga aranyrúdját, jutalmul a közösségért tett szolgálataiért. De az is lehet, hogy egyszerűen nem fogják elhinni, és az idegen úgy megy el, hogy azt gondolja: mindannyian jók – ami persze nem igaz. Mindannyian tudatlanok, naivak és szolgálalkúek. Nem hisznek olyasmiben, amiben nem szokták meg, hogy higgyenek. Mindannyian félnek az Istentől. Mindannyian – beleértve őt is – gyávák, amikor lehetőségük lenne

megváltoztatni a sorsukat. De ami az igazi jószágot illeti: ilyen nem létezik, sem a gyáva emberek földjén, sem pedig a mennyországában annak a mindenható Istennek, aki összevissza szórja ránk a szenvedést, csak azért, hogy egész életünkben könnyöröggjünk hozzá, hogy szabadítson meg minket a gonosztól.

Egyre hidegebb lett, ráadásul Chantal már három napja nem aludt, és mégis: miközben készítette a reggelijét, olyan jól érezte magát, mint még soha. Nem ő az egyetlen gyáva. Talán inkább azt lehetne mondani, hogy ő az egyetlen, aki tudatában van a gyávaságának, míg a többiek csak „haszontalan versengésnek” nevezik az életet, és a félelmeiket összetévesztik a jószággal.

Eszébe jutott Viscos egyik lakója, aki valamelyik szomszédos városban egy gyárban dolgozott, és húsz év után egyszer csak elbocsátották. Nem követelt végkielégítést, mert – mint mondta – a tulajdonosok a barátai voltak, és nem akart nekik kellemetlenséget okozni, hiszen tudta, hogy éppen anyagi gondok miatt bocsátották el. Hazugság. Valójában azért nem ment el a bíróságra, mert gyáva, mert mindenkinek meg akar felelni, és azt hiszi, hogy a főnökei nagylelkűnek és jó barátoknak tartják.

Nem sokkal ezután, amikor pénzt akart kölcsönkérni tőlük, becsapták az orra előtt az ajtót – de akkor már késő volt, hiszen aláírta a papírt, amelyben ő maga kéri az elbocsátását, így hát nem követelhetett semmit.

Úgy kell neki! A jótét lélek szerepe annak való, aki nem mer kiállni az igazáért. Sokkal könnyebb ugyanis hinni a saját jószágunkban, mint szembeszállni a többiekkel és

érvényesíteni a jogainkat. Sokkal könnyebb szó nélkül lenyelni a sértést, mint harcba szállni az erősebbel. Mindig mondhatjuk, hogy nem talált el a kő, amellyel megdobtak. Csak éjszaka – amikor a feleségünk vagy a férjünk már alszik, és senki nem hallhat –, csak ekkor merünk sírni a gyávaságunkon.

Chantal megitta a kávéját, és csak azt várta, hogy legyen már vége a napnak. Ma éjszaka leszámol Viscossal, megsemmisíti a falut. Már amúgy is a végét járja, legfeljebb egy nemzedék erejéig bírja még, hiszen nincsenek gyerekek: a fiatalok más városokban nemzenek utódokat, szép ruhák, hatalmas ünnepi forгатagok, kalandos utazások és a „haszontalan versengés” közepette.

Ám a nap nem telt elég gyorsan. Éppen ellenkezőleg: a szürke égbolt, az alacsonyan szálló felhők csak lassították az idő múlását. A ködtől nem látszottak a hegyek, és ettől az egész falu olyan volt, mint egy elfeledett, világtól elzárt, Isten háta mögötti hely, mintha rajta kívül nem is lenne élet a földön.

Chantal az ablakból figyelte, ahogy az idegen kilép a szállodából és elindul a hegyek felé, mint mindig. A lány félteni kezdte az aranyát, de rögtön megnyugtatta magát: vissza fog jönni, hiszen egyheti szállást fizetett ki, és a gazdagok soha nem pazarolnak el egyetlen fillért sem – erre csak a szegények képesek.

Olvasni próbált, de képtelen volt odafigyelni a könyvre. Elindult tehát sétálni. Az egyetlen ember, akivel találkozott, Berta volt, az özvegy, aki egész nap a háza előtt üldögélt, és figyelemmel kísért minden történést.

– Végre lehül a levegő – mondta Berta.

Chantal elgondolkodott: vajon miért gondolják az emberek, amikor nincs témájuk, hogy az időjárás valami rendkívül fontos dolog? Bólintott.

De már ment is tovább, hiszen már mindent megbeszélt Bertával, amit megbeszélhetett vele az alatt az idő alatt, amióta itt élt, ebben a faluban. Volt egy időszak, amikor érdekes asszonynak tartotta, bátornak, aki még az után is talpra tudott állni, hogy a férje meghalt egy vadászbalesetben (ami egyébként gyakori volt errefelé). Eladta azt a kevéske értéket, amije volt, és – azzal a pénzzel együtt, amit a biztosítótól kapott – befektette valami biztos helyre, s most a kamatokból élt.

De ahogy telt-múlt az idő, Berta egyre kevésbé tűnt érdekesnek, és lassanként a szimbólumává vált mindannak, amitől Chantal a legjobban rettegett: hogy majd ő is így végzi, egy házikó előtt egy széken üldögélve, egész télen vastag pokrócokba bugyolálva, mindig ugyanazt a tájat bámulva, amit egész életében látott, és örökké szemmel tartva azt, amit nem érdemes szemmel tartani, hiszen úgysem történik semmi különös, fontos vagy érdekes.

Bemerészkedett a ködös erdőbe, és csöppet sem félt, hogy eltéved, hiszen jól ismert minden ösvényt, fát és követ. Elképzelte, milyen izgalmas lesz az este, amikor majd előadja az idegen ajánlatát. Többféleképpen is megfogalmazta: volt, hogy egyszerűen szó szerint elmondta, mit látott és hallott, és volt, hogy kitalált történeteket mesélt, utánozva a férfi stílusát, aki miatt már

három napja nem tudott aludni.

„Roppant veszedelmes ember, rosszabb, mint akármelyik vadász, akivel valaha is találkoztam.”

Ahogy ment az erdőben, szép lassan rádöbbsent, hogy egy másik embert is megismert, aki legalább olyan veszélyes, mint az idegen: saját magát.

Négy nappal ezelőtt még nem vette észre, mennyire a megszokás rabja, mennyire kiégett. Nem vette észre, hogy lemondott az álmairól, és belenyugodott, hogy Viscosban kell leélnie az életét. Elhitette magával, hogy nem is olyan rossz itt az élet, amit az is igazol, hogy nyaranta ellepik a turisták, akik „paradicsomnak” nevezik.

De most előbújt a szellem a palackból, beárnyékolta Chantal éjszakáit, és ráébresztette, hogy boldogtalan, hogy igazságtalanul bánt vele az Isten és az élet, s hogy a sors számkivetettje.

De még ennél is rosszabb, hogy rádöbbsent, mennyi keserűséget cipel magával éjjel-nappal, az erdőbe, a munkahelyére, a rövid találkákra és a hosszú magányba.

„Átkozott legyen ez az ember. És átkozott legyenek én is, mert én akartam vele találkozni.”

Ahogy ment vissza a faluba, sorra ábrándult ki élete minden percéből, átkozta az anyját, amiért olyan korán meghalt, a nagyanyját, amiért arra nevelte, hogy jó és becsületes legyen, a barátait, amiért elhagyták, és a sorsot, amiért változatlanul kitartott mellette.

Berta még mindig ott ült.

– Hova sietsz annyira? – kérdezte. – Ül le ide mellém egy kicsit, és nyugodj meg.

Chantal engedelmessé vált. Bármit megtett volna, hogy siettesse az idő múlását.

– Különös érzésem van. Mintha nagy változások készülődnének a faluban. Valami van a levegőben. Tegnap hallottam, hogy üvöltött az átkozott farkas.

A lány fölélegzett. Ezek szerint más is hallotta, hogy éjszaka üvöltött egy farkas – akár átkozott, akár nem.

– Ez a falu soha nem változik semmit – felelte.

– Csak az évszakok váltják egymást, és most éppen a tél kezdődik.

– Nem. Az idegen miatt van.

Chantal uralkodott magán, nehogy eláruljon valamit. Lehetséges, hogy mással is beszélt a férfi?

– Mi köze van az idegen érkezésének Viscoshoz?

– Egész nap a természetet figyelem. Sokak szerint felesleges időfecsérlés, de számomra ez volt az egyetlen módja, hogy elfogadjam: elveszítettem azt, akit a legjobban szerettem. Figyelem, ahogy váltják egymást az évszakok, ahogy lehullatják a fák a lombjukat, hogy azután újat növecszenek. De ebben az örök körforgásban időnként egy-egy váratlan esemény maradandó változásokat idéz elő. Hallottam, hogy a körülöttünk látható hegyek egy földrengés következtében jöttek létre, sok-sok évezreddel ezelőtt.

A lány bólogatott: ő is így tanulta a gimnáziumban.

– Egy ilyen esemény után semmi nem lesz már a régi. Attól tartok, hogy most is ez fog történni.

Chantal szívesen elmesélte volna az arany történetét, mert az volt az érzése, hogy az öregasszony tud valamit. De

mégis hallgatott.

– Ahabra gondolk, a mi hőszünkre, akit Szent Savinus térített meg.

– Miért éppen Ahabra?

– Mert ő megértette, hogy egy aprócska részlet is – bármilyen ártalmatlannak tűnik is – tönkretelhet mindent. Azt mondják, hogy miután rendet teremtett a városban, elkergette az ellenszegülőköt, megújította Viscos mezőgazdaságát és kereskedelmét, egyik este meghívta vacsorára a barátait, és egy zsíros húsdarabot akart nekik megsütöni, amikor észrevette, hogy elfogyott a só. Magához hívta hát a fiát, és így szólt: „Menj le a faluba, és vedyel sót. De pontosan annyit fizess érte, amennyit ér, se többet, se kevesebbet.” A fiú meglepődött. „Azt értem, hogy nem szabad többet fizetnem érte, apám. De, ha lehet alkudozni, miért ne takarítsak meg egy kis pénzt?” „Egy nagyvárosban valóban tanácsos lenne így cselekedni. De egy kis falu, amilyen a miénk, összeomlana.” A fiú nem is kérdezett többet, és távozott. De a vendégek, akik hallották a beszélgetést, tudni akarták, miért nem szabad olcsóbban megvenni a sót. Ahab ezt válaszolta nekik: „Aki áron alul árulja a sót, az bizonyára kétségbeesésében cselekszik így, mert sürgősen szüksége van a pénzre. Aki pedig kihasználja ezt a helyzetet, az nem tartja tiszteletben annak az embernek a verejtékes munkáját.” „De ettől még nem dől össze a falu” – mondták a vendégek. „Az idők kezdetén kicsi volt az igazságtalanság. De minden újabb kis igazságtalanság hozzáadódott, bár önmagában egyiknek sem tulajdonítottak jelentőséget. És nézzétek, hova

jutottunk.”

– Mint például az idegen – mondta Chantal, abban a reményben, hogy most kiderül, beszélt-e Bertával is. De az öregasszony hallgatott.

– Nem tudom, miért akarta Ahab mindenáron megmenteni Viscost – folytatta Chantal. – Azelőtt rablótanya volt, most meg a gyávák faluja.

Biztos, hogy tud valamit az öregasszony. Már csak azt kell kideríteni, hogy ő is az idegentől tudja-e.

– Valóban. Bár nem tudom, hogy tényleg gyávaságról van-e szó. Azt hiszem, félnek a változásoktól, mint minden ember. Azt akarják, hogy Viscos maradjon olyan, amilyen mindig is volt: egy kis falucska, ahol földet művelnek és állatot tenyésztnek, tárt karokkal fogadják a vadászokat és a turistákat, ugyanakkor pontosan tudják, mit hoz a holnap, egyedül a természeti csapásokat nem lehet előre látni. Talán ez is egyfajta módja a boldogulásnak. Egy dologban azonban egyetérttek veled: mindannyian meg vannak győződve róla, hogy mindent az irányításuk alatt tartanak, holott semmit sem tartanak az irányításuk alatt.

– Semmit sem tartanak az irányításuk alatt – ismételte Chantal.

– „Senki nem tehet hozzá egyetlen vesszőt vagy pontot sem ahhoz, ami írva vagyon” – mondta az öregasszony, idézve a katolikus evangélium egyik szövegét. – Mi mégis szívesen ringatjuk bele magunkat ebbe az illúzióba, mert ez biztonságot ad nekünk. Voltaképpen ez is választás kérdése, bár ostobaság megpróbálni a kezünkben tartani a világot, s egy teljességgel hamis biztonságban hinni, mert

aki így él, azt felkészületlenül éri az élet viszontagságai. A nagy változások mindig olyankor történnek, amikor a legkevésbé várjuk őket: a földrengés hegyeket építhet, a villám agyonsújthatja a fát, amely már készült a tavaszi újjászületésre, egy vadászbaleset pedig egy becsületes ember életébe kerülhet.

És Berta századszor is elmesélte, hogyan halt meg a férje. A környék egyik legjobb kalauza volt, aki a vadászatot nem barbár sportnak tekintette, hanem a helyi hagyományok tiszteletét látta benne. Neki köszönhető, hogy Viscosban vadaspark létesült, hogy az önkormányzat több intézkedést is tett a kihalófélben lévő fajok védelmében, hogy minden elejtett vad után adót kellett fizetni, és hogy a pénzt közösségi célokra fordították.

Berta férje ebben a sportban – amely egyeseknek barbár, másoknak hagyományőrző – nagyszerű lehetőséget látott arra, hogy a vadászokat megtanítsa az élet művészetére. Ha gazdag, de tapasztalatlan vadász érkezett, azt elvitte egy kopár sziklára. Ott a szikla tetejére helyezett egy sörösdobozt. Elindult, majd a doboztól ötven lépésre megállt, azután egyetlen lövéssel messzire röpítette. „Én vagyok a környék legjobb céllovója” – mondta. „Most maga is megtanulhatja, hogyan lehet olyan jó, mint én.”

Visszatette a dobozt ugyanarra a helyre, megint elhelyezkedett ugyanabban a távolságban, előhúzott egy kendőt a zsebéből, és megkérte a vendéget, hogy kösse be a szemét. Aztán célzott és lőtt. „Eltaláltam?” – kérdezte, miközben levette a szeméről a kendőt. „Persze hogy nem” – válaszolt a vadász, aki fölöttébb elégedett volt, hogy

büszke kalauza megszegyenült. „Nagyon mellément a golyó. Nem hinném, hogy bármit is tanulhatnék magától.”

„De hiszen éppen az imént tanítottam meg az élet legfontosabb leckéjét” – válaszolta Berta férje. „Ha valamit el akar érní, először is legyen tisztában vele, mit is akar pontosan, tartsa nyitva a szemét, és koncentráljon erősen. Senki nem éri el a célját, ha csukva van a szeme.”

Egy ilyen alkalommal, amikor éppen a második lövéshez készülődött, és visszatette a helyére az ellőtt dobozt, a másik vadász azt hitte, hogy most rajta van a sor, és lőtt – még mielőtt Berta férje visszaért volna mellé. Elhibázta a lövést, és eltalálta a férfi nyakát. Nem volt ideje megtanulni az összpontosítás és a céltudatosság kitűnő leckéjét.

– Mennem kell – mondta Chantal. – Még el kell intézennem néhány dolgot, mielőtt munkába indulok. Berta további jó napot kívánt neki, és végig követte a tekintetével, amíg el nem tűnt a templom melletti kis utcában. Éveket töltött a ház előtt üldögélve, évekig nézte a hegyeket és a felhőket, és gondolatban halott férjével beszélgetett: volt ideje megtanulni „látni” az embereket. Korlátozott szókincsével nem tudta szavakba önteni azt a sokféle érzést, amit a többi ember ébresztett benne, de látta a lelküket, és tudta, mit éreznek.

Minden akkor kezdődött, amikor eltemette élete szerelmét. Sírt, és a mellette álló kisfiú – aki azóta megnőtt, már érett férfi, és több ezer kilométerre lakik – megkérdezte, miért szomorú.

Berta nem akarta megrémiszteni a gyereket, ezért nem beszélt halálról és végső búcsúról, csupán annyit mondott,

hogy elment a férje, és talán csak nagyon sokára tér vissza Viscosba.

– Szerintem becsapták a nénit – válaszolta a gyermek. – Az előbb láttam egy sír mögött, mosolygott, és egy evőkanál volt a kezében.

A fiú anyja hallotta a beszélgetést, és alaposan megszidta a gyermekét.

– A gyerekek mindenfélét látnak – szabadkozott.

De Berta hirtelen abbahagyta a sírást, és oda nézett, ahová a kisfiú mutatott. A férjének ugyanis az volt a rögeszméje, hogy csak egy bizonyos kanállal volt hajlandó megenni a levest. Bertát nagyon idegesítette, hiszen szerinte minden kanál egyforma, és ugyanannyi leves fér mindegyikbe, de a férje ragaszkodott ahhoz az egyhez. Berta soha senkinek nem beszélt erről, mert nem akarta, hogy bolondnak nézzék az urát.

Ez a fiú tehát valóban az ő férjét látta: a kanál a bizonyíték. A gyerekek mindenfélét „látnak”. Berta elhatározta, hogy ő is megtanul „látni”, mert vissza akarta kapni a férjét, beszélgetni akart vele – akkor is, ha már csak kísértet.

Először bezárkózott a házba, és alig mozdult ki: várta, hogy megjelenjen neki a férje. De egy szép napon furcsa érzéssel ébredt: úgy érezte, ki kell mennie az ajtóba, és figyelnie kell a többieket. Az volt az érzése, hogy a férje azt szeretné, ha boldogan telnének a napjai, és részt venne a falu életében.

Kivitte a ház elé a székét, leült, és nézte a hegyeket. Nem sokan jártak aznap Viscos utcáin, de egyszer csak megjelent egy asszony a szomszéd faluból, és elújságolta

neki, hogy a piacon nagyon olcsón adják a jó minőségű evőeszközöket – és elő is húzott a zsebéből egy kanalat, hogy alátámassza a mondandóját.

Berta pedig megértette, hogy soha többet nem látja viszont a férjét, neki azonban ott kell maradnia a ház előtt, és figyelnie kell a falut, mert az ura ezt kívánja. Márpedig ő engedelmeskedni akart neki. Ahogy telt-múlt az idő, egyszer csak észrevette, hogy valaki van a bal oldalán, és biztos volt benne, hogy ő az. Az ura tehát mellette van, és minden veszedelemtől megóvja, ezen kívül pedig megtanítja arra is, hogyan láthat meg olyan dolgokat, amiket mások nem látnak, mint például a felhők formáját, amiből mindig kiolvasható valami. Egy kicsit elszomorodott, amikor odafordult, és nem látott senkit maga mellett, de rögtön felfedezte, hogy az ösztönei és az érzései segítségével mégiscsak tud vele beszélgetni. És ettől kezdve mindent alaposan megtárgyaltak egymással.

Három évvel később már „látta” az emberek lelkét, tudta, mit éreznek, és meg tudta hallgatni a férje gyakorlati tanácsait, amelyek mindig igen hasznosnak bizonyultak. Így történt, hogy nem hagyta magát becsapni, amikor kevesebb nyugdíjat akartak neki fizetni, mint amennyi járt volna, és így történt, hogy idejében kivette a pénzét a bankból, nem sokkal az előtt, hogy a bank csődbe ment, és rengeteg ember elvesztette fáradságos munkával szerzett vagyonát.

Egyik reggel – már nem is emlékezett, mikor – figyelmeztette Bertát, hogy Viscost nagy veszély fenyegeti. Berta rögtön földrengésre gondolt – és új hegyek

születésére –, de a férfi megnyugtatta, hogy szó sincs ilyesmiről az elkövetkezendő ezer évben. Másfajta pusztulástól tartott, bár még ő sem tudta pontosan, milyen természetű. De arra kérte Bertát, hogy legyen résen, hiszen mégiscsak arról a faluról van szó, ahol született, élt és meghalt, és az egész földkerekségen ezt a helyet szerette a legjobban – noha idő előtt otthagya.

Berta elkezdte hát figyelni az embereket, a felhők formáját, a vadászokat, akik jöttek és mentek, de semmi jel nem utalt arra, hogy valami sorscsapás készülődne, hogy valami vagy valaki tönkre akarná tenni ezt a kis falut, ami soha senkinek nem ártott. De a férje ragaszkodott hozzá, hogy tartsa nyitva a szemét, ő pedig engedelmeskedett.

Három nappal ezelőtt megpillantotta az idegent, aki egy ördög kíséretében érkezett, és rögtön tudta, hogy ez az, amire várt. És ma észrevette, hogy Chantal egyik oldalán egy ördög, másik oldalán pedig egy angyal van.

A két jelenséget összekapcsolta, és megértette, hogy valami nagyon különös dolog készülődik Viscosban. Elmosolyodott, odafordult a férjéhez – bár nem látta – és szelíden csókot dobott neki. Többé már nem haszontalan öregasszony, hiszen fontos küldetése van: meg kell mentenie a szülőfaluját – igaz, még maga sem tudja, hogy pontosan mit kell tennie.

Chantal otthagya az öregasszonyt gondolataiba merülve, és hazament. Bertáról az a szóbeszéd járta a faluban, hogy boszorkány. A háta mögött azt suttogták, hogy egy évre bezárkózott a házába, és ez alatt az idő alatt megtanulta a boszorkányság összes fortélyát. Chantal egyszer

megkérdezte, ki volt a tanítója, és egyesek azt felelték neki, hogy maga az ördög látogatta meg éjszakánként, mások azt állították, hogy megidézte egy kelta pap szellemét, akivel egy furcsa nyelven beszélgetett, amit még a szüleitől tanult. De senki nem foglalkozott vele különösebben, hiszen Berta egyébként ártalmatlan volt, és szép történeteket tudott mesélni.

Igazuk volt: valóban szép történetek voltak, bár mindig ugyanazokat ismételte. De most, amikor Chantal be akart lépni a szobájába, s már a kezében tartotta a kilincset, hirtelen megtorpant, mert megértett valamit. Noha rengetegszer hallotta már, hogyan halt meg Berta férje, csak most jött rá, hogy ennek a történetnek az ő számára is nagyon fontos tanulsága van.

Eszébe jutott az előbbi sétája az erdőben, s a néma gyűlölet, ami csak úgy szikrázott szerteszét, minden irányba, vaktában lövöldözve, hogy bárkit megsebesíthetett volna vele: a falut, a falu lakóit, a lakók fiait és unokáit, vagy akár saját magát.

Pedig valójában egyetlen igazi célpontja volt: az idegen. Összpontosítani, löni és elejteni a zsákmányt. Ehhez azonban pontosan kidolgozott tervre van szüksége. Ostobaság lenne bármit is mondani ma este, és hagyni, hogy kicsússzon a kezéből az irányítás. Úgy döntött, hogy még egy nappal elhalasztja a beszámolót az idegennel való találkozásról – ha egyáltalán be fog számolni róla.

Aznap éjjel, amikor az idegen szokás szerint mindenkit

meghívott egy itatra, aztán kifizette a számlát, a pénzzel együtt egy kis levelet is csúsztatott Chantal kezébe. A lány zsebre tette a cédulát, mintha mi sem történt volna, bár észrevette, hogy az idegen tekintete időnként az övét keresi, és kérdően néz rá. Fordult hát a kocka: most ő diktálja a feltételeket, ő jelöli ki a csata helyét és idejét. A jó vadász is így csinálja: úgy rendezti a körülményeket, hogy a zsákmány magától odasétáljon elébe.

Csak amikor visszatért a szobájába – ezúttal azzal a különös érzéssel, hogy ma éjjel nagyon jól fog aludni –, csak ekkor olvasta el a levelet. A férfi arra kérte őt, hogy találkozzanak azon a helyen, ahol megismerkedtek.

Azt is írta, hogy négyszemközt szeretne vele beszélni, de ha ő úgy látja jónak, a többiek előtt is beszélhetnek.

Nem ijedt meg a fenyegetéstől. Éppen ellenkezőleg: nagyon megörült neki. Ugyanis ebből kiderült, hogy az idegen kezdi elveszíteni a fejét. Egy igazán veszélyes ember nem csinál ilyet. Ahab, a nagy viscosi béketeremtő mondogatta mindig: „Kétféle idióta létezik: az egyik, aki azért nem tesz meg valamit, mert megfenyegették, a másik pedig, aki azért tesz meg valamit, mert megfenyegették.” Darabokra tépte a levelet, beledobta a vécébe és lehúzta, aztán vett egy forró fürdőt, majd bebújt az ágyba. Elmosolyodott. Pontosan ezt akarta elérni: hogy újra találkozzon az idegennel, és négyszemközt beszélhessen vele. Ha le akarja győzni, jobban meg kell ismernie.

Szinte azonnal elaludt, nyugodt, mély álomba merült. Egy éjszakát töltött a Jóval, egyet a Rosszal, és egyet mindkettővel. Egyiknek se lett semmi következménye, de a

lelkében tovább éltek, és most elkezdődött közöttük a küzdelem, hogy eldöntsék, melyikük az erősebb.

Nagy vihar volt, és mire megérkezett az idegen a megbeszélte helyre, Chantal teljesen elázott. – Ne beszéljünk az időjárásról – mondta a lány. – Esik, amint látja. Tudok egy helyet, ahol nyugodtan beszélhetünk.

Fölkelt, és a vállára vett egy nagy vászontarisznyát.

– Puska van benne, ugye? – mondta az idegen.

– Igen.

– Meg akar ölni.

– Igen. Nem biztos, hogy meg tudom tenni, de nagy kedvem volna lepuffantani magát. De nem ezért hoztam fegyvert, hanem mert útközben bármikor találkozhatok az átkozott farkassal, s ha végeznék vele, jobban tisztelnének Viscosban. Tegnap hallottam az üvöltését, de senki nem hisz nekem.

– Mi az az átkozott farkas?

Chantal nem volt biztos benne, hogy valóban helyes-e, ha közel engedi magához ezt a férfit, aki az ellensége. De eszébe jutott egy könyv a japán harcművészetekről (ugyanis mindig azokat a könyveket olvasta, amiket a vendégek hagytak ott a szállodában, nem számított, miről szólnak, mert ő maga nem szívesen költött könyvekre). Ebben az állt, hogy az ellenfél meggyöngyítésének a legjobb módja, ha elhitetjük vele, hogy mellette állunk.

Így hát, miközben gyalogoltak az esőben és a szélben, a lány elmesélte a történetet. Két évvel ezelőtt egy viscosi

férfi – a falu kovácsa, hogy pontosak legyünk – elment sétálni, és egyszer csak szembejött vele egy nőstény farkas a kölykeivel. A férfi megrémült, fölkapott egy botot, és kettétörte az állat hátán. Normális esetben a farkas egyszerűen elmenekült volna, de mivel vele voltak a kölykei, visszatámadt és megharapta a férfi lábát. Erős ember a kovács, hiszen a munkája emberfeletti fizikai erőt igényel, és ennek köszönhető, hogy megmenekült: akkora csapást mért az állatra, hogy az végül is meghátrált, és a kölykeivel együtt bevetette magát az erdő sűrűjébe. Soha többet nem látta senki, csak annyit tudunk róla, hogy van egy fehér folt a bal fülén.

– És miért „átkozott”?

– Az állatok soha nem támadnak emberre, csak kivételes esetekben, még a legvadabbak is. Ilyen kivételes esetnek számít az is, amikor a kölykeiket védik. Ám ha egyszer megkóstolják az emberi vért, veszedelmessé válnak, és kegyetlen gyilkosokká változnak. Mindenki biztosra veszi, hogy ez a farkas egy napon visszatér és újra támad.

„Ez a történet rólam szól” – gondolta az idegen.

Chantal igyekezett minél gyorsabban menni, hiszen kettejük közül ő volt a fiatalabb és az edzettebb, s ki akarta használni ezt a pszichikai előnyt, hogy kifárasza és megalázza az idegent. De a férfi tudta tartani a lépést. Talán egy kicsit kifulladt, de egyszer sem kérte, hogy lassítsanak.

Elértek egy zöld színű műanyag sátorhoz, ami teljesen beleolvadt a környezetbe. A vadászok mindig innen figyelték a zsákmányt. Beléptek és leültek. Mindketten

alaposan átfagytak, és a kezeiket lehelgették.

– Mit akar? – kérdezte a lány. – Miért írta a levelet?

– Hadd tegyek föl egy találós kérdést: életünk összes napja közül melyik az, amelyik nem jön el sohasem?

A lány nem felelt.

– Majd én megmondom: a holnap – mondta az idegen. – De úgy látom, maga hisz benne, hogy egyszer eljön a holnap, és még mindig halogatja a kérésem teljesítését. Ma este kezdődik a hétvége, és ha maga nem beszél, majd megteszem én.

Chantal kilépett a konyhából, és amikor biztonságos távolságba ért, kinyitotta a tarisznyáját, és elővette a puskáját. Az idegen ügyet sem vetett rá.

– Hozzányúlt az aranyhoz – folytatta a férfi. – Ha könyvet írna róla, mit gondol, az olvasók (akik megannyi nehézséggel küszködnek, és gyakran igazságtalan velük az élet és a többi ember, és keményen kell dolgozniuk, hogy legyen mit enni a családnak, és hogy járhasson iskolába a gyerekek) szurkolnának magának, hogy lopja el az aranyrudat, és szökjön meg?

– Nem tudom – mondta Chantal, és megtöltötte a fegyvert.

– Én sem tudom. Ezért vagyok itt, hogy megtudjam.

Chantal még egy történyt helyezett a puskába.

– Maga most képes lenne megölni engem, hiába próbál megnyugtani ezzel a históriával, hogy a farkast keresi. De nem baj, legalább megkapom a választ: az ember alapvetően rossz, még egy egyszerű vidéki pultoslány is képes pénzért bűnözővé válni. Lehet, hogy meghalok, de mégis megtudom a választ a kérdésekre, és elégedetten

halok meg.

– Tessék, fogja – mondta a lány, és odaadta a fegyvert az idegennek. – Senki nem tudja, hogy ismerem magát. Az összes adata hamis. Akkor megy el a faluból, amikor akar, és ha jól hallottam, a világ bármelyik részére mehet. Még céloznia sem kell: elég, ha felém fordítja a puskát, és meghúzza a ravaszt. A töltény sok apró ólomdarabból áll, és amint elhagyja a csövet, kúp alakban szóródik szét. Madarat és embert lehet vele ölni. Akár el is fordulhat, ha nem akarja látni, hogy szaggatja darabokra a testemet.

A férfi rezzenéstelen arccal ráhelyezte az ujját a ravaszra, ráfogta a puskát, és – Chantal legnagyobb meglepetésére – pontosan úgy tartotta a fegyvert, ahogy kell, akár egy profi. Sokáig maradtak így, s a lány tudta, hogy elég egy óvatlan mozdulat, egy apró rezzenés, vagy egy állat, ami megijeszti a férfit, és elsülhet a puska. Ekkor döbönt rá, milyen gyerekesen viselkedett: odaadta az idegennek a fegyvert, csak azért, hogy provokálja, és mondhassa neki, hogy ő sem meri megtenni, amit a többiektől kíván.

A férfi egyenesen rászégezte a puskát, a szeme se rebtent, a keze se remegett. Késő bánat: most már valószínűleg ő is rájött, hogy nem is olyan rossz ötlet végezni a lánnyal. Chantal már készült bocsánatot kérni, de az idegen leengedte a puskát, mielőtt megszólalt volna.

– Szinte tapintható a félelme – mondta, miközben visszaadta a puskát Chantalnak. – Érzem a testén lecsorgó izzadság szagát, pedig az eső igyekszik elfedni, és hallom, ahogy ver a szíve, majd' kiugrik a torkán, pedig a szél pokoli lármát csap, ahogy szaggatja a fákat.

– Ma éjjel megteszem, amire kért – mondta Chantal, és úgy tett, mintha meg se hallotta volna, amit az idegen mondott az imént. Pedig mind igaz volt. – Maga tulajdonképpen azért jött Viscosba, mert meg akarja ismerni önmagát, és tudni akarja, hogy jó vagy rossz. Most nem számít, hogy mit éreztem, vagy mit nem éreztem, az mindenesetre kiderült, hogy nem képes meghúzni a ravaszt, pedig megtehetette volna. Tudja, miért? Mert egy gyáva alak. Másokat használ arra, hogy megoldja a saját problémáit, mert maga képtelen cselekedni.

– Egy német filozófus azt mondta egyszer: még Istennek is megvan a maga pokla: a szeretet, amit az emberek iránt érez. Nem, én nem vagyok gyáva. Sokkal rosszabb fegyvereket is elsütöttem már – azaz, más szavakkal, sokkal jobb fegyvereket gyártottam, mint ez itt, és szétszórtam őket az egész világon. Mindezt törvényes úton tettem, a kormány jóváhagyásával, volt kiviteli engedélyem, és rendesen fizettem az adókat. Elvettem a nőt, akit szerettem, született két szép lányunk, soha nem sikkasztottam el egyetlen fillért sem a cégem kárára, és kiharcoltam mindent, ami nekem járt. Ellentétben magával, aki sorsüldözöttnek érzi magát és csak nyavalyogni tud, én mindig képes voltam cselekedni és helytállni a megpróbáltatások közepette. Néhány csatát elvesztettem, másokat megnyertem, mindenesetre megértettem, hogy mindannyiunk élete győzelmekből és vereségekből áll – kivéve persze a gyávákat, ahogy maga mondja, ezek ugyanis soha nem győznek és nem is veszítenek. Sok könyvet olvastam. Templomba jártam. Félttem az Istent, és

betartottam a parancsolatait. Egy óriási cég rendkívül jól fizetett igazgatója voltam. Mivel minden egyes eladás után jutalékot kaptam, elegendő pénzt kerestem, hogy eltartsam a feleségemet, a lányaimat, az unokáimat és a dédunokáimat, ugyanis a fegyverkereskedelem mozgatja meg a legnagyobb pénzeket az egész világon.

– Tisztában voltam minden egyes eladott darab jelentőségével – folytatta az idegen –, így hát én magam ellenőriztem az üzleteket. Lelepleztem néhány korrupciós ügyet, elbocsátottam az illetékeseket, és megakadályoztam az eladást. Az én fegyvereim a rend fenntartása érdekében készültek, hiszen ez az egyetlen módja annak, hogy fönnmaradjon a haladás folytonossága és a világ egyensúlya – legalábbis én így gondoltam.

Az idegen odalépett Chantalhoz, és megragadta a vállát. Azt akarta, hogy nézzen a szemébe, és lássa, hogy komolyan beszél.

– Most bizonyára azt gondolja, hogy a fegyvergyártók a világ leggonoszabb emberei. Talán igaza is van. De az igazság az, hogy az ember már az őskorban is használt fegyvereket. Eleinte azért, hogy állatokra vadásson vele, de nem sokkal később már azért, hogy hatalma legyen a többi ember fölött. A világ mezőgazdaság, állattenyésztés, vallások és zene nélkül is létezett. De soha nem létezett fegyverek nélkül.

Fölvett egy követ a földről.

– Tessék, itt van a legelső, a kegyes Földanyától kaptuk, hogy szembeszállhassunk az őszállatokkal. Valamikor egy ilyen kő mentette meg annak az embernek az életét, akinek

– számtalan nemzedék után – mi is köszönhetjük, hogy a világra jöttünk. Ha ez a kő nem lett volna, a vérszomjas ragadozó felfalta volna szegényt, és emberek százmilliói nem születtek volna meg.

A szél felerősödött, és az eső is egyre kellemetlenebb lett, de ők csak néztek mereven egymás szemébe.

– Így aztán – ugyanúgy, ahogy rengetegen elítélik a vadászokat, Viscos azonban tárt karokkal fogadja őket, mert belőlük él, és ugyanúgy, ahogy az emberek többsége gyűlöli a bikaviadalokat, mégis elmennek a henteshez húst venni, és azt mondogatják, hogy ezek az állatok „dicső halált haltak” –, a fegyvergyártókat is rengetegen elítélik, mégis fönn tudnak maradni, amíg legalább egy fegyver van a földgolyón. Mert ha egy van, még egynek kell lennie, különben veszedelmesen fölborul az egyensúly.

– Mi köze van ehhez az én falumnak? – kérdezte Chantal. – És mi köze van a tízparancsolat megszegéséhez, a bűnhöz, a lopáshoz, az emberi természet lényegéhez, a Jóhoz és a Rosszhoz?

Az idegen szeme hirtelen megváltozott, mintha valami mélységes szomorúság öntötte volna el.

– Emlékezzen vissza, mit mondtam az elején: mindig igyekeztem a törvényekkel összhangban megkötni az üzleteimet, és mindig úgynevezett „jó embernek” tartottam magam. Míg egy napon felhívtak az irodámban: egy kellemes, de szentelen női hang közölte velem, hogy terrorista csoportja elrabolta a feleségemet és a lányaimat. Váltásdíjként hatalmas mennyiségű fegyvert követeltek. A legnagyobb titokban kellett cselekednem. Azt mondták,

nem esik bántódása a családomnak, ha a továbbiakban követem az utasításait. A nő közölte, hogy fél óra múlva visszahív, és elmondta, melyik telefonfülkében várjak a vasútállomáson, azzal letette. Azt is mondta, hogy ne törődjek semmi mással, mindannyian jól vannak, és pár órán belül elengedik őket, nekem csak annyi a dolgom, hogy küldjek el egy e-mailt a megfelelő utasítással a megadott országban található üzletünknek. Valójában még lopásnak sem nevezhetjük, csupán illegális adás-vételnek, amit még a cégnél sem vettek volna észre.

– Mint tisztességes állampolgár – folytatta –, aki betartja a törvényeket, és abban a hitben él, hogy az oltalmuk alatt áll, az első dolgom az volt, hogy hívtam a rendőrséget. A következő pillanattól kezdve már nem feleltem a döntéseimért, és egyszerre olyan ember lett belőlem, aki a saját családját sem képes megvédeni. A világ semmi másból nem állt, mint ismeretlen hangokból és őrzöngő telefonhívásokból. Mire odaértem a kijelölt fülkéhez, műszerészek valóságos hadserege dolgozott azon, hogy a legmodernebb lehallgató berendezést kössék rá a földalatti telefonra. Ennek segítségével azonnal sikerült lokalizálni a hívást. Helikopterek várakoztak indulásra készen, autók zárták el az utakat, erre a célra kiképzett, állig fölfegyverzett férfiak álltak riadókézsültségben. Már mindkét érintett kormány tudott a történetekről, és mindenfajta kereskedést betiltottak. Nekem csak annyi volt a dolgom, hogy végighallgassam az utasításokat, azután megismételjem a szavakat, amiket hallottam, és mindenben kövessem a szakemberek tanácsait. Még le se ment a nap, amikor a

rendőrség lerohanta az emberrablók szállását, ők pedig – két fiú és egy lány, szemmel láthatóan kezdők, egy nagy hatalmú politikai szervezet eldobható alkatrészei – pár pillanat múlva holtan feküdtek a padlón, szitává löve. De előtte még volt idejük megölni a feleségemet és a lányaimat. Ha igaz, hogy még Istennek is megvan a maga pokla, ez pedig az emberek iránt érzett szeretete, akkor minden embernek van pokla, mégpedig egy karnyújtásnyira: a családjára iránt érzett szeretete.

A férfi most szünetet tartott: félt, hogy elcsuklik a hangja, és olyan érzelmekről árulkodik, amiket el akar rejteni. De amint összeszedte magát, folytatta:

– Mind a rendőrök, mind az emberrablók az én gyáram által előállított fegyvereket használták. Senki nem tudja, hogyan jutottak a terroristák kezébe, de ez most már a legkevésbé sem számít: náluk voltak, és kész. Hiába fáradoztam, hiába küzdöttem, hogy a gyártás és az eladás egyaránt megfeleljen a legszigorúbb előírásoknak, ha a családomat bármelyik pillanatban megölhette volna valamelyik fegyver, amit én adtam el – például egy elegáns étteremben, vacsora közben, amíg ők az időjárásról vagy a világpolitikáról beszélgetnek.

Újabb szünet következett. Amikor újra megszólalt, mintha kicserélték volna, mintha egy másik ember beszélne, akinek semmi köze az imént elmondottakhoz.

– Jól ismerem a fegyvert és a töltényt, amellyel meggyilkolták a családomat, és azt is tudom, hova lőttek: a mellkasukra. A golyó aprócska lyukat üt a testen, kisebbet, mint a maga kisujjának az átmérője. De amint eléri az első

csontot, négy részre szakad, és minden darabka más irányba halad tovább, hogy mindent szétroncsoljon, ami az útjába akad: a vesét, a szívet, a májat, a tüdőt. Akárhányszor valami nagyon keménynek ütközik, például egy csigolyának, ismét irányt változtat, és rendszerint éles szilánkokat és leszakított izomrostokat sodor magával, míg végre kijut a testből. Ekkor mind a négy nyílás ököl nagyságú, és a golyónak még van annyi lendülete, hogy szétszórja a holttest körül a rostokat, a húscsontokat és a csontokat, amiket magával sodort, amikor a testben száguldozott. Mindez kevesebb mint két másodperc alatt történik. Két másodpercnyi haldoklás rövidnek tűnik, de az időt nem így mérjük. Maga érti, remélem.

Chantal bólintott.

– Még abban az évben otthagytam az állásom. Bejártam a világot, sokat sírtam magamban, és folyton azt kérdeztem magamtól: hogy lehet képes az ember ilyen gonoszságra? Elvesztettem azt, ami a legfontosabb egy férfi életében: az embertársaimba vetett bizalmat. Nevettem és sírtam a sors iróniáján, ami ilyen kegyetlen módon nyitotta fel a szemem, hogy csak a Jó és a Rossz eszköze vagyok. Elvesztettem az érzelmeimet, és most tökéletesen üres a szívem. Semmit sem ér az életem. De mielőtt meghalok – a feleségem és a lányaim emlékéért – meg kell tudnom, hogy mi játszódott le az utolsó pillanatokban. Meg tudom érteni, hogy lehet szeretetből vagy gyűlöletből gyilkolni. De minden ok nélkül? Egy nyavalyás üzlet miatt? Most biztosan naivnak gondol, hiszen nap mint nap ölnek pénzért az emberek, de ez engem egy csöppet sem érdekel, én csak

a feleségemre és a lányaimra gondolok. Tudni akarom, mi járt a terroristák fejében. Tudni akarom, hogy volt-e olyan pillanat, amikor megkegyelmezhetek volna nekik és elengedhették volna őket – végtére is, a családomnak semmi köze nem volt a háborújukhoz. Tudni akarom, hogy a Jó és a Rossz közötti háborúban létezhet-e olyan pillanat, amikor a Jó kerekedik fölül.

– Még mindig nem értem, miért éppen Viscos. Miért az én falum?

– Miért éppen az én fegyvereim kellettek nekik? Hiszen annyi fegyvergyár van a világon, és rengeteg van közöttük, amelyik nincs állami ellenőrzés alatt. A válasz egyszerű: véletlenül. Olyan kis települést kerestem, ahol mindenki ismer mindenkit, és mindenki jóindulatú. De abban a pillanatban, ahogy megtudják, mi a jutalom, bennük is összecsap a Jó és a Rossz, és ami megtörtént abban a fogságban, az a maga falujában is meg fog történni. A rendőrség már körbevette az épületet, a terroristáknak semmi esélyük nem maradt, mégis gyilkoltak, hogy végrehajtsanak egy tökéletesen értelmetlen és felesleges szertartást. A maga faluja lehetőséget kap arra, amire nekem nem volt lehetőségem: a választásra. Bármilyen nagy kísértést jelent a pénz – és még azt is bebeszélhetik maguknak, hogy meg kell menteniük a falut –, akkor is megvan a joguk a döntéshez, hogy megölik-e a szerencsétlen kiszemeltet. Csupán erről van tehát szó: a saját szememmel akarom látni, hogy mások másként cselekedtek volna-e, mint azok a szegény, vérszomjas fiatalok. Ahogy az első találkozásunk alkalmával mondtam:

egyetlen ember története az egész emberiség története. Ha létezik könyörület a világon, megértem, hogy a sors kegyetlenül bánt velem, de másokhoz lehet kegyes. Ez nem változtatja meg az érzelmeimet és nem hozza vissza a családomat, de legalább elűzi mellőlem az ördögöt, aki nem hagy élni, mert elveszi tőlem a reményt.

– És azt miért akarja megtudni, hogy képes lennék-e kirabolni magát?

– Ugyanezért. Maga talán megkülönbözteti a súlyos és a könnyű vétségeket. De ez nem így van. Meggyőződésem, hogy a terroristák is így látták a világot: nyilván azt gondolták, hogy nemes ügyért ölnek, és nem szórakozásból, szeretetből, gyűlöletből vagy pénzért. Ha ellopja azt az aranyrudat, valahogy meg fogja magyarázni saját magának, miért tette, azután nekem is, és ebből azt is megértem, mivel magyarázták a gyilkosok szeretteim meggyilkolását. Nyilván kitalálta, hogy én azóta is folyton próbálom megérteni, mi történt. Nem tudom, hogy ettől megnyugszom-e végre, de egyszerűen nem látok más megoldást.

– De hiszen ha kirabolnám, nem látna többet. Már vagy félórája beszélgettek, de a férfi arcán most először jelent meg mosoly.

– Ne felejtse el, hogy fegyverekkel dolgoztam. Ez azt is jelenti, hogy vannak kapcsolataim a titkosszolgálatnál.

A férfi megkérte Chantalt, hogy kísérje vissza a folyóhoz, mert egyedül eltévedt volna. A lány fogta a puskát – amit egy barátjától kért kölcsön, azzal az ürüggyel, hogy nagyon feszült, és talán jót tenne neki egy kis vadászgatás –,

visszatette a táskájába, aztán elindultak lefelé.

Útközben egy szót sem száltak egymáshoz. Amikor elértek a folyóhoz, az idegen így búcsúzott:

– Megértem a késlekedését, de nem tudok tovább várni. Azt is megértem, hogy ahhoz, hogy felvehesse a harcot – amit valójában önmaga ellen vív –, jobban meg akart ismerni. Most már ismer. Egy férfi vagyok, aki egy ördöggel az oldalán járja a világot. Meg kell szabadulnom tőle, vagy el kell tudnom fogadni, hogy mellém szegődött. De ehhez előbb meg kell tudnom a választ néhány kérdésre.

Valaki megkocogtatta a villájával a poharát. Azon a pénteken zsúfolásig tele volt a bár, és mindenki a hang irányába fordult. Prym kisasszony kért csöndet. A vendégek azonnal elhallgattak. A falu történetében még soha nem fordult elő, hogy egy lány, akinek csak az a dolga, hogy kiszolgálja a vendégeket, ilyen illetlenül viselkedjen.

„Remélem, valóban nagyon fontos mondanivalója van” – gondolta a szálloda tulajdonosnője. „Mert ha nem, még ma elbocsátom, és az sem érdekel, hogy megígértem a nagyanyjának, hogy soha nem hagyom cserben.”

– Szeretném, ha meghallgatnának – mondta Chantal. – Elmesélek egy történetet, amit mindenki ismer, látogatónk kivételével. – És az idegenre mutatott. – Azután pedig elmesélek egy másik történetet, amit senki sem ismer, látogatónk kivételével. Ha végeztem a meséléssel,

magukon a sor, hogy eldöntsék, rosszul tettem-e, hogy megzavartam megérdemelt pénteki pihenésüket, egy ilyen kimerítő hét után.

„Micsoda vakmerőség” – gondolta a pap. „Semmit nem tudhat, amit mi ne tudnánk. Akármilyen szegény árva, akinek nincsenek kilátásai az életben, nem lesz könnyű meggyőznie a szálloda tulajdonosnőjét, hogy továbbra is tartson igényt a munkájára.”

Na jó, talán nem is lesz olyan nehéz – folytatta magában. Mindannyian követünk el hibákat, három-négy napig haragszanak ránk, de aztán mindent megbocsátanak. Különben sincs senki a faluban, akit felvehetnének a helyére. Fiataloknak való munka, Viscosban pedig nincs több fiatal.

– Viscosban van három utca, egy kis tér, középen egy kereszttel, néhány romos ház, egy templom, mellette egy temető – kezdte a lány.

– Egy pillanat! – kiáltotta az idegen.

Elővett a zsebéből egy kis diktafont, bekapcsolta, és letette az asztalra.

– Minden érdekel, ami Viscos történetével kapcsolatos, és egyetlen szót sem akarok elmulasztani, úgyhogy ha megengedi, rögzítem, amit mond.

Chantal hirtelen nem tudta eldönteni, hogy jó-e, ha megengedi, de most már semmivel nem akarta húzni az időt. Pár órája még a félelmeivel küzdött, és most, amikor végre összeszedte a bátorságát, és belekezdett, már semmi nem állíthatja meg.

– Tehát, Viscosban van három utca, egy kis tér, középen

egy kereszttel, néhány romos ház, néhány jó állapotban maradt ház, egy szálloda, egy posta, egy templom, a templom mellett pedig egy kis temető.

Nem is baj, hogy félbeszakították, legalább most pontosabb leírást adott. Már nem is volt annyira ideges.

– Amint azt mindannyian tudjuk, azelőtt rablótanya volt, mígnem Ahab, a mi nagy törvényhozónk, miután Szent Savinus megtérítette, olyan falut csinált belőle, ahol mind a mai napig csupa becsületes, jóindulatú ember él. Azt fogom most elmesélni, amit a mi idegenünk nem tud, vagyis azt, hogyan vitte véghez Ahab az elképzelését. Nem próbált meggyőzni senkit, hiszen jól ismerte az emberi természetet, s tudta, hogy a becsületet összetévesztik a gyengeséggel, és ha így próbálna hatni rájuk, meginogna a hatalma.

– Hívatott tehát néhány ácsot a szomszéd faluból – folytatta –, és átadott nekik egy rajzot valami furcsa szerkezetéről, amit azon a helyen kellett fölépíteniük, ahol ma a kereszt áll. A város lakói tíz álló napig hallották a kopácsolást, figyelték, ahogy a férfiak hatalmas fadarabokat fűrészselnek, aztán egymásba illesztik és összezsavarozzák őket. A tizedik nap végén ott állt a tér közepén az óriási építmény. Le volt takarva egy lepelletel, és az emberek el sem tudták képzelni, mi lehet az. Ahab összehívta Viscos lakóit, hogy mindenki vegyen részt a felavatásán. Amikor mindenki egybegyűlt, egy szót sem szólt, csak ünnepélyesen lehúzta a leplet az építményről: egy akasztófa volt. Kötéllal, csapóajtóval és mindennel együtt. Vadonatúj fából készült, méhviasszal bevonva, hogy tartósan ellenálljon az időjárás

viszontagságainak. Ahab egyúttal kihasználta az alkalmat, hogy így egybegyűltek az emberek, és felolvasott egy sor törvényt, amelyek védték a földművesek érdekeit, ösztönözték az állattenyésztést, és elősegítették a kereskedelem fellendülését. Majd hozzátette, hogy mostantól mindenki köteles tisztességes munkát keresni, különben el kell hagynia a várost. Csak ennyit mondott.

A felavatott „emlékművet” egyetlen szóval sem említette. Ahab ugyanis olyan ember volt, aki nem hitt a fenyegetésekben.

– A gyűlés végén különböző csoportosulások alakultak ki. A többség úgy gondolta, hogy Ahab bedőlt a szentnek, és már nem olyan bátor, mint azelőtt, ezért meg kell ölni. A következő napokban rengeteg tervet dolgoztak ki. De mindig megpillantották az akasztófát, amely ott hatalmasodott a tér közepén, és magukban azon tűnődtek: vajon mit keres ez itt? Talán azért építették, hogy kivégezzék azt, aki nem tartja be a törvényeket. Vajon ki van Ahab mellett, és ki van ellene? Vannak-e köztünk kémek? Az akasztófa pedig nézte az embereket, és az emberek nézték az akasztófát. A lázongók kezdeti bátorsága lassanként átadta a helyét a félelemnek, hiszen mindannyian ismerték Ahabot, s tudták, hogy engesztelhetetlen a döntéseiben. Néhányan elhagyták a várost, mások úgy határoztak, hogy kipróbálják az új munkákat, vagy azért, mert egyszerűen nem volt hova menniük, vagy azért, mert a tér közepén álló gyilkoló-eszköz árnyéka vetült rájuk. Viscosból rövidesen békés városka lett, sőt, jelentős határ menti kereskedelmi

központ. A legjobb minőségű gyapjút, és első osztályú búzát exportáltak. Tíz évig állt ott az akasztófa. A fa igen ellenállónak bizonyult, de a kötelet időnként ki kellett cserélni. Soha nem használták. Ahab soha nem szólt róla egy szót sem. Az is elég volt, hogy ott van, és a bátorságot félelemmé, a bizalmat gyanakvássá, a harsány hengegést csöndes meghunyászkodássá változtatta.

A tíz év leteltével, amikor már végleg a törvények uralkodtak Viscosban, Ahab lebontatta, és a helyén ugyanabból a fából fölépíttetett egy keresztet.

Chantal itt szünetet tartott. A bárban egy pissenést sem lehetett hallani, a síri csöndet csak az idegenből kirobbanó lelkes taps törte meg.

– Gyönyörű történet – mondta. – Ahab valóban jól ismerhette az emberi természetet: az ember ugyanis nem azért viselkedik a társadalom előírásai szerint, mert annyira szereti betartani a törvényeket, hanem mert fél a büntetéstől. Mindannyiunk lelkében ott van ez az akasztófa.

– Ma pedig, az idegen kérésére, lerombolom a tér közepén álló keresztet, hogy újra az akasztófát állítsam a helyébe – folytatta a lány.

– Carlos – szólt közbe valaki. – Carlosnak hívják, és sokkal udvariasabb lenne, ha maga is így nevezné, nem pedig idegennek.

– Nem tudom, mi az igazi neve. A szállodai bejelentő lapon megadott adatai egytől egyig hamisak. Soha nem fizetett hitelkártyával. Nem tudjuk, honnan jött és hová megy. Talán még a repülőtéri telefonálás is hazugság.

Mindenki a férfi felé fordult, ő azonban le sem vette a

szemét Chantairól.

– Amikor azonban igazat beszélt, akkor nem hittek neki. Valóban fegyvergyárban dolgozott, igen kalandos élete volt, sokféle szerepet töltött be, a szerető apától kezdve a kíméletlen üzletemberig. Maguk, akik itt élnek, el sem tudják képzelni, hogy az élet sokkal színesebb és bonyolultabb is lehet.

„Jó lesz, ha gyorsan megmagyarázza, mire céloz” – gondolta a szálloda tulajdonosnője. És Chantal meg is magyarázta:

– Négy nappal ezelőtt mutatott nekem tíz hatalmas aranyrudat. Akkorák, hogy Viscos összes lakójának biztosítanak a jövőjét az elkövetkezendő harminc évre. Felújíthatnánk belőle ezt a falut, építhetnénk egy játszóteret a gyerekeknek, hátha egyszer visszatérnek, és nevetésük betölti az utcákat. Megmutatta nekem az aranyat, aztán elrejtette az erdőben, úgyhogy most én sem tudom, hol van. Most ismét mindenki az idegen felé fordult. A férfi ezúttal rájuk nézett, és bólintott.

– Ez az arany a miénk lehet, ha három napon belül megölünk valakit Viscosban. Ha senki nem hal meg, az idegen továbbáll, és magával viszi az aranyat is. Ennyi. Mindent elmondtam, amit el kellett mondanom. Visszaállítottam az akasztófát a tér közepére. Az a különbség, hogy ezúttal nem azért áll ott, hogy megfékezze a bűnt, hanem éppen ellenkezőleg: azért, hogy egy ártatlant akasszunk föl rá, s ennek az ártatlannak az áldozata mentse meg a falut a végső pusztulástól.

Az emberek harmadszor is az idegen felé fordultak, és ő

most is csak bólintott.

– Ez a lány nagyon ügyesen ad elő történeteket – mondta, miközben kikapcsolta a diktafont, és visszatette a zsebébe. Chantal visszament a konyhába, és rezzenéstelen arccal nekilátott a mosogatásnak. Mintha megállt volna az idő Viscosban.

Senki nem szólt egy szót sem. Nem hallatszott más, csak a víz csobogása, az üveg csörömpölése a márványlapon, és a távoli szél zúgása, ahogy zörgette a lombtalan fák ágait. Végül a polgármester törte meg a csöndet.

– Hívjuk ki a rendőrséget.

– Hívják csak – mondta az idegen. – Nálam van a magnószalag. Egész idő alatt egyetlen mondat hagyta el a számat: „ez a lány nagyon ügyesen ad elő történeteket”.

– Kérem, menjen föl a szobájába, szedje össze a holmiját, és azonnal hagyja el a falut – mondta a szálloda tulajdonosnője.

– Egy hetet fizettem, úgyhogy egy hétig maradok. Hívhatják a rendőrséget, én akkor is maradok.

– És arra nem gondolt, hogy esetleg maga lesz az áldozat?
– Dehogynem. És egyáltalán nem érdekel. Ha azonban így döntenek, bünt követnek el, anélkül hogy megkapnák érte az ígért jutalmat.

A vendégek egyenként hagyták el a bárt, előbb a fiatalabbak, azután az idősebbek. Végül csak Chantal maradt ott az idegennel.

A lány fogta a táskáját, a kabátját, és elindult az ajtó felé, de visszafordult.

– Maga sokat szenvedett, és bosszút akar állni – mondta. –

A szíve halott, a lelkében sötétség van. Az ördög, aki mindenhová elkíséri, most bizonyára vigyorog, mert maga engedelmeskedik a parancsainak.

– Köszönöm, hogy teljesítette a kérésemet. És köszönöm az érdekes történetet az akasztófáról.

– Az erdőben azt mondta, hogy bizonyos kérdésekre keresi a választ, a tervét azonban úgy építette föl, hogy csak a gonosz kaphat jutalmat. Ha senki nem hal meg, a Jó nem kap semmit, legföljebb dicséretet. Márpedig maga is jól tudja, hogy a dicséret nem táplálja az éhes szájakat, és nem építi újjá a hanyatló falvakat. Maga nem választ keres egy kérdésre, hanem kijelent valamit, amiben kétségbeesetten próbál hinni: hogy a világ rossz.

Az idegen tekintete megváltozott, és Chantal észrevette.

– Ha a világ rossz, az igazolja a maga személyes tragédiáját – folytatta. – Könnyebben el tudná fogadni a felesége és a lányai halálát. Ha azonban kiderül, hogy vannak jó emberek, a maga élete elviselhetetlenné válik – bár maga az ellenkezőjét bizonygatja –, ugyanis ez azt jelentené, hogy a sors elbánt magával, és tudja, hogy nem ezt érdemelte. Nem a fényt akarja megtalálni, hanem a bizonyosságot, hogy a sötétség mögött nincs semmi.

– Hova akar kilyukadni? – kérdezte a férfi, s a hangjában némi idegesség csengett.

– Oda, hogy ez így nem igazságos. Azt akarom, hogy akkor is kapjuk meg a tíz aranyrudat, ha senki nem hal meg három napon belül. Jutalmul, amiért tisztességes emberek vagyunk.

Az idegen elnevette magát. De Chantal folytatta.

- Én pedig megkapom az én aranyamat, fizetségül, amiért részt vettem ebben az ízléstelen komédiában.
- Nem vagyok hülye. Ha belemennék, magának az lenne az első dolga, hogy mindenkinek elmondaná.
- Sajnos ezt nem lehet kizárni, ennyi a kockázat. De nem teszem. A nagyanyámra és az üdvösségemre esküszöm.
- Nem elég. Ki tudja, meghallgatja-e az Úr az esküdözéseinket, vagy hogy van-e egyáltalán üdvösség.
- Tudni fogja, hogy nem tettem, hiszen fölállítottam az akasztófát a falu közepén. Ha cselhez folyamodnék, azt rögtön észrevenné. Különben is, ha tényleg elmondanám mindenkinek, mit beszéltünk, biztosra veszem, hogy nem hinne nekem senki. Ennyi erővel azt is mondhatta volna: „nézzétek, mit hoztam, ez mind a tiétek, akár teljesítek a kérésemet, akár nem!”. Ezek az emberek megszokták, hogy keményen meg kell dolgozniuk minden fillérért, és álmodni se mernek róla, hogy egyszer csak úgy az ölükbe pottyan a szerencse.

Az idegen rágyújtott, megitta, ami még a poharában volt, és fölállt az asztaltól. Chantal a nyitott ajtóban várta a választ, a bárba pedig jött be a hideg.

- Ha át akar verni, rájövök – mondta. – Ugyanolyan jól ismerem az emberi természetet, mint a maguk Ahabja.
- Ebben nem kételkedem. Ugye ez most azt jelenti, hogy igent mond?

A férfi megint csak bólintott – az éjszaka során már harmadszor.

- Még valami: maga még mindig hisz benne, hogy az ember jó is lehet. Különben nem találta volna ki ezt az

őrültséget, hogy meggyőzze önmagát az ellenkezőjéről. Chantal becsukta az ajtót, és zokogva ment végig a tökéletesen kihalt utcán. Akaratlanul is beszállt a játékba. A világ minden hibája ellenére biztos volt benne, hogy az emberek jók. Elhatározta, hogy senkinek nem fogja elmondani, mit beszélt az idegennel, mert most már őt is érdekelte, mi lesz a vége ennek az örületnek. Tudta, hogy – bár az utcán egy lélek sem jár – az elhúzott függönyök mögött, a leoltott lámpák sötétsége mögött minden szempár végigkíséri, amíg haza nem ér. De nem törődött vele. Elég sötét volt már ahhoz, hogy ne vegyék észre a könnyeit.

A férfi kinyitotta az ablakot, hátha a hideg elhallgattatja egy pillanatra az ördögöt. Persze nem sikerült, ahogy sejtette: az ördög nyugtalanabb volt, mint valaha, mert felzaklatták a lány szavai. A férfi évek óta most először látta meggyengülni, és voltak pillanatok, amikor már-már meg is szabadult tőle – hogy aztán a következő pillanatban visszatérjen, nem erősebben, de nem is gyengébben, hanem csak a maga megszokott módján. Az agya bal felében lakott, abban a féltekében, amelyik a logikus gondolkodásért felel. Soha nem mutatkozott meg fizikai valójában, így hát a férfi kénytelen volt a fantáziájára hagyatkozni. Ezerféleképpen próbálta elképzelni, milyen lehet: a hagyományos szarvas, patás, hosz-szú farkú ördögtől kezdve a szőke fürtös kislányig. Végül azt a képet választotta, amelyik huszonéves ifjúként, fekete cipőben és

kék ingben ábrázolja, akinek hanyagul fejébe nyomott svájcisapkája alól kikandikál egy fekete hajtincs.

Egy szigeten hallotta meg először a hangját. Amikor otthagyta a céget, nyomban elutazott.

A tengerparton ült, és nagyon szenvedett, de kétségbeesetten próbálta elhíttetni magával, hogy szenvedése hamarosan véget ér. És ekkor megpillantotta a legszebb naplementét, amit valaha is látott. Ettől pedig olyan erős elkeseredés fogta el, amelyet még soha nem érzett, a lelke mélyéig hatolt a fájdalom – mert ezt a napnyugtát a feleségének és a lányainak is látnia kellett volna. Kitört belőle a zokogás, és világossá vált a számára, hogy soha nem fog kimászni ebből a veremből.

Ekkor hallotta meg a kedves, barátságos hangot, ami azt súgta neki, hogy nincs egyedül, és ami vele történt, annak megvolt a maga értelme. Mégpedig az volt a célja, hogy ráébressze: mindannyiunk sorsa meg van írva. Mindenkit utolér a tragédia, és semmit sem tehetünk ellene.

„A jó nem létezik: az erény csupán a félelem egyik arca” – mondta a hang. Aki erre ráébred, az azt is megérti, hogy a világ csak Isten rossz tréfája.

A hang tulajdonosa a világ hercegének mondta magát, és azt állította, hogy egyedül ő tudja, mi történik a földön, azután sorban megmutatta neki a környezetében található embereket. Amott, az a kitűnő családapa, aki éppen csomagolja a holmiját és segít felöltözni a gyerekeinek, szívesen kikezdene a titkárnyójével, de rettenetesen fél, hogy megtudja a felesége. A felesége viszont dolgozni szeretne, hogy független lehessen, de fél, hogy megtudja a

férje. A gyerekeik azért fogadnak szót, mert félnek a büntetéstől. Az a lány, aki egyedül fekszik a napernyő alatt és könyvet olvas, úgy tesz, mintha nem törődne a világgal, pedig valójában retteg, hogy egész életében egyedül marad. Az a fiú ott, teniszütővel a kezében, állandó félelemben él, mert meg kell felelnie a szülei elvárásainak. A pincér, aki trópusi italokat szolgál fel a dúsgazdag vendégeknek, folyamatosan attól retteg, hogy bármelyik pillanatban elveszítheti az állását. Ott, az a lány táncosnő szeretett volna lenni, végül mégis inkább ügyvédnek tanult, mert félt, hogy megszólják a szomszédok. Az az öregember azt hangoztatja, hogy azért nem iszik és nem dohányzik, mert így sokkal jobban érzi magát, de a valóságban nagyon fél a haláltól, ami évek óta megállás nélkül duruzsol a fülébe. Vagy ott fut egy pár a hullámok között, fröccsen a víz a talpuk alatt, mosolyognak ugyan, de a lelkük mélyén ők is félnek, hogy megöregszenek, unalmasak és fölöslegesek lesznek. Vagy az a férfi, aki most megállt a hajójával az emberek előtt, és mosolyogva, napbarnítottan integet, borzasztóan fél, hogy egyik pillanatról a másikra elveszítheti a pénzét. És a szálloda tulajdonosa is, aki ezt a paradicsomi idillt a szobája ablakából nézi, és mindenkit felhőtlenül boldognak és elégedettnek szeretne látni, rengeteget követel a könyvelőjétől, mert fél, hiszen tudja, hogy – bármilyen becsületes – az adóellenőrök mindig találnak könyvelési hibákat, ha akarnak.

Ezen a gyönyörű naplementés tengerparton tehát mindenki fél. Félnak, hogy megfulladnak, félnak, hogy egyedül

maradnak, félnek a sötétségtől, mert ördögökkel népesíti be a szobájukat, félnek olyasmit tenni, ami nincs benne az illemtankönyvben, félnek Isten ítéletétől, az emberek rosszallásától, az igazságszolgáltatástól, amely a legapróbb vétséget is szigorúan megbünteti, félnek kockáztatni, félnek veszíteni, de félnek nyerni is, mert félnek az irigységtől, félnek szeretni, mert félnek az elutasítástól, félnek fizetésemelést kérni, elfogadni egy meghívást, ismeretlen helyekre menni, félnek, hogy nem beszélik egy idegen ország nyelvét, hogy nem tudják lenyűgözni az embereket, hogy megöregszenek, hogy meghalnak, félnek, hogy csak a gyengeségeik miatt veszik észre őket, és nem figyelnek föl az értékeikre – vagy hogy egyáltalán nem veszi észre őket senki, sem a gyengeségeik, sem az értékeik miatt.

Félelem, félelem és félelem. Az élet a félelem birodalma, amelyre örökké rávetül a guillotine fenyegető árnyéka. „Remélem, ez megnyugtat” – mondta az ördög. „Mindenki állandó rettegésben él. Nem vagy egyedül. Csak abban különbözöl a többiektől, hogy te már túl vagy a nehezen: bekövetkezett, amitől a legjobban féltél. Most már nincs mit veszítened. A többiek viszont továbbra is félelemben élnek. Van, aki tudatában van, és van, aki nem hajlandó tudomásul venni, de mindenki tud róla, hogy létezik, és egyszer őket is magával ragadja.”

Bármilyen hihetetlennek tűnik, a férfi valóban megkönnyebbült e szavak hallatán, mintha a mások szenvedése enyhítené a saját fájdalmát. Ettől kezdve az ördög nem tárgított mellőle. A férfi már két éve élt együtt

vele, de nem érzett se örömet, se bánatot, amiért megkaparintotta a lelkét.

Ahogy kezdett hozzászokni ehhez az ördögi kísérethez, egyre jobban érdekelte a Rossz eredete, de sehol nem kapott pontos választ a kérdéseire.

„Felesleges azt kutatni, miért létezem. Ha mindenáron magyarázatra van szükséged, hát gondold azt, hogy Isten engem talált ki, hogy saját magát büntesse, amiért egy könnyelmű pillanatában megteremtette a Világegyetemet.”

Mivel az ördög nem sokat beszélt magáról, a férfi elkezdte keresni a legkülönfélébb utalásokat a Pokollal kapcsolatban. Így aztán felfedezte, hogy a vallások többségében létezik valamiféle „büntetőhely”, ahová azoknak az embereknek a lelke kerül, akik életükben elkövettek bizonyos bűnöket a társadalom ellen. (Úgy tűnik tehát, hogy minden a társadalomról szól, nem pedig az egyénről.) Van olyan vallás, amelyik azt mondja, hogy a szellem átkel egy folyón, találkozik egy kutyával, azután belép egy kapun, ahonnan többé nincs visszaút. Mivel a holttestet a legtöbb kultúrában sírba teszik, ezt a kínokkal teli helyet rendszerint valami föld alatti, sötét helynek képzelik. Ismervén a tűzhányók működését, tudják, hogy a föld belseje tele van tűzzel – és máris előttünk áll a lángoló, gyötrelmes pokol képe.

Az egyik legérdekesebb elképzelést egy arab könyvben találta: ott az állt, hogy a léleknek, amikor kiszállt a testből, át kell mennie egy hídon, amely olyan keskeny, mint a borotvaél, s jobb oldalán a paradicsom van, bal oldalán pedig körök, amelyek a föld legsötétebb mélyébe

vezetnek.

Arról nem szól a könyv, hogy hova vezet a híd, csak annyit tudunk meg belőle, hogy amikor rálép egy lélek, a jobb kezében tartja az erényeit, a bal kezében pedig a vétkeit, és attól függően, hogy melyik a nehezebb, vagy jobbra, vagy balra fog leesni.

A kereszténység olyan helyről beszél, ahonnan keserves sírás és fogcsikorgatás hallatszik. A zsidó vallás viszont egy föld alatti barlangot ír le, amelyben meghatározott számú lélek számára van férőhely: azon a napon, amikor megtelik a pokol, vége lesz a világnak. Az iszlám azt mondja, hogy mindannyian elégünk, „kivéve, ha Isten az ellenkezőjét kívánja”. A hinduk szerint a pokol nem az örök kín hazája, ugyanis ők abban hisznek, hogy a lélek időről időre újjászületik, hogy ott váltsa meg a bűneit, ahol elkövette őket – vagyis a földön. Ennek ellenére huszonegy különböző helyet ismernek, amelyeket együttesen „alvilágoknak” hívnak. De a buddhisták is különbséget tesznek a büntetés típusai között: szerintük nyolc tüzes és nyolc fagyos pokol létezik, valamint egy olyan birodalom, ahol az elítélt nem érez sem forróságot, sem dermesztő hideget, csak örökös éhséget és szomjúságot.

A kínaiak változatos pokolképzete azonban minden képzeletet fölülmúl: a többi vallással szemben – amelyek a poklot a föld belsejébe helyezik – a bűnös lelkek itt egy hegységhez jutnak el, a Kis Vaskerítéshez, amelyet körbevesz egy másik hegység, a Nagy Kerítés. A kettő között nyolc pokol található, amelyeknek tizenhat-tizenhat kisebb pokol van alárendelve, s ezeknek egyenként

további tíz-tízmillió pokol tartozik a fennhatósága alá. A kínaiak úgy tartják, hogy az ördögök azokból a lelkekből lesznek, amelyek már megbűnhődtek a bűneikért.

Egyébként egyedül a kínaiak adnak meggyőző magyarázatot az ördögök eredetét illetően: azért gonoszak, mert a saját bőrükön tapasztalták a rosszat, s most tovább akarják adni, a bosszú végtelen körforgásában.

„Talán velem is ez történik” – gondolta az idegen, és eszébe jutottak Prym kisasszony szavai. Az ördög is hallotta ezeket a szavakat, és érezte, hogy kissé meginog a lába alatt a talaj. Ilyen könnyedén romba dőlhet hát, amit fáradságos munkával fölépített? Egyedüli lehetősége, ha szemernyi kétséget sem hagy az idegen elméjében.

„Rendben, meginogtál egy kicsit” – mondta az ördög. „De a félelem továbbra is létezik. Az akasztófa története nagyon jó, mert kitűnően példázza, hogy az ember csak azért érényes, mert fél, de alapvetően gonosz. Hiszen mindannyian az én le-származottaim vagytok.”

Az idegen reszketett a hidegtől, de úgy döntött, hogy még egy darabig nem csukja be az ablakot. – Isten, én nem érdemeltem meg azt, ami velem történt. Ha te így elbánhattál velem, mért cselekednék én másként a többi emberrel? Ez így igazságos.

Az ördög megijedt, de úgy határozott, hogy jobb lesz, ha hallgat. Nem mutathatja ki, hogy még ő is fél. Az embere kikelt Isten ellen, és igazolást keresett a cselekedeteire. Hogy mi ebben olyan félelmetes?

Igaz, hogy káromolta az Urat, csak hogy két év óta ez volt az első eset, hogy egyáltalán beszélt hozzá.

És ez rossz jel.

Ez jó jel. – Ez volt Chantal első gondolata, amikor reggel meghallotta a kenyérszállító kocsi tülkölését. Az élet nem állt meg Viscosban, lám, jön a kenyér, az emberek előbújnak a házukból, előttük áll az egész hétvége, hogy megvitassák az ajánlat képtelenségét, és – talán némi lelkiismeret-furdalással – hétfő reggel elbúcsúztassák az idegent. Aztán délután elmeséli nekik, miként módosult az ajánlat, s bejelenti, hogy megnyerték a csatát, és gazdagok lettek.

Soha nem lesz belőle olyan szent, mint mondjuk Szent Savinus, de bizonyára nemzedékeken keresztül hálával emlegetik majd a nevét, és így emlékeznek rá: ő volt az a nő, aki megmentette a falut a Gonosz második eljövételétől. Talán legendák is keringenek majd róla, és úgy fognak rá gondolni, mint egy gyönyörű nőre, az egyetlenre, aki nem hagyta el Viscost fiatalkorában, mert érezte, hogy egyszer fontos küldetést kell teljesítenie. Jámbor asszonyok gyűjtanak gyertyát az emlékére, és deli ifjak sóhajtvák vágyakozva a nevét, és rettenetesen fogják sajnálni, hogy nem ismerhették személyesen a falu hősnőjét.

Kihúzta magát, és eszébe jutott, hogy vigyáznia kell a szájára, nem szabad elárulnia a többieknek, hogy van még egy aranyrúd, ami őt illeti, különben még rávannék, hogy – ha valóban szent akar lenni – azt is ossza meg velük.

A maga módján tulajdonképpen még az idegennek is segít

megmenteni a lelkét, és Isten ezt figyelembe fogja venni, amikor majd számon kéri a cselekedeteit. Valójában persze egy csöppet sem érdekelte annak a férfinak a sorsa: most csak azért kell szorítania, hogy minél gyorsabban leteljen ez a két nap, mert egy ekkora titok alig fér a szívébe.

A viscosiak nem voltak se jobbak, se rosszabbak, mint a szomszédos falvak lakói, de ahhoz kétség sem fért, hogy soha nem lennének képesek pénzért elkövetni egy bűncselekményt – ebben biztos volt. Így, hogy a nyilvánosság előtt játszódtott le minden, senki nem fogja magához ragadni a kezdeményezést. Először is azért, mert úgymint egyformán lesz elosztva a jutalom, és senkit nem ismer a faluban, aki a mások hasznára ekkora veszélybe sodorná magát. Másodsor: ha tényleg úgy döntenének, hogy teljesítik az idegen kérését – amit el sem tud képzelni –, mindenkit be kellene avatni a haditervbe, azaz mindenki bűnrészessé válna – kivéve talán a kiszemelt áldozatot. Ha csak egyetlenegy ember akad, aki ellenzi a dolgot – márpedig ha nincs ilyen, akkor ő maga lesz az az ember –, fönnáll a kockázat, hogy az egész falut följelentik és lecsukják. Inkább maradnak becsületes szegények, mint gazdag rabok.

Lefelé menet a lépcsőn az jutott eszébe, hogy – bár csak egy háromutcás kis faluról van szó – még egy egyszerű polgármester-választás is heves vitákat és belső viszályokat kavart. Vagy amikor fel akartak építeni egy játszóteret a falu végén, akkora lett a zűrzavar, hogy végül bele sem kezdtek. Néhányan azt mondták, hogy nincsenek

is gyerekek a faluban, mások viszont azzal érveltek, hogy egy játszótérrel talán vissza lehetne csalogatni őket, ha a szünetben hazalátogatnának a szüleik, és látnák, micsoda változások történtek. Viscosban minden vitatkoztak az emberek: a kenyér minőségén, a vadásztörvényeken, az átkozott farkas létezésén, Berta furcsa viselkedésén, és minden bizonnyal Prym kisasszony titokzatos találkáin is egyes vendégekkel, bár ezt a témát soha senkinek nem volt bátorsága megemlíteni az ő jelenlétében.

Úgy ment oda az autóhoz, mint aki – életében először – főszerepet tölt be a falu történetében. Eddig ő volt a védtelen árva, a szegény lány, aki nem tud férjhez menni, a magányos éjszakai dolgozó, aki boldogtalanul keres társat. De nem várt hiába. Már csak két nap, és mindenki megcsókolhatja a lába nyomát, és igazán hálások lehetnek a nagylelkűségéért. Talán még azt is akarják majd, hogy induljon a következő polgármester-választáson. Ha jobban meggondolja, nem árt, ha marad még egy ideig, és kiélvezi a frissen szerzett dicsőséget.

Az emberek némán álltak a sorban a kenyeres kocsi mellett. Mindannyian Chantal felé fordultak, de nem szóltak egy szót sem.

– Mi történt itt? – kérdezte a fiú, aki a kenyeret hozta. – Meghalt valaki?

– Nem – felelte a kovács, aki már talpon volt, pedig szombaton tovább szokott aludni. – Valakinek komoly baja van, és nagyon aggódunk érte.

Chantal egy szót sem értett.

– Gyorsan vegye meg, amit akar – szólt egy hang. – A

fiúnak tovább kell mennie.

Chantal gépies mozdulattal átnyújtotta a pénzt, és elvette a kenyeret. A fiú megrántotta a vállát – mint aki nem érti, mi történik –, odaadta a visszajárót, mindenkinek jó napot kívánt, és elhajtott.

– Én is szeretném tudni, hogy mi folyik itt – mondta Chantal, és félelmében a kelleténél kicsit jobban fölemelte a hangját.

– Nagyon is jól tudja maga, hogy mi folyik itt – mondta a kovács. – Azt akarja, hogy halálos bűnt kövessünk el, pénzért cserébe.

– Én nem akarok semmit! Én csak azt tettem, amit az idegen parancsolt! Megőrültek?

– Maga örült meg! Nem kellett volna közvetítenie annak az örültnek. Mit akar? Ígért magának valamit cserébe? Pokollá akarja változtatni ezt a falut, ahogy Ahab történetében is mondta? Hová lett a tisztesség és a becsület?

Chantal remegni kezdett.

– Igen, maguk mind megőrültek! Lehetséges, hogy komolyan fontolóra vették az ajánlatot?

– Hagyja – mondta a szálloda tulajdonosnője. – Menjünk inkább reggelizni.

Szép lassan szétszéledtek az emberek. Chantal még mindig remegett, magához szorította a kenyerét, és képtelen volt megmozdulni. Ezek az emberek, akik mindig vitatkoztak, életükben először egyetértettek: ő, Chantal Prym a hibás. Nem az idegen, nem az ajánlat, hanem ő. Hát az egész világ a feje tetejére állt?

Amikor hazaért, csak letette a kenyeret a küszöbre, és

máris indult a hegyekbe. Nem érzett sem éhséget, sem szomjúságot vagy másfajta vágyat. Rádöbbsent valamire, ami réműlettel, rettegéssel, borzalommal töltötte el: senki nem mondott semmit a kenyérszállító fiúnak.

Egy ilyen esemény nyilván nem maradna visszhang nélkül: vagy felháborodást keltene, vagy mosolyt fakasztana – de a kenyérszállító fiú, aki a kenyérral együtt a pletykákat is szállította a környéken, elment anélkül, hogy megtudta volna, mi történt.

Aznap bizonyára most találkoztak először egymással a viscosiak, és még nem volt idejük megvitatni az előző éjszaka eseményeit – pedig már mindenki tudta, mi történt a bárban. És öntudatlanul is egyfajta némasági fogadalmat tettek.

Vagyis: lehetséges, hogy a szívük mélyén mindegyikük fontolgaťja az elgondolhatatlant, és el tudja képzelni az elképzelhetetlent.

Egyszer csak meghallotta, hogy Berta hívja. Az öregasszony még mindig ott űlt a helyén, és szorgalmasan őrizte a falut, bár ő is tisztában volt vele, hogy feleslegesen teszi, hiszen a veszedelem már megérkezett, és nagyobb volt, mint gondolta.

– Nem akarok beszélgetni – mondta Chantal. – Most képtelen vagyok gondolkodni, képtelen vagyok megszólalni.

– Akkor csak hallgass. űlj ide mellém.

Mióta felébredt, ő volt az egyetlen, aki kedvesen szólt hozzá. Chantal nemcsak leűlt mellé, de át is ölelte. Sokáig maradtak így, végűl Berta törte meg a csöndet.

– Most menj el az erdőbe, és szellőztess ki a fejed. Tudod, hogy nem te vagy a hibás. Ők is tudják, de szükségük van egy bűnbakra.

– És az idegen?!

– Csak mi ketten tudjuk, hogy ő a bűnös. Senki más. A többiek mind azt akarják hinni, hogy becsapták őket, hogy hamarabb el kellett volna mondanod nekik, és hogy nem bízál bennük.

– Hogy becsapták őket?

– Igen.

– Miért akarják ezt hinni?

– Gondolkodj.

Chantal gondolkodott. Mert bűnbakra van szükségük. Áldozatra.

– Nem tudom, mi lesz ennek a vége – mondta Berta. – Viscosban csupa jó ember él, bár – ahogy te is mondtad – egy kicsit gyávák. Mégis úgy gondolom, hogy talán jobb lenne, ha egy kis időre elutaznál.

Biztosan csak tréfál: senki nem veheti komolyan az idegen ajánlatát. Senki. Különbösen se tudna hová menni, és pénze sincs.

De hiszen ez nem is igaz: ott várja az aranyrúd! Bárhova elmehetne vele! De erre gondolni sem akart.

Ebben a pillanatban – mintha csak a sors játéka lenne – elhaladt mellettük a férfi: a hegyekbe ment sétálni, ahogy minden reggel. Feléjük biccentett, de nem állt meg. Berta utána nézett, Chantal viszont azt figyelte, nem látta-e valaki, ahogy üdvözölte őket az idegen. Még azt gondolnák, hogy a bűntársai. Hogy a biccentés valami titkos jel.

- Nagyon komornak tűnt – mondta Berta. – Különös.
- Talán ráébredt, hogy az ostoba tréfájából valóság lett.
- Nem erre gondolok. Valami más lehet. Nem tudom, mi, de... mintha... nem, nem tudom, mi lehet.

„Az uram biztosan tudja” – és valami nyugtalanító és kellemetlen érzés lett úrrá rajta, ami az egész bal oldalát bizsergette. De nem ez volt a legalkalmasabb pillanat, hogy beszéljen vele.

- Ahab jut az eszembe – mondta Pryn kisasszonynak.
- Hallani sem akarok Ahabról, az ostoba történetekről, és egyáltalán semmiről! Csak azt akarom, hogy a világ olyan legyen, mint azelőtt. Bármennyire utálok néha Viscost, nem akarom, hogy egy ember örültsége miatt elpusztuljon!
- Úgy tűnik, jobban szereti ezt a helyet, mint gondolná.

Chantal megremegett. Berta átölelte, és a vállára hajtotta a fejét, mintha a lánya volna. Mindig szeretett volna gyereket.

- Meséltem már, hogy Ahabnak volt egy története a mennyországról és a pokolról. Azelőtt apáról fiúra szállt, mára azonban feledésbe merült. Mendegélt az úton egy ember, a lova meg a kutyája. Egyszer csak hatalmas vihar kerekedett, és mellettük belecsapott egy fába a villám. Mindhárman meghaltak. De az ember nem vette észre, hogy már elhagyta az élők világát, és tovább bandukolt a két állattal. Néha időbe telik, míg a halottak megszokják új helyzetüket...

Berta ezt a megjegyzést a férjének szánta, aki még mindig unszolta, hogy küldje már el a lányt, mert valami fontosat akar mondani. Talán itt az ideje, hogy megértse: ő már halott, nem szakíthatja félbe az élők beszélgetését.

– Nagyon hosszú volt az út, emelkedőn kellett menniük, a nap is erősen tűzött, csorgott róluk a verejték, és rettentő szomjasak voltak. Az egyik kanyarban végre észrevettek egy hatalmas márványkaput, amely egy arannyal kikövezett térre nyílt. A tér közepén egy kút állott, amelyből kristálytisza víz csordogált. A kapuban egy férfi örködött.

A vándor odament hozzá, és megszólította:

„Jó napot.”

„Jó napot” – felelte az őr.

„Miféle hely ez, hogy ilyen gyönyörű?”

„Ez itt a mennyország.”

„Milyen jó, hogy a mennyországba jutottunk! Nagyon szomjasak vagyunk.”

„Lépjen be nyugodtan, itt annyit ihat, amennyit csak akar.”

Az őr a kútra mutatott.

„A lovam és a kiskutyám is szomjasak.”

„Nagyon sajnálom” – mondta az őr. „Állatok nem léphetnek be ide.”

Az ember nagyon elkeseredett, mert rettenetesen kínozta a szomjúság, de nem akart egyedül inni. Megköszönte hát az őrnek, és továbbment. Megint sokat gyalogoltak fölfelé, és már teljesen ki voltak merülve, amikor megérkeztek egy másik helyre, amelynek egy ócska kapu volt a bejárata. Mögötte poros földút volt, kétoldalt fákkal. Az egyik fa árnyékában hevert egy férfi, az arcát eltakarta a kalapja, valószínűleg aludt.

„Jó napot” – köszöntötte a vándor.

A férfi félretolta a kalapját, és biccentett.

„Nagyon szomjasak vagyunk, én, a lovam és a kiskutyám.”

„Van ott egy forrás a kövek között” – mondta a férfi, és megmutatta nekik a helyet. „Igyanak csak kedvükre.”

Az ember, a lova meg a kutyája odamentek a forráshoz, és sokáig ittak. Aztán az ember visszament a férfihoz, hogy köszönetet mondjon neki.

„Jöjjenek csak nyugodtan, bármikor” – felelte a férfi.

„Egyébként hogy hívják ezt a helyet?”

„Mennyország.”

„Mennyország? Az nem lehet! A márványkapu őre azt mondta, hogy az ott a mennyország!”

„Az nem a mennyország. Az a pokol.”

A vándor megdöbbsent. „Meg kellene tiltaniuk, hogy ők is ugyanezt a nevet használják! Ez a téves információ óriási zűrzavart okozhat!”

„Bizonyos szempontból viszont nagy szolgálatot tesznek nekünk. Ugyanis ott maradnak azok, akik képesek elhagyni a legjobb barátaitat...”

Berta megsimogatta a lány fejét, és érezte, hogy odabent a Jó és a Rossz harcol egymással, megállás nélkül. Azt tanácsolta neki, hogy menjen ki az erdőbe, és kérdezze meg a Természetet, melyik városba menjen.

– Mert az az érzésem, hogy a mi kis hegyek közé szorult paradicsomunk arra készül, hogy elhagyja a barátait.

– Téved, Berta néni. Maga egy másik generációhoz tartozik. A régi viscosi gonosztevők véréből az én ereimben már kevesebb csörgedez, mint a magáéban. A falubeliek tisztességes emberek. Ha mégsem volnának tisztességesek, akkor nem bíznák egymásban. De ha bíznák egymásban, akkor is félnek.

– Jól van, lehet, hogy nincs igazam. De akkor is, tedd azt, amit mondtam, és menj, hallgasd meg, mit mond a természet.

Chantal elindult. Berta rögtön odafordult a férje szelleméhez, és megszidta: hiszen már felnőtt nő – sőt mi több, idős asszony, akit nem lehet csak úgy félbeszakítani, amikor éppen tanácsot akar adni a fiataloknak. Különben is megtanult már vigyázni magára, és most a falura vigyáz. A férje viszont óvatosságra intette. Arra kérte, ne adjon annyi tanácsot a lánynak, mert senki nem tudhatja, mi lesz a vége ennek a históriának.

Berta meglepődött: azt hitte, hogy a halottak mindent tudnak. Nem ő mondta meg azt is, hogy veszély leselkedik a falura? Úgy látszik, túlságosan megöregedett, és újabban más bogarai is vannak, nemcsak az, hogy kizárólag egy bizonyos kanállal hajlandó megenni a levest.

De a férje azzal vágott vissza, hogy kettejük közül egyedül Berta öregszik, hiszen a halottak megtartják az életkorukat. És bár tudnak egyet s mást, amit az élők nem, az azért eltart egy ideig, amíg bebocsátást nyernek arra a helyre, ahol a magasabb rendű angyalok élnek. Ő még viszonylag fiatal halottnak számít (tizenöt év sem telt el azóta, hogy távozott a földi világból), és rengeteg tanulnivalója van, noha tudja, hogy már eddig is sokat segített.

Berta arra volt kíváncsi, hogy a magasabb rendű angyalok lakhelye vonzóbb és kellemesebb-e. De a férje ekkor azt mondta, hogy most már elég a tréfából, jobb lesz, ha Viscos megmentésével foglalkoznak. Nem mintha különleges érdeke fűződne hozzá – végül is ő már nem itt

él. Még senkivel nem beszélt a lélekvándorlásról (bár sokat hallott erről az eshetőségről), de ha valóban létezik, akkor ő inkább olyan helyen akarna újjászületni, ahol még soha nem járt. Azt viszont nagyon szeretné, ha a felesége nyugalomban és kényelemben élné le hátralévő napjait ezen a földön.

„Miattam igazán nem kell aggódnod” – gondolta Berta. De a férje nem nyugodott meg, mindenáron azt akarta, hogy csináljon valamit. Ha a Rossz győz – nem számít, hogy csak egy aprócska, háromutcás, egytemplomos, egyteres faluban –, győzelme megfertőzheti az egész völgyet, a környező falvakat, aztán az országot, a földrészt, a tengereket és az egész világot.

Bár Viscosnak 281 lakosa volt – a legfiatalabb Chantal, a legidősebb pedig Berta –, a fontos kérdésekben mindössze fél tucat ember döntött: a szálloda tulajdonosnője, aki a turisták jó közérzetéért, a plébános, aki a lelkekért, a polgármester, aki a vadásztörvényekért, és a polgármester felesége, aki a polgármesterért és annak döntéseiért felelt, valamint a kovács – ő volt az, akit megharapott az átkozott farkas, de sikerült megmenekülnie – és a környék legnagyobb földbirtokosa. Mellesleg annak idején ő ellenezte a legjobban a játszótér építését, mert szentül meg volt győződve róla, hogy Viscos újra fölvirágzik, és az a hely kiválóan alkalmas lenne egy luxusvilla építésére.

Viscos többi lakóját cseppet sem érdekelte, hogy mi

történik a faluban. Elég volt a maguk gondja: a birkák, a búza meg a család, nem értek rá a faluval törődni. Eljártak a szálloda bájába, vasárnaponként a misére, betartották a törvényeket, megjavították a szerszámaikat a kovácsműhelyben, és időnként földet vásároltak.

A földbirtokos nem járt a bárba, a bejárónőjétől tudta meg, mi történt előző este, ugyanis ő ott volt, és rendkívül izgatottan jött haza. A barátnőivel arról beszélt, hogy a szálloda vendége gazdag ember, s ki tudja, hátha ki lehetne csalni belőle egy kis pénzt, ha teherbe esne tőle. A földbirtokost megrémisztették a hallottak: aggódott a falu jövőjéért. Valójában inkább attól félt, hogy Prym kisasszony története kitudódik, és elriasztja a vadászokat meg a turistákat. Összehívott hát egy rendkívüli gyűlést. Miközben Chantal az erdő felé tartott, és az idegen eltévedt titokzatos útjain, Berta pedig a férjével beszélgetett, arról, hogy megpróbálja-e megmenteni a falut, vagy ne, a hat fős csoport a kis templom sekrestyéjében gyűlt össze.

– Nincs mese, ki kell hívnunk a rendőrséget – mondta a földbirtokos. – Nyilvánvaló, hogy nincs semmiféle arany, szerintem az az ember csak a bejárónőmet akarja elcsábítani.

– Maga nem tudja, mit beszél, hiszen ott se volt – szólt a polgármester. – Az arany természetesen létezik, Prym kisasszony nem kockáztatná a jó hírét, ha nem lenne benne biztos. De ez lényegében nem változtat a dolgon: ki kell hívnunk a rendőrséget. Az idegen bizonyára veszélyes bűnöző, akinek vérdíjat tűztek ki a fejére, és itt próbálja elrejtetni, amit összerabolt.

- Micsoda marhaság! – kiáltotta a polgármester felesége.
- Ha így lenne, másként viselkedne.
- Teljesen mindegy. Ki kell hívnunk a rendőrséget, és kész. Mindenki egyetértett. A pap borral kínálta őket, hogy felderítse a lelkeket. Azon kezdtek tanakodni, mit mondanak majd a rendőrségnek, hiszen voltaképpen semmi bizonyítékuk nem volt az idegen ellen, és az tűnt a legvalószínűbbnek, hogy Prym kisasszonyt fogják letartóztatni bujtogatásért.
- Az egyedüli bizonyíték az arany. Ha nincs arany, nincs semmi.

Igaz. De hol lehet az arany? Csak egy ember látta, de ő sem tudja, hova rejtette a férfi.

A pap azt javasolta, hogy csapatokban kezdjék el keresni. A szálloda tulajdonosnője elhúzta a függönyt a sekrestye ablakán, amely a temetőre nézett: jobbra hegyek, balra hegyek, lent pedig a völgy.

- Száz emberre lenne szükségünk, és száz évre. A földbirtokos magában megjegyezte, milyen kár, hogy ide építették a temetőt: gyönyörű a kilátás, és a halottak úgysem tudják értékelni.

– Majd egy másik alkalommal szeretnék beszélni magával a temető ügyében – mondta a papnak. – Felajánlanék egy sokkal nagyobb területet a halottak számára, itt a közelben, a mostani temető helyett.

– Úgysem venné meg senki. Kinek kell olyan föld, amelyben előtte halottak nyugodtak?

– Lehet, hogy a falubeliek közül senki nem akarná megvenni, de ott vannak a turisták, akik megőrülnek a

nyaralókért. Annyi az egész, hogy meg kell kérni Viscos lakóit, hogy ne árulják el nekik, hogy temető volt. Mindenki megérné, hiszen rengeteg pénzt hozna a falunak, és jövedelmet a polgármesteri hivatalnak.

– Igaza van. Annyi az egész, hogy ne áruljunk el semmit... Ez nem is olyan nehéz.

Ekkor hirtelen síri csönd lett. Hosszú csönd, amit senki nem mert megtörni. A két nő kibámult az ablakon, a pap egy kis bronzképet kezdett fényesíteni, a földbirtokos töltött magának még egy kis bort, a kovács pedig kifűzte, majd visszafűzte mindkét cipőjét. A polgármester minden percben az órájára nézett, mint akinek sürgős elintéznivalói vannak.

De senki nem moccant. Tudták, hogy a viscosiak tartanak a szájukat, ha valaki érdeklődne a temető területe iránt, egyszerűen azért, mert nagyon örülnének, ha eggyel többen lalnának a faluban, amely már a pusztulás szélén állt. Még akkor is hallgatnának, ha egy fillér hasznuk sem lenne belőle.

Hát még, ha lenne.

Mi lenne, ha annyi pénzt kapnának, ami egész életükre elég lenne.

Mi lenne, ha annyi pénzt kapnának, ami egész életükre, de még a fiaik életére is elég lenne.

Pontosan ebben a pillanatban, teljesen váratlanul, meleg fuvallat suhant át a sekrestyén.

– Mit javasol tehát? – kérdezte a pap, jó ötpercnyi hallgatás után. Mindenki felé fordult.

– Ha valóban senki nem mondana semmit, azt hiszem,

meg lehetne kötni az üzletet – felelte a földbirtokos, gondosan megválogatva a szavait, hogy félre lehessen érteni, vagy jól érteni, attól függ, honnan nézzük.

– Jóralavó, dolgos, becsületes emberek – vette át a szót a szálloda tulajdonosnője, s ő is a kétértelműség stratégiáját folytatta. – Ma is például, amikor a kenyérszállító megkérdezte, mi történt, senki nem szólt egy szót sem. Azt hiszem, bízhatunk bennük.

Megint csönd lett. Csakhogy ezúttal nyomasztó, kínos csönd, amit lehetetlen volt leplezni. De most már folytatták a játékot, s most a kovács szólalt meg:

– Nem a lakók diszkréciójával van a baj, hanem azzal, hogy erkölcstelen és megengedhetetlen ilyet csinálni.

– Mit?

– Eladni egy megszentelt földet. Megkönnyebbült sóhaj szaladt végig a szobán: végre áttérhetnek az erkölcsi kérdésekre, hiszen a gyakorlati részen már túl vannak.

– Szerintem inkább az az erkölcstelen, ha ölbe tett kézzel nézzük, hogy megy tönkre Viscos – mondta a polgármester felesége. – Holott tisztában vagyunk vele, hogy valószínűleg mi vagyunk az utolsók, akik itt élnek, s hogy nagyapáink, dédapáink, Ahab és a kelták álma néhány éven belül semmivé lesz. Hamarosan mi is elhagyjuk a falut: vagy otthonba megyünk, vagy a fiainknak könyörgünk, hogy fogadjanak be és gondoskodjanak rólunk, szegény beteg öregekről, de képtelenek leszünk alkalmazkodni a nagyvárosi körülményekhez, honvágynak lesz, és végtelenül szomorúak leszünk, amiért nem adhattuk tovább a következő nemzedéknek azt az ajándékot, amit apáinktól

kaptunk.

– Igaza van – folytatta a kovács. – Az az erkölcstelen, ahogyan élünk. Amikor Viscos majd romokban hever, mindenki elhagyja, és valami jelképes összegért megvásárolják. Gépeket hoznak, korszerűbb utakat építenek. A házakat lerombolják, a helyükre betonraktárakat építenek. Kit érdekel akkor az elődeink verejtékes munkája? A földeken gépesített mezőgazdasági termelés folyik majd, az emberek nappal itt dolgoznak, éjjel hazatérnek az otthonukba, jó messze innen. Micsoda szégyen lesz ránk nézve: hagytuk, hogy elmenjenek a fiaink, nem tudtuk itt tartani őket.

– Meg kell mentenünk ezt a falut, bármi áron – mondta a földbirtokos. Talán ő volt az egyetlen, aki hasznot húzott Viscos hanyatlásából, mert minden földet fölvásárolhatott, hogy később eladhassa valami nagy gyárnak. Az azonban neki sem állt érdekében, hogy olyan földet adjon el, ráadásul áron alul, amely talán elásott kincseket rejt.

– Van valami mondanivalója, atyám? – kérdezte a szálloda tulajdonosnője.

– Én semmi máshoz nem értek, csak a vallásomhoz, amely szerint egyetlen ember áldozata megváltotta az egész emberiséget.

Harmadszorra is beállt a csönd, de ezúttal hamar elmúlt.

– Készülnöm kell a szombati misére – folytatta. – Mi lenne, ha este újra találkozoznánk?

Mindenki egyetértett, megbeszéltek egy időpontot, és úgy látszott, hirtelen mindenkinek nagyon sietős, halaszthatatlan dolga akadt. Egyedül a polgármester őrizte meg a

nyugalmát. A pap felé fordult, és azt mondta:

– Nagyon érdekes, amit az imént mondott, kitűnő prédikációt lehetne kerekíteni belőle. Azt hiszem, ma mindannyiunknak el kell mennie a misére.

Chantal nem habozott tovább: egyenesen az Y formájú szikla felé vette az irányt, és azon gondolkodott, mit fog csinálni, ha a kezében lesz az arany. Hazamegy, átöltözik valami tartósabb ruhába, fogja a félretett pénzét, legyalogol a völgybe, és stoppol. Nem érdekli a titokban módosított ajánlat: ez a népség nem érdemli meg a kincset, ami itt volt tőlük egy karnyújtásnyira. Nem visz magával bőröndöt: nem akarja, hogy megtudják, hogy örökre elhagyja Viscost – és a szép, de haszontalan történeteket, a kedves és gyáva lakókat, a bárt, ahol mindig ugyanarról beszélgettek, és a templomot, ahova nem járt. Természetesen most is fennáll a veszély, hogy a pályaudvaron belefut a rendőrökbe, akik már várják, és ott lesz velük az idegen is, aki lopással vádolja és a többi. De kész vállalni a kockázatot.

A gyűlölet, amit fél órával ezelőtt érzett, kellemesebb érzéssé alakult: bosszúvággyá.

Jó érzéssel töltötte el a tudat, hogy ő volt az, aki rávilágított a gonoszságra, ami ott rejtőzik ezeknek az ártatlan és jószágosnak álcázott embereknek a lelke mélyén. Most nyilván egytől egyig arról álmodoznak, hogy elkövethetnének egy bűncselekményt. De csak álmodoznak, mert soha lennének képesek megtenni. Egész életükben azzal fogják áltatni magukat, hogy jók és

nemes lelkűek, hogy kiállták a próbát és megvédték a falu becsületét, mert nem voltak hajlandóak ilyen aljasságot elkövetni. De közben pontosan tisztában lesznek vele, hogy csakis a félelem akadályozta meg őket abban, hogy meggyilkoljanak egy ártatlan embert. Minden reggel áldják majd magukat, amiért megőrizték a becsületüket, esténként azonban átkozzák a napot, amelyen elszalasztották az egyedülálló lehetőséget.

Az elkövetkezendő három hónapban nem is lesz más témájuk, mint a saját tisztességük. Aztán, ha eljön a vadászati szezon, egy ideig nem beszélnek róla – elvégre az idegeneknek nem kell tudniuk semmiről, hiszen ők azért jöttek ide, mert szeretik abban az illúzióban ringatni magukat, hogy olyan Isten háta mögötti helyen vannak, ahol mindenki jó barát, és mindig győz a jó, a természet pedig bőkezűen osztogatja ajándékait. És persze a helyi különlegességek is azon a kis polcon – amit a szálloda tulajdonosnője „boltocskának” nevezett – tökéletesen át vannak itatva ezzel az önzetlen szeretettel.

De a vadászati szezonnak is vége lesz, és akkor újra lehet majd beszélni az ügyről. Addig azonban túl sok estét töltenek azzal, hogy az elvesztett pénzről álmodoznak, így aztán kénytelenek lesznek eltöprengeni: miért nem vette senki a bátorságot, hogy az éj leple alatt megölje az öreg és hasznavehetetlen Bertát, tíz aranyrúdért cserébe? Vagy miért nem történt vadászbaleset Santiagóval, a pásztorral, aki minden reggel kivitte a nyáját a hegyekbe? Különböző elméleteket gyártanak, először szemérmesen és visszafogottan, később haraggal.

Egy év múlva egymást fogják okolni, és gyűlölni fogják egymást, amiért elszalasztották az egyetlen esélyt. Nem értik majd, hova lett Prym kisasszony, aki nyomtalanul eltűnt (s talán magával vitte az idegen aranyát). Biztosan pletykálnak majd róla, a szegény lányról, a hálátlan árváról, akinek mindenki igyekezett segíteni, amikor meghalt a nagyanyja, és állást kapott a bárban – ha már nem volt képes férjet szerezni magának, és eltűnni a faluból. Azt is kibeszélik, hogy együtt hált a szálloda vendégeivel, rendszerint idősebb férfiakkal, s hogy minden turistával kacérkodott, a több borralaló reményében.

Életük hátralevő részében az önsajnálát és a gyűlölet között vergődnek majd. Chantal rettenetesen boldog volt: ez lesz az ő bosszúja. Soha nem fogja elfelejteni azoknak az embereknek az esdeklő tekintetét, ott, a kenyérszállító kocsi mellett, ahogy könyörögtek, hogy hallgasson a bűnről, amit soha nem mernének elkövetni – hogy aztán a következő pillanatban ellene forduljanak, mintha ő tehetne róla, hogy kiderült a gyávaságuk.

„Kabát. Börnadrág. Két pulcsit veszek föl, és az aranyat rákötözöm a derekamra. Kabát. Börnadrág. Kabát.”

És már ott is volt, az Y alakú szikla előtt. A földön még mindig ott hevert a fadarab, amivel két napja kiásta a kincset. Egy pillanatra előntötte a bűn édes érzése: tisztességes lányból tolvajjá lett. Nem, ez nem igaz. Az idegen hozta ilyen helyzetbe, és most megfizet érte. Nem lop, csak elveszi a jussát. Ez az ő fizetsége, amiért vállalta a szócső szerepét ebben az ízléstelen komédiában. Ez az arany jár neki, amiért el kellett viselnie azokat a vádló

tekinteteket a kenyérszállító kocsi mellett, a büntelen gyilkosok tekintetét. Jár neki, amiért itt kellett leélnie az életét, jár azért a három álmatlan éjszakáért, és a lelkéért, ami el fog kárhozni – ha egyáltalán van lélek, és van kárhozat.

Kiásta a laza földet, és megpillantotta az aranyrudat. De ekkor furcsa zajt hallott.

Valaki követte. Ösztönösen visszatemette a gödröt, bár tudta, hogy teljesen felesleges. Csak ezután fordult meg, és már kezdte volna mondani, hogy csak a kincset kereste, mert megfigyelte, hogy ezen az ösvényen szokott sétálni az idegen, és észrevette, hogy itt lazább a föld.

De a látványtól elakadt a hangja. Amit látott, azt nem érdekelte sem az arany, sem a falu gondjai, nem érdekelte az igazság és az igazságtalanság – csak a vér.

Bal fülén ott volt a fehér folt. Az átkozott farkas volt az.

Ott állt közte és a legközelebb eső fa között. Lehetetlen volt elmenni mellette. Chantal teljesen megmerevedett, meg sem moccant, mintha megbabonázták volna az állat kék szemei. Az agya szédületes ütemben dolgozott: mi legyen a következő lépés? Megragadhatná a botot – de túl törékeny ahhoz, hogy távol tartsa vele az állatot. Fölmászhatna a sziklára – de túl alacsony. Esetleg kiverhetné a fejéből az ostoba legendát, és egyszerűen elkergethetné, ahogyan bármelyik farkassal tenné, amelyik egyedül közeledik felé – de ez meg túl kockázatos, jobb, ha szem előtt tartja, hogy minden legendában van egy szemernyi igazság.

„Ez a büntetésem.”

Persze igazságtalanul nagy büntetés, ahogyan minden igazságtalanul történt vele az életben. Most már nincs kétsége afelől, hogy Isten arra választotta ki, hogy rajta mutassa meg a világ iránt érzett gyűlöletét.

Végül ösztönösen letette a botot a földre, és végtelenül lassan – örökkévalóságnak tűnt – a nyaka elé emelte a kezét: nem szabad, hogy ott megharapja az állat. Megbánta, hogy nem a bőrnadrágját vette föl, ugyanis a második legérzékenyebb hely a lábszár: van ott egy véna, amit ha elvágunk, tíz perc alatt elvérzik az ember (legalábbis ezt állítják a vadászok, amikor azt magyarázzák, miért kell magas szárú csizmát hordaniuk).

A farkas eltátotta a pofáját, és morogni kezdett. A tompa, félelmetes hang azt az érzést keltette, hogy olyan lényel áll szemben, amelyik nem fenyeget, csak támad. Chantalnak a torkában dobogott a szíve, mert a farkas most már vicsorgott, de igyekezett mereven nézni a szemébe.

A farkas vagy támad, vagy odébbáll. De Chantal biztos volt benne, hogy támadni fog, legfőbb percek kérdése. Lenézett a földre, nincs-e ott valami kő, amin elcsúszhat. De nem látott semmit. Úgy döntött, hogy elindul a vadállat felé. Lehet, hogy megharapja, de mindenképpen el kell jutnia a fáig, akkor is, ha a farkas belekapaszkodik a testébe. Nem vehet tudomást a fájdalomról.

Az aranyra gondolt. Arra gondolt, hogy hamarosan vissza fog jönni érte. Mindenfélére gondolt, ami reményt és főleg erőt adhat neki, hogy elterelje a figyelmét az éles fogak által szétmarcangolt hús és a kivillanó csont képéről, meg arról, hogy ha elesik, a farkas elkaphatja a nyakát.

És fölkészült a futásra.

Ebben a pillanatban, mint valami filmben, észrevette, hogy valaki megjelent a farkas mögött, bár elég messze.

Az állat is megérezte, hogy még valaki van a közelben, de nem mozdította meg a fejét. Chantal is rajta tartotta a szemét. Úgy tűnt, mintha valóban a tekintetével tartaná vissza a támadást, és most már esze ágában sem volt elfutni. Ha más is van itt rajtuk kívül, akkor megnövekedtek a túlélés esélyei – és ez akkor is megnyugtató, ha az aranyrúd elvesztésébe kerül.

Az alak a farkas mögött halkán leereszkedett a földre, és elindult balra. Chantal tudta, hogy arra van egy másik fa, amire könnyedén föl lehet mászni. Hirtelen egy kő szelte ketté az eget, és a farkas mellett esett le. Az állat egy szempillantás alatt megfordult, és elkezdett rohanni az alak felé.

– Meneküljön! – kiáltotta az idegen.

A lány futásnak eredt, egy pillanatig sem habozott, hiszen csak egy irányba menekülhetett, miközben a férfi bámulatos ügyességgel fölmászott a másik fára. Mire a farkas utolérte, már biztonságban volt.

A vadállat egyre csak morgott és ugrált, néha sikerült is fölmásznia egy darabig, hogy aztán rögtön visszacsússzon.

– Törjön le néhány ágat! – kiabálta Chantal a másik fáról.

De az idegen mintha kábulatba esett volna, és Chantalnak kétszer-háromszor is meg kellett ismételnie, mire végre meghallotta és fölfogta, mit mond. Elkezdte hát tördelni az ágakat, és dobálta velük az állatot.

– Ne így! Fogjon össze néhány ágat, és gyűjtsa meg!

Nálam nincs öngyújtó, tegye azt, amit mondok!

A hangján érződött a pánik. Az idegen engedelmeskedett, összefogott néhány ágat, és nagy nehezen sikerült meggyújtania (az előző napi esőzések miatt még minden nedves volt, hiszen a nap ilyenkor már nem süt elég erősen).

Chantal megvárta, míg erőre kaptak a lángok. Legszívesebben otthagytta volna a férfit, hadd pusztuljon el. Legalább véget vetett volna a borzalomnak, amit ez a szörnyeteg rá akart szabadítani a világra. De le akart mászni a fáról, és ezért kénytelen volt összefogni vele.

– Most mutassa meg, hogy igazi férfi! – kiabálta. – Másszon le a fáról, fogja jó erősen a fáklyát, és tartsa a farkas pofája elé!

Az idegen halálra rémült.

– Gyerünk már! – kiáltotta újból, és a férfi megérezte a hangjában a magabiztosságot, amit a félelem szült.

Vészhelyzetben az azonnali cselekvés képes félresöpörni a félelmet és a fájdalomérzetet. Elindult hát lefelé, kezében a fáklyával, és észre sem vette az arcára pattanó szikrákat. Egyre közelebből látta az állat éles fogait és habzó száját, egyre jobban növekedett benne a rémület, de muszáj volt tennie valamit – ahogyan akkor is tennie kellett volna valamit, amikor elrabolták és megölték a feleségét és a lányait.

– Nézzen a szemébe, egy pillanatra se forduljon el! – hallotta a lány hangját.

Engedelmeskedett. Egyre könnyebben ment: már nem is az ellenség fegyvereit figyelte, hanem a saját belső

ellenségét. Egyenlőek voltak az esélyeik, mindketten félelmet tudtak kelteni a másikban.

Végre letette a lábát a földre. A farkas hátrálni kezdett: megijedt a tűztől. Még mindig morgott és ugrált, de már nem mert közel jönni.

– Támadjon!

A férfi elindult az állat felé. Az egyre hangosabban morgott és vicsorgott, de tovább hátrált.

– Kergesse el! Zavarja el innen!

Már nagyon nagy lánggal égett a tűz, és a férfi észrevette, hogy mindjárt megégeti a kezét: nincs sok ideje. Így hát gondolkodás nélkül elkezdett rohanni a farkas felé, miközben egy pillanatra sem vette le a szemét azokról az átkozott szemekről. Az állat ekkor abbahagyta a morgást és az ugrálást, sarkon fordult, és bemenekült az erdő sűrűjébe.

Chantal egy szempillantás alatt lemászott a fáról. Gyorsan összeszedett egy marék gallyat, és máris kész volt a saját fáklyája.

– Menjünk innen. Gyorsan.

– Hova?

Tényleg: hova? Viscosba, ahol mindenki meglátná, hogy együtt jönnek? Belesétáljanak a következő csapdába, ahol a tűzzel nem mennek semmire? Chantal lerogyott a földre. Rettenetesen fáj a háta, és a torkában dobogott a szíve.

– Gyűjtsen tábortüzet – szólt az idegennek. – Hadd gondolkodjak.

Meg akart mozdulni, és fölördített. Mintha tört döftek volna a hátába. Az idegen közben halálos nyugalommal gyűjtötte a

gallyakat és a száraz leveleket. Chantal minden mozdulatra görcsbe rándult a fájdalomtól, és halkán nyöszörgött. Biztos súlyosan megsebesült, amikor fölmászott a fára.

– Ne aggódjon, nem tört el semmije – mondta egyszer csak az idegen. – Én is ismerem ezt az érzést. Amikor a szervezet túl erős feszültségnek van kitéve, az izmok összehúzódnak, és görcsös fájdalmat idéznek elő. Hadd masszírozzam meg.

– Ne érjen hozzám! Ne jöjjön közelebb! Ne is szóljon hozzám!

Egyszerre öntötte el a fájdalom, a félelem és a szégyen. Egészen biztos, hogy ott volt, és látta, amikor kiásta az aranyat. Nyilván azt is tudta – hiszen az ördög volt a cimborája, és az ördög jól ismeri az emberi lelket –, hogy ezúttal tényleg el akarta lopni.

Ahogy azt is tudta, hogy ezekben a percekben az egész falu arról álmodozik, hogy meggazdagodhatnak, ha elkövetnek egy bűncselekményt. És persze azt is tudta, hogy nem fogják megtenni, mert félnek, de neki a szándék is elegendő ahhoz, hogy választ kapjon a kérdésére: az ember tehát alapvetően rossz. S mivel azt is tudta, hogy Chantal meg akar szökni, nem is számított többé az előző esti titkos megállapodásuk. Azaz visszatérhet oda, ahonnan jött (tulajdonképpen honnan is jött?), és a kincse is megmaradt, meg a gyanúja is beigazolódott.

Chantal fel akart ülni, és a lehető legkényelmesebben próbált elhelyezkedni, de sehogy se volt jó: inkább visszafeküdt és többet nem mozdult. De nyugtalan volt: a tűz ugyan távol tartja a farkast, de hamarosan észre fogják

venni az arra járó pásztorok is. És meglátják őket együtt. Aztán eszébe jutott, hogy szombat van. Az emberek ma ki se mozdulnak szörnyen ízléstelen otthonukból, amelynek a falain híres festmények másolatai és gipszből készült szentképek lógnak. Próbálnak kikapcsolódni. Valószínűleg nem volt ilyen izgalmas hétvégéjük, amióta véget ért a második világháború.

– Ne szóljon hozzám.

– Nem mondtam semmit.

Chantal legszívesebben elsírta volna magát, de nem akart az idegen előtt sírni. Visszatartotta hát a könnyeit.

– Megmentettem az életét. Megérdemlem azt az aranyrudat.

– Én mentettem meg a maga életét. Ha én nem jövök, a farkas megtámadta volna.

Ez igaz.

– Másrészt viszont azt hiszem, hogy itt belül valóban megmentett bennem valamit – folytatta az idegen.

Ez biztosan valami csel lesz. Inkább úgy tesz, mintha nem figyelne. Úgy hangzik, mintha engedélyt kérne, hogy foghassa a vagyonát, és örökre elhagyhassa ezt a helyet.

– A tegnapi beszélgetésünkre gondolok. Akkora volt a fájdalom, hogy azt kívántam, bárcsak mindenki úgy szenvedne, ahogy én. Úgy éreztem, egyedül ez nyújthat vigaszt. Igaza van.

Az ördög nem örült annak, amit hallott. Kérte Chantal ördögét, hogy segítsen, de annak még nem volt hatalma a lány fölött.

– És ez min változtat?

– Semmin. Az ajánlatom továbbra is áll, és tudom, hogy én fogok győzni. De látom már, milyen nyomorult vagyok, és azt is megértettem, miért lettem nyomorult: mert úgy érzem, nem érdemeltem meg, ami velem történt.

Chantal azon gondolkodott, hogy jutnak haza. Igaz, még reggel volt, de ideje volt már elindulni. Elvégre nem maradhatnak itt a végtelenségig.

– Én viszont úgy érzem, megérdemlem az aranyat, úgyhogy megyek és elveszem, hacsak maga nem tart vissza – mondta. – És azt javaslom, maga is tegye ugyanezt, fogja az aranyát, és tűnjön el innen. Egyikünknek sem ajánlatos visszatérni Viscosba. Rögtön el is indulhatnánk a völgybe stoppolni, aztán pedig mindketten mennénk a magunk útján.

– Menjen csak. De a faluban éppen most döntik el, kinek kell meghalnia.

– Lehetséges. Az elkövetkezendő két napban folyamatosan a döntésen fogják törni a fejüket, míg aztán szépen kifutnak a határidőből. Aztán úgy két évig azon fognak vitatkozni, hogy kit kellett volna megölni. Amikor cselekvésre kerülne a sor, elbizonytalanodnak, de amikor másokat kell hibáztatni, könyörtelenek. Ismerem a falumat. Ha maga nem tér vissza, arra sem veszik majd a fáradságot, hogy vitatkozzanak. Azt fogják gondolni, hogy én találtam ki az egészet.

– Viscos semmiben sem különbözik a világ összes többi falujától. Ami itt történik, ugyanaz történik az összes többi kontinensen, városban, laktanyában és kolostorban, teljesen mindegy, hogy hol. De maga ezt nem érti. Ahogy

nyilván azt sem érti, hogy a sors ezúttal a kezemre dolgozott: a legalkalmasabb embert választottam ki, hogy segítsen nekem. Olyasvalakit, aki a dolgos, becsületes nő álarca mögött szintén megkeseredett és mindenkin bosszút akar állni. Mivel soha nem láthatjuk az ellenségünket – hiszen, ha őszintén magunkba nézünk, kiderül, hogy az igazi ellenségünk maga az Isten, aki arra kényszerített minket, hogy átéljük mindazt a borzalmat, ami történt velünk –, ezért nem nézzük, kin állunk bosszút, válogatás nélkül, vaktában lövöldözünk. De a bosszúvágyunk soha nem csillapodik, mert valójában a saját életünk ellen irányul.

– Minek beszélgetünk még mindig itt? – kérdezte Chantal. Ingerült volt, mert kiderült, hogy a férfi, akit a legjobban gyűlöl a világon, túlságosan is beelát a lelkébe. – Mért nem fogjuk a pénzt, és tűnünk el innen?

– Mert tegnap rádöbbsentem, hogy miközben arra biztatom magukat, amitől a legjobban irtózom – vagyis hogy indíték nélkül öljenek meg egy ártatlan embert, ahogy a feleségemet és a lányaimat is ártatlanul gyilkolták meg –, valójában a saját lelki nyugalmaim keresem. Emlékszik a filozófusra, akit a legelső találkozásunkkor idéztem? Aki azt mondta, hogy Isten pokla az emberek iránt érzett szeretete, mert örök élete során egyetlen pillanatra sem tud szabadulni az emberek világától? Nos, ugyanez a filozófus mondta azt is, hogy *az embernek szüksége van a benne rejlő rosszra, hogy elérhesse a benne rejlő jót.*

– Nem értem.

– Azelőtt csak a bosszúvágy hajtott. Akárcsak most a

viscosiak, én sem tudtam másra gondolni, éjjel-nappal terveket szőttem, de nem csináltam semmit. Egy darabig figyelemmel kísértem a sajtóban azoknak az embereknek a sorsát, akik hasonló módon vesztették el a szeretteiket, mint én, de éppen ellenkezőleg cselekedtek: különböző intézményeket alapítottak, hogy leleplezzék az igazságtalanságokat, érdekvédelmi és segélyszervezeteket hoztak létre, hogy megmutassák: a fájdalom helyét nem veheti át a vak bosszú. Én is megpróbáltam jótékony cselekedetekbe ölni a bánatom, de nem sikerült. De most végre összeszedtem a bátorságomat, és a sötétség mélyén megpillantottam egy halvány fénysugarat.

– Folytassa – mondta Chantal, mert ő is meglátott valami kis fényt.

– Nem azt akarom bebizonyítani, hogy az emberiség romlott. Hanem azt, hogy öntudatlanul is én hívtam ki a sorsot magam ellen, igenis tehetek arról, ami velem történt, mert rossz vagyok, korcs ember, és megérdemeltem a büntetésemet.

– Tehát azt akarja bebizonyítani, hogy Isten igazságos.

Az idegen elgondolkodott.

– Lehetséges.

– Én nem vagyok biztos benne, hogy Isten igazságos. Velem legalábbis nem volt túl tisztességes. Az én lelkemet a tehetetlenség tette tönkre. Nem tudok olyan jó lenni, amilyen szeretnék, de olyan rossz se, amilyennek lennem kéne. Pár perccel ezelőtt azt gondoltam, Isten engem szemelt ki, hogy valakin megbosszulja azt a rengeteg

keserőséget, amit az emberek okoztak Neki. Azt hiszem, magának ugyanez a baja, csak sokkal nagyobb mértékben: jósága nem nyerte el méltó jutalmát.

Chantalt meglepték a saját szavai. Az idegen ördöge azt vette észre, hogy a lány angyala egyre erősebben ragyog, és kezd minden a visszájára fordulni.

„Gyerünk, csinálj már valamit” – mondta a másik ördögnek.
„Csinálok” – felelte. „De nincs könnyű dolgom. Nagyon kemény harcnak nézünk elébe.”

– Nem az a maga baja, hogy Isten igazságtalanul bánt magával – mondta a férfi. – Hanem az, hogy mindig hagyta, hogy a körülmények döntsenek maga helyett. Mindig vállalta az áldozat szerepét. Sok ilyen embert ismerek.

– Például saját magát.

– Nem. Én felláztam a sors ellen, és csöppet sem érdekel, mit gondolnak rólam az emberek. Maga viszont elfogadta a szegény árva szerepét, aki mindent megtett azért, hogy szeressék, de mivel néha kudarcot vallott, szeretetét szép lassan átalakult keserű bosszúvágygá. A szíve mélyén maga is olyan akar lenni, mint Viscos többi lakója. Egyébként azt hiszem, a szívünk mélyén mindannyian olyanok akarunk lenni, mint a többi ember. De a sors más történetet szánt magának.

Chantal a fejét rázta.

„Csinálj valamit” – mondta most Chantal ördöge a társának. „Bár azt mondja, hogy nem igaz, a lelke mélyén egyetért vele.”

Az idegen ördöge megszegyenült fiatal és tapasztalatlan társa előtt, hiszen kiderült, hogy nem képes elhallgattatni a

férfit.

„A szavak csak szavak, nem jelentenek semmit” – válaszolta. „Hagyjuk, hadd beszéljenek, az élet úgyis elintézi, hogy másként cselekedjenek.”

– Nem akartam félbeszakítani – folytatta az idegen. – Kérem folytassa, amit Isten igazságosságáról mondott. Chantal megkönnyebbült, hogy végre nem kell tovább hallgatnia arról, amiről nem akart hallgatni.

– Lehet, hogy butaság. Bizonyára észrevette, hogy Viscos nem túl vallásos falu, bár van egy temploma, akárcsak a környék többi falujának. Ez azért alakult így, mert Ahabnak – bár Szent Savinus megtérítette – komoly kétségei voltak az egyház befolyásával kapcsolatban. Mivel a lakók többsége bűnöző volt, úgy gondolta, hogy a papok semmilyen hatást nem tudnának elérni náluk, hiába fenyegetőznének az örök kárhozattal. Hiszen akinek nincs mit veszítenie, az nem ijed meg a pokoltól. Hamarosan meg is jelent az első pap, és Ahab félelmei beigazolódtak. Ezért bevezetett valamit, amit még a zsidóktól tanult: az engesztelés napját. De saját szertartást talált ki. Eszerint a falu lakói évente egyszer bezárkóztak a házukba, összeírtak két listát, majd a legmagasabb hegy irányába fordultak, és a magasba emelték az első listát.

„Íme, Uram, a bűneim, amelyeket elkövettem ellened” – mondták, és felolvasták a vétkeiket. Csalás, házasságtörés, törvényszegések és egyéb dolgok álltak a papíron. „Sokat vétkeztem, és bocsánatot kérek, amiért megbántottalak.” Azután – és ebben állt Ahab újítása – elővették a másik listát, és azt is az égnek emelték,

továbbra is a hegy felé fordulva. Majd így szóltak: „És íme, Uram, a te bűneid, amiket elkövettél ellenem: többet dolgoztattál a kelleténél, ágynak esett a lányom, hiába imádkoztam érte, megloptak, pedig én igyekeztem becsületes lenni, és többet szenvedtem a kelleténél.” Amikor a második lista végére értek, így fejezték be a szertartást: „Én igazságtalan voltam veled, és te is igazságtalan voltál velem. De mivel ma van az engesztelés napja, felejtsd el a vétkeimet, és én is elfelejtem a te vétkeidet, hogy ismét békében élhessünk egy évig.”

– Megbocsátani Istennek – folytatta az idegen. – Megbocsátani annak a kérlelhetetlen Istennek, aki épít és rombol az idők végezetéig.

– Túl bensőséges kezd lenni ez a beszélgetés – mondta Chantal, és elfordította a fejét. – Én még nem tanultam annyit az élettől, hogy bármit is taníthassak magának.

Az idegen hallgatott.

„Nagyon nem tetszik ez nekem” – gondolta az idegen ördöge, ugyanis az idegen egyre élesebben látta a fényt, bár ezt a világ minden kincséért se vallotta volna be, még magának se. Egyszer már kialudt ez a fény, két éve, a világ egyik legszebb tengerpartján.

A pap tisztában volt vele, hogy a legendák elburjánzása, a kelták és a protestánsok hatása, a csapnivalóan rossz példázatok arról az arabról, aki békét teremtett a városban, valamint a szentek és a bűnözők szellemének állandó jelenléte miatt Viscos nem kifejezetten vallásos falu. Az

emberek csak a keresztlőkre és az esküvőkre jártak el (amik mára szép, de üres szertartásokká váltak), a temetésekre (ami mintha egyre gyakoribb lett volna), meg a karácsonyi misére. De ezen túl kevesen vették a fáradságot, hogy elmenjenek a heti két misére – az egyik szombaton volt, a másik vasárnap, mindkettő tizenegy órákor. Ennek ellenére a pap komolyan vette a hivatását, és lelkiismeretesen megtartott minden misét. Kötelességtudó, szent ember benyomását akarta kelteni.

Legnagyobb meglepetésére azonban aznap zsúfolásig megtelt a templom. Kénytelen volt megengedni, hogy néhányan az oltár köré üljenek, különben nem fért volna be mindenki. És nemhogy nem kellett bekapcsolni az elektromos fűtést, de még a két kis oldalablakot is ki kellett nyitni, mert az emberekről folyt a víz. A pap azon gondolkodott, hogy vajon valóban a meleg miatt izzadnak-e az emberek, vagy pedig az egyre fokozódó feszültség miatt.

Az egész falu ott volt, kivéve Pym kisasszonyt – aki nyilván nem mert az emberek szeme elé kerülni – és az öreg Bertát, akiről mindenki tudta, hogy boszorkány és irtózik a vallástól.

– Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.

Visszhangzott a terem a hangos „Ámen”-től.

A pap belekezdett a szertartásba, elmondta a bevezetőt, a ministránssal felolvastatott a Szentírásból, rázendített egy áhítatos zsolttárra, és komoly, szigorú hangon idézte az evangéliumot. Aztán azok, akik a padosorokban voltak, leültek, a többiek pedig állva maradtak.

Elérkezett a prédikáció ideje.

– Lukács evangéliumában van egy rész, ami arról szól, hogy egy előkelő ember odamegy Jézushoz, és azt kérdezi tőle: „*Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerhessem?*” És meglepetésünkre Jézus azt feleli neki: „*Miért mondasz engem jónak? Nincs senki jó, csak egy, az Isten.*” Hosszú évekig tűnődtem ezen a kis részleten, próbáltam megérteni, amit a Mi Urunk mondott. Hogy Ő ne lenne jó? Eszerint az egész kereszténység, amely a felebaráti szeretetet hirdeti, egy olyan ember tanításaira épül, aki magát rossznak mondja? Végül megértettem: Krisztus itt az emberi természetre utal. S mint ember, ő is rossz. De mint Isten, jó.

A pap itt szünetet tartott, megvárta, amíg a hívek megértik a mondanivalót. Önmagának is hazudott: valójában még mindig nem értette Krisztus szavait. De ha az emberi természet rossz, akkor az ő szavai és tettei is lehetnek azok. Most azonban nincs idő a teológiai fejtegetésekre, az a lényeg, hogy meggyőző az okfejtése.

– Ma nem fogok hosszan beszélni. Szeretném, ha mindannyian megértenétek és elfogadnátok, hogy az emberi természet alapvetően rossz, romlott, és csak azért nem ítéltetünk örök bűnhődésre, mert Jézus föláldozta magát értünk, és megváltotta az emberiséget. Ismétlem: Isten fiának az áldozata váltott meg minket. Egyetlen ember áldozata. A mai prédikációt azzal fejezem be, hogy emlékeztetek titeket a Biblia egyik könyvének a kezdetére. Ez pedig Jób könyve. Isten ül mennyei trónusán, és egyszer

csak megszólítja az ördög. Isten azt kérdezi tőle, hol volt idáig, mire az ördög azt feleli: „Alaposan körülnéztem a földön”. „Akkor láttad Jób nevű szolgámat is? Láttad, mennyire imád, és milyen sok áldozatot mutat be?” Az ördög erre elnevette magát, és azt mondta: „Végül is Jóbnak megvan mindene. Miért ne imádhatná az Urat, és miért ne áldozhatna annyit? De vegyél el tőle mindent, amit adtál neki, és meglátjuk, akkor is fogja-e imádni az Istenét.” Isten pedig elfogadja a kihívást. Évről évre egyre nagyobb csapásokat mér Jóbra. Azaz éppen azt bünteti meg, aki a legjobban szerette őt. Jób értetlenül áll Isten haragja előtt, akit a legfelsőbb igazságnak hitt, most azonban elvette tőle a nyáját, megölte a fiait, testét pedig fekélyekkel borítja. Végül nem bírja tovább a szenvedést, és fellázad Isten ellen. Az Úr csak ekkor adja vissza mindazt, amit elvett tőle. – Évek óta nézzük tétlenül falunk hanyatlását – folytatta a pap. – S most az jár a fejemben: vajon nem Isten büntetése-e ez, amiért mindig zokszó nélkül elfogadunk mindent, mintha legalábbis megérdemelnénk, hogy elveszítjük a földet, ahol élünk, ahol termesztjük a búzát, a mezőt, ahol legeltetjük a birkákat, és a házakat, amelyeket elődeink építettek. Nem jött-e el az ideje, hogy mi is föllázadjunk? Ha Jóbot erre kényszerítette az Úr, vajon nem ugyanezt várja el tőlünk is? Miért kényszerítette Jóbot, hogy így cselekedjen? Hogy megmutassa neki, hogy eredendően rossz, és mindent, amit kapott, kegyelemből kapta, nem pedig a jó magaviseletéért. Mindannyian vétkezünk, ha túlságosan jónak hisszük magunkat. Ezért hát a büntetés, amit most el kell szenvednünk. Isten

elfogadta az ördög ajánlatát, és – látszólag – igazságtalanul cselekedett. Megismétlem: Isten elfogadta az ördög ajánlatát. És megleckéztette Jóbot, aki – akárcsak mi – azt hitte magáról, hogy jó ember. *Nincs senki jó* – mondja az Úr. Senki. Ne tegyünk úgy, mintha jók lennénk, mert ez sérti az Istent, és fogadjuk el a hibáinkat. Ha pedig egy napon el kell fogadnunk az ördög ajánlatát, jusson eszünkbe, hogy az Úr, aki a mennyekben van, szintén ezt tette, hogy megmentse Jób nevű szolgájának a lelkét.

A prédikációnak ezzel vége lett. A pap felszólította a híveket, hogy álljanak föl, és befejezte a szertartást. Szemernyi kétsége sem volt afelől, hogy mindenki megértette az üzenetet.

Menjünk el innen. Mindenki a maga útjára, én az én aranyrudammal, maga pedig...

– Az az én aranyrudam – szakította félbe az idegen.

– Magának elég, ha fogja a holmiját, és eltűnik. Nekem viszont szükségem van arra az aranyra. Ha nem kapom meg, vissza kell térnem Viscosba. Számúznak vagy kiközösítenek. Azt fogják hinni, hogy hazudtam nekik. Ezt nem teheti, ezt egyszerűen nem teheti velem. Mondja, hogy megérdemlem ezt a fizetséget.

Az idegen fölállt, és megragadott néhány izzó gallyat.

– A farkas mindig fél a tűztől, igaz? Én viszont visszamegyek Viscosba. Tegye, amit jónak lát, lopjon és szökiön meg, azt csinál, amit akar. Nekem fontosabb

dolgom van.

– Várjon! Ne hagyjon itt egyedül!

– Akkor jöjjön velem.

Chantal ránézett a tűzre, az Y alakú sziklára, aztán az idegenre, aki már el is indult, és magával vitt egy darabot a tűzből. Ő is megteheti ugyanezt: kivesz magának néhány égő gallyat, kiássa az aranyat, és elindul egyenesen a völgybe. Felesleges hazamennie azért a kevéske félretett pénzéért. Ha odaér a városba, ami a völgy túloldalán van, elviszi az aranyrudat egy bankba, fölbecsülteti az értékét, aztán eladja, és ruhákat, bőröndöket vásárol rajta, azaz megvásárolja a szabadságát.

– Várjon! – kiáltotta mégis, de az idegen csak ment Viscos felé, hátra se nézett, míg Chantal is szem elől tévesztette.

„Gyerünk, gondolkodj gyorsan” – mondta magának.

De nem volt min gondolkodnia. Ő is fogott néhány égő gallyat, odament a sziklához, és kiásta az aranyat.

Megtörölgette a ruhája ujjával, és harmadszorra is megcsodálta.

Egyszerre elfogta a pánik. Megragadott egy marék lángoló fadarabot, és az idegen után rohant. Minden porcikájában érezte a gyűlöletet. Aznap két farkassal találkozott: az egyik megijedt a tűztől, a másik viszont már semmitől sem ijedt meg, mert mindent elveszített, ami fontos volt számára, és most csak ment vakon, hogy elpusztítson mindent, ami az útjába kerül.

Futott, ahogy csak bírta, de a férfit nem találta sehol. Biztosan eltévedt, és már kialudt a fáklyája. Talán éppen most küzd az átkozott farkassal, és éppolyan erős benne a

halálvágy, mint a gyilkolás vágya.

Elérte a falut, úgy tett, mintha meg sem hallaná Berta hívását, elvegyült a templomból kifelé hömpölygő tömegben, és elcsodálkozott, hogy gyakorlatilag az egész falu elment a misére. Az idegen ajánlata a pap malmára hajtotta a vizet: ez a hét nyilvánvalóan a gyónás és a bűnbánat hete lesz – mintha be lehetne csapni az Úristent. Mindenki őt nézte, de senki nem szólt hozzá egy szót sem. Ő viszont emelt fővel állta az emberek tekintetét, mert tudta, hogy nem kell meggyónnia semmit, hiszen nincs semmilyen bűne, csak eszköz egy aljas játékban, amit nem ért, és ami egyáltalán nem tetszik neki.

Beesett a szobájába, és kinézett az ablakon. Már szétoszlott a tömeg, de most valami más furcsát vett észre: egyszerre teljesen kiürült az utca, pedig gyönyörű napsütéses szombat délután volt. Az emberek ilyenkor mindig kint beszélgettek a téren, ahol azelőtt az akasztófa, most pedig a kereszt állt.

Egy darabig nézte a néptelen utcát, miközben az arcán érezte a napot, ami már nem melegített, hiszen beköszöntött a tél. Ha most az emberek kint lennének az utcán, biztosan erről beszélgetnének – az időjárásról. A hőmérsékletről, és arról, hogy eső vagy szárazság várható. De ma inkább otthon maradtak, és Chantal nem értette, miért.

Minél tovább bámulta az utcát, annál jobban érezte, hogy valójában semmiben nem különbözik ezektől az emberektől. Ő, aki mindig különbnek és bátrabbnak hitte magát, és olyan terveket szövögetett, amelyek meg sem

fordulnának ezeknek a parasztnak a fejében.

Szégyn. De megkönnyebbülés is egyben. Nem a sors kegyetlensége miatt kell Viscosban élnie, hanem mert megérdemli. Mindig különbnek hitte magát, hát most rádöbbsent, hogy éppen olyan, mint a többiek. Már háromszor kiásta azt az aranyrudat, mégis képtelen volt elvenni. Gondolatban többször is elkövette a bűnt, de a valóságban nem volt hozzá bátorsága.

Noha azt is tudta, hogy valójában egyáltalán nem kellene elkövetnie, mert ez nem kísértés, hanem csapda.

„Miféle csapda?” – kérdezte magában. Valami azt súgta neki, hogy az aranyban rejlik a megoldás a bajra, amit az idegen hozott a falura. De hiába erőlködött, nem bír rájönni, mi ez a megoldás.

Prym kisasszony ördöge most oldalra pillantott, és észrevette, hogy a kis fény, ami eddig vészesen növekedett, egyszerre csaknem egészen kialudt. Milyen kár, hogy nincs itt a társa, hogy ő is tanúja legyen a diadalának.

Csakhogy az angyaloknak is megvan ám a maguk taktikája, de ezt az ifjanc ördög még nem tudhatta. Prym kisasszony fénye csak azért halványult el, hogy megtévessze az ellenséget. Chantal angyala semmi mászt nem akart, csak hogy a lány végre elaludjon, és nyugodtan beszélhessen a lelkével, anélkül hogy zavarná a félelem és a bűntudat – ez a két teher, amitől az emberi lények képtelenek megválni napközben.

Chantal elaludt, meghallgatta, amit meg kellett hallgatnia, és megértette, amit meg kellett értenie.

Hagyjuk a földeket és a temetőket – mondta a polgármester felesége, amikor a hat ember újra találkozott a sekrestyében. – Beszéljünk világosan.

Mindenki egyetértett vele.

– Tisztelendő atyám meggyőzött – mondta a földbirtokos. – Isten igazol bizonyos cselekedeteket.

– Ne legyen cinikus – szólt a pap. – Ha kinézünk azon az ablakon, mindent megértünk. Azért támadt fel a meleg szél a sekrestyében, mert az ördög mellénk akart szegődni.

– Igen – helyeselt a polgármester, aki valójában nem hitt az ördögökben. – Most már mindannyiunkat meggyőzött. Térjünk a lényegre, nincs vesztegetni való időnk.

– Hadd vegyem át a szót – mondta a szálloda tulajdonosnője. – Azon gondolkodunk, hogy talán mégis elfogadjuk az idegen ajánlatát, és elkövetünk egy bűncselekményt.

– Áldozatot mutatunk be – javította ki a pap, aki nyilvánvalóan jobban értett a vallási szertartásokhoz.

Szavaikat hallgatás követte, ami azt jelentette, hogy mindenki egyetért.

– Csak a gyávák rejtőznek a hallgatás mögé. Imádkozzunk együtt hangosan, hogy Isten meghallgasson minket, és mondjuk el, hogy Viscosért tesszük, amit teszünk. Térdepeljünk le.

Mindannyian letérdeltek, bár tudták, hogy értelmetlen Isten bocsánatát kérni egy olyan bűnért, amit úgy követnek el, hogy közben teljes tudatában vannak minden

következményének. De eszükbe jutott Ahab és az engesztelés napja: nemsokára megint eljön ez a nap, és akkor majd Isten szemére vetik, hogy ilyen elviselhetetlen helyzetbe hozta őket.

A pap arra kérte őket, hogy mindannyian imádkozzanak vele együtt.

– Uram, te mondtad, hogy senki sem jó. Fogadj hát el minket hibáinkkal együtt, és bocsáss meg nekünk nagylelkűségedben és végtelen szeretetedben. Amiként megbocsátottál a keresztes lovagoknak, akik megölték a muzulmánokat, hogy visszafoglalják Jeruzsálem Szent Földjét, amiként megbocsátottál az inkvizítoroknak, akik megkínozták az eretnekeket, hogy megőrizték Egyházad tisztaságát, amiként megbocsátottál azoknak, akik kigúnyoltak és keresztre feszítettek. Bocsáss meg minékünk is, amiért áldozatot kell bemutatnunk, hogy megmentsük a falut a végső pusztulástól.

– Most már térjünk át a gyakorlati kérdésekre – mondta a polgármester felesége. És fölállt. – Ki lesz az áldozat? És ki fogja levezetni az áldozati szertartást?

– A lány, akit annyira segítettünk és támogattunk: ő hozta ránk az ördögöt – mondta a földbirtokos, aki nem is olyan régen együtt hált ezzel a lánnyal, és azóta nem hagyta nyugodni a gondolat, hogy egy napon mindent kitálal a feleségének. – A gonoszságra gonoszság a válasz. A lánynak bűnhődnie kell.

Ketten egyetértettek, és azzal érveltek, hogy Pym kisasszony az egyetlen a faluban, akiben nem bízhatnak, mert mindig különben tartotta magát, és folyton azt

hajtogatta, hogy egy nap úgysis elhagyja Viscost.

– Különben is: az anyja meghalt, apja nem is volt, és a nagymama is meghalt. Senkinek nem tűnne föl a hiánya – folytatta a polgármester, és vele együtt már hárman voltak, akik egyetértettek a földbirtokossal.

A felesége azonban ellenkezett:

– És mi van, ha tudja, hol a kincs? Végtére is egyedül ő látta. Ezenkívül éppen azért bízhatunk meg benne, amit az előbb ellene hoztak föl: ő hozta ránk a bajt. Vagyis ő bujtotta föl az egész falut, hogy elkövessünk egy bűncselekményt. És ha valóban nem lenne hajlandó befogni a száját, akkor sem lenne belőle baj, hiszen ha a többiek hallgatnak, mit ér egyetlen lány szava, aki ráadásul tele van gondokkal, ellenünk, akik viszont vittük valamire az életben?

A polgármester elbizonytalanodott, mint mindig, ha a felesége nem értett vele egyet.

– Miért akarod megmenteni, ha úgysem kedveled?

– Én értem – mondta a pap. – Hogy annak a lelkét nyomja a felelősség, aki valóban előidézte a tragédiát. Élete végéig cipelni fogja ezt a terhet, s talán ő is úgy végzi majd, mint Júdás, aki elárulta Jézus Krisztust, aztán kétségbeesésében öngyilkos lett, aminek voltaképpen semmi értelme, hiszen maga Jézus volt az, aki megteremtette a feltételeket a bűn elkövetéséhez.

A polgármester feleségét meglepte a pap észjárása: ő is pontosan erre gondolt. A lány szép volt, túlságosan nagy kísértést jelentett a férfiak számára, és nem nyugodott bele, hogy úgy éljen, mint a többi viscosi. Folyton panaszkodott,

hogy éppen a faluban kell élnie, ahol pedig – minden hibájuk ellenére – csupa dolgos, becsületes ember lakik. Bezzeg más boldog lenne, ha itt élhetne! (Persze a turistákra gondolt, akik valójában azonnal továbbállnának, mielőtt rádöbbennek, milyen borzalmas állandó nyugalomban élni.)

– De ha nem ő, akkor kicsoda? – kérdezte a szálloda tulajdonosnője, holott tisztában volt vele, hogy igen nehezen találna mást, aki felszolgálna a bárban. De azt is tudta, hogy ha megkapja a részét az aranyból, bezárhatja a hotelt, és itt hagyhat csapat-papot. – A földművesek és a pásztorok nagyon összetartanak, a többieknek pedig férjük vagy feleségük van, és sokaknak közülük még gyerekeik is vannak, igaz ugyan, hogy távol élnek, de esetleg gyanút fognának, ha valami történne a szüleikkel. Prym kisasszony az egyetlen, aki nyomtalanul tűnhetne el.

A pap vallási okokból – végül is Jézus elítélte azokat, akik ártatlanul vádoltak valakit – nem akart javasolni senkit. De tudta, ki lenne a legjobb áldozat, és azt akarta, hogy a többiek is rájöjjenek.

– Viscos lakói látástól vakulásig dolgoznak, dacolva a napsütéssel és az esővel. Mindenki végzi a dolgát, még ez a szerencsétlen teremtés is, akit az ördög kiválasztott, hogy eszköze legyen gonosz terve kivitelezésében. Kevesen vagyunk, és nem engedhetjük meg magunknak, hogy akár csak egyetlen munkás kezet is elveszítsünk.

– Ebben az esetben, atyám, nincs áldozat. Bízunk benne, hogy ma éjszakára újabb külföldi látogatónk lesz, de még úgy is túl nagy lenne a kockázat, mert bizonyára annak is

lenne családja, aki keresné őt az idők végezetéig. Viscosban minden kéz megdolgozik a kenyérért, amit ideszállítanak.

– Igazuk van – mondta a pap. – Talán jobb is, ha elfelejtjük az egészet, és azt mondjuk, hogy rossz álom volt csupán. Hisz mindenkinek vannak hozzátartozói, akiknek hiányozna, és senki nem áldozná föl azt, akit szeret. Mindössze hárman hálnak egyedül: az öreg Berta, Pym kisasszony és én.

– Atyám föláldozná magát?

– Bármit megteszek a falu érdekében.

A többi öt ember megkönnyebbülten sóhajtott fel: verőfényes szombat délután van, és nincs többé bűn, csak mártíromság. Egy csapásra feloszlottak a gond felhői. A szálloda tulajdonosnője legszívesebben megcsókolta volna ennek a szentnek a lábait.

– Egy dolgot kivéve – folytatta a pap. – Maguknak kell meggyőzniük a többieket arról, hogy Isten szolgáját megölni nem halálos bűn.

– Majd atyám megmagyarázza nekik! – mondta vidáman a polgármester, akinek már azon járt az esze, mi mindent fog felújítani a pénzből: hirdetések ad fel a helyi újságokban, hogy idecsalogassa a befektetőket, akik seregestül jönnek, ha megtudják, hogy csökkentek a különböző járulékok, és megszorodnak a turisták is, ha fel lesz újítva a szálloda. A telefonkábelt is ki kell cserélni, mert a mostani rendszerrel mindig baj van.

– Én nem tehetem – mondta a pap. – A mártírok megadták magukat a nép akaratának. De soha nem ajánlkoztak fel

maguktól, hiszen az egyház tanítása szerint egyedül Isten rendelkezhet az életünk fölött. Úgyhogy maguknak kell beszélniük.

– Senki nem fog hinni nekünk. Azt fogják gondolni, hogy gyilkosok vagyunk, még hozzá a legrosszabb fajtából, mert pénzért megöltünk egy szent embert, ahogy Júdás tette Krisztussal.

A pap vállat vont. Megint gyülekeztek a fellegek, s a feszültség visszatért a sekrestyébe.

– Ez esetben nem marad más, mint Berta néni – jegyezte meg a földbirtokos.

Hosszú szünet után ismét a pap szólalt meg:

– Szegény asszony nagyon szenvedhet a férje elvesztése miatt: évek óta állandóan ott üldögél a ház előtt, ha esik, ha fúj. Ez a szerencsétlen teremtés nem csinál semmi mást, csak sóhajtozik az ura után. Azt hiszem, lassan kezd megbolondulni. Amikor elmegyek mellette, gyakran azt veszem észre, hogy magában beszél.

Egy pillanatra megint megmozdult a levegő, és mindannyian megrémültek, hiszen zárva voltak az ablakok.

– Nagyon szomorú élete lehet – folytatta a szálloda tulajdonosnője.

– Azt hiszem, bármit megtenne, hogy minél hamarabb kövesse a férjét. Tudták, hogy negyven évig voltak házasságok?

Mindenki tudta, de ez most senkit nem érdekelt.

– Egy öregasszony, aki élete vége felé közeleg – tette hozzá a földbirtokos. – Ő az egyetlen a faluban, aki semmi hasznosat nem csinál. Egyszer megkérdeztem, miért ül

mindig a ház előtt. Tudják, mit felelt? Hogy őrzi a falut, mert egy napon eljön a gonosz.

– Hát akkor, úgy látszik, rosszul végezte a munkáját.

– Éppen ellenkezőleg – mondta a pap. – Ha jól értem, azt mondták, hogy annak kell elküldenie a gonoszt, aki beengedte.

Megint csönd lett, és mindenki megértette, hogy megvan, ki lesz az áldozat.

– Még valamit meg kell beszélünk – mondta a polgármester felesége. – Azt már tudjuk, mikor fogjuk bemutatni az áldozatot a nép javára. Azt is tudjuk, ki lesz az. Cselekedetünkkel egy jó lelket juttatunk a mennyországba, aki boldog lesz, hogy nem kell tovább szenvednie ezen a földön. Már csak azt kell kitalálnunk, hogyan vigyük véghez.

– Találja meg a módját, hogyan beszélhet a falu összes férfijával – mondta a pap a polgármesternek –, és hívja őket a térre este kilenc órára. Azt hiszem, tudom, mit kell tennünk. Röviddel kilenc óra előtt látogasson meg, hogy négyszemközt beszéljünk.

Mielőtt szétszéledtek, a pap még arra kérte a két nőt, hogy menjenek el Bertához, és tartsák szóval, amíg folyik a tanácskozás. Bár az öregasszony soha nem megy el otthonról, azért nem árt az elővigyázatosság.

Chantal a megszokott időben érkezett a bárba, de nem talált ott senkit.

– Ma este gyűlés lesz a téren – magyarázta a szálloda

tulajdonosnője. – Csak férfiaknak. – Többet nem is kellett mondania. A lány rögtön megértette, mi történik.

– Tényleg látta az aranyat?

– Láttam. De azt kellett volna mondaniuk az idegennek, hogy hozza ide. Ki tudja, lehet, hogy ha eléri, amit akar, egyszerűen eltűnik.

– Nem őrült.

– De igen, őrült.

A szálloda tulajdonosnője valóban jó ötletnek találta, amit a lány mondott. Fölment az idegen szobájába, majd pár perc múlva visszajött.

– Beleegyezett. Azt mondja, hogy elrejtette az erdőben, de holnap elhozza.

– Azt hiszem, ma nem lesz rám szükség a bárban. Ma nem kell dolgoznom.

– Már hogy ne kéne? Benne van a szerződésben.

Nem tudta, hogy hozakodjon elő a témával, de tudni akarta, mi a lány véleménye az ügyről.

– Engem nagyon megvisel ez a dolog – mondta. – Ugyanakkor azt is megértem, ha az emberek tízszer is meggondolják, mit tesznek.

– Felőlem akár százszor is meggondolhatják, akkor sem lesz merszük megtenni.

– Lehet – mondta a szálloda tulajdonosnője. – De ha mégis úgy döntenének, hogy megteszik, maga mit csinálna?

Ki akarta húzni belőle, mit gondol, és Chantal most döbbsent rá, hogy az idegen jóval közelebb jár az igazsághoz, mint ő, aki csecsemőkora óta itt él Viscosban. Gyűlés lesz a téren! Milyen kár, hogy már nem áll ott az az

akasztófa!

– Mit csinálna? – ismételte a nő.

– Nem válaszolok erre a kérdésre – mondta Chantal, holott pontosan tudta, mit csinálna. – Csak annyit mondok, hogy a rossz soha nem vezet jóra. Ma délután magam is megtapasztalhattam.

A szálloda tulajdonosnőjét fölháborította, hogy beosztotta semmibe veszi a tekintélyét, de okosabbnak látta, ha nem vitatkozik, mert nem akart ellenséget szerezni magának, aki esetleg később veszélyes lehet. Ott hagyta Chantalt a bárban, azzal az ürüggyel, hogy neki most rendbe kell tennie a vendégkönyvet (ez persze nagyon átlátszó ürügy, hiszen a szállodának egyetlen vendége volt). Megnyugodott: Prym kisasszony nem tiltakozott túlságosan, még akkor sem, amikor megemlítette neki a gyűlést, holott ez egyértelműen arra utal, hogy valami különös dolog készül Viscosban. Ennek a lánynak szintén nagy szüksége van pénzre, hiszen előtte áll az egész élet, és bizonyára ő is szeretné követni gyerekkori barátai példáját, akik elhagyták a falut. Ha pedig végképp nem hajlandó együttműködni, akkor sem fog sok vizet zavarni.

A pap elfogyasztotta szerény vacsoráját, és leült a templom egyik padjába, egyedül. Türelmesen várt, hiszen a polgármester pillanatokon belül megérkezhet. Nézte a fehérre meszelt falakat, az egyszerű oltárt, amin nem volt semmilyen jelentős műalkotás, csak olcsó másolatok azokról a szentekről, akik a régmúlt időkben itt éltek a

környéken. Viscos népe soha nem volt igazán vallásos, noha Szent Savinusnak köszönhették a falu újjászületését. De hamar megfélekedtek a szentről, és jobban emlékeztek Ahabra, az ősökre és a parasztok ezeréves hiedelmeire. Nem értették meg, hogy az üdvösséghez egyetlen apró gesztus is elég: csak annyi kell, hogy elfogadjuk Jézust mint az emberiség egyedüli Megváltóját. Pár órája felajánlotta, hogy elvállalja a mártíromságot. Kockázatos húzás volt, de akkor is hajlandó lett volna végigcsinálni és föláldozni magát, ha az emberek nem lennének annyira ostobák és olyan könnyedén befolyásolhatók.

„Nem igaz. Lehet, hogy felületesek, de azért nem olyan könnyen befolyásolhatók.” Olyannyira nem, hogy végül is a csönd és a nyelv fufangossága révén tulajdonképpen ők mondatták vele azt, amit hallani akartak: az áldozat megváltást hoz, a hanyatlás dicsőségbe fordul. Így aztán nekik is megvolt az az érzésük, hogy ők irányítják a szavait, holott valójában csak azt mondta, amit gondolt.

Már gyerekkorától papnak nevelték. És ő is érzett magában elhivatottságot. Huszonegy évesen pappá szentelték, és máris mindenkit lenyűgözött a tehetsége. Bámulatosan jól bánt a szavakkal, és a plébániát is nagyon ügyesen vezette. Minden éjjel imádkozott, ápolta a betegeket, járta a fegyházakat, enni adott az éhezőknek: mindent pontosan úgy csinált, ahogy a Biblia előírta. Lassan elterjedt a híre a környéken, és a püspök fülébe is eljutott, aki köztudottan bölcs és igazságos ember volt.

A püspök egy napon, más fiatal papokkal együtt, meghívta

őt vacsorára. Ettek, mindenféléről beszélgettek, majd a vacsora végeztével az előjáró felállt, körbejárt és mindenkit megkínált vízzel. (Tudni kell, hogy a püspök már igen öreg volt, és nehezeére esett a járás). Mindenki szerényen visszautasította a vizet, kivéve az ifjú tehetséget, aki elfogadta, sőt, azt kérte, hogy töltsé tele a poharát.

Az egyik pap odasúgta a társának, gondosan ügyelve arra, hogy a püspök is meghallja:

– Mindannyian visszautasítottuk a vizet, mert tudjuk, hogy nem vagyunk méltók rá, hogy ennek a szent embernek a kezéből igyunk. Csak egy van köztünk, aki nem fogta föl, mekkora erőfeszítésébe kerül előjárónknak cipelni azt a súlyos kancsót.

Amikor visszaért a székéhez, azt mondta a püspök:

– Ti szentnek hiszitek magatokat, de nincs bennetek elég alázat, hogy elfogadjátok, amit kaptok, nekem pedig nem adtátok meg azt az örömet, hogy adhatok. Egyedül ő engedte, hogy megnyilvánuljon a jó.

És nyomban ki is nevezte egy fontosabb plébánia élére.

A pap és a püspök barátok lettek, és gyakran meglátogatták egymást. Ha a papnak kétségei támadtak, „lelki atyjától” kért tanácsot, és általában meg volt elégedve a válasszal. Például egyszer azért szenvedett, mert nem volt biztos benne, hogy cselekedetei tetszenek az Úrnak. Elment hát a püspökhöz, és megkérdezte a véleményét.

– Ábrahám elfogadta az idegeneket, és ez tetszett Istennek – felelte a püspök. – Illés próféta nem szerette az idegeneket, és ez tetszett Istennek. Dávid király büszke volt a cselekedeteire, és ez tetszett Istennek. A vámszedő

szégyellte magát az oltár előtt, és ez tetszett Istennek. Keresztelő Szent János a sivatagba ment, és ez tetszett Istennek. Pál apostol a Római Birodalomba ment, és ez tetszett Istennek. Honnan tudhatnám én, hogy miben leli örömét a Mindenható? Tedd azt, amit a szíved súg, és tetszeni fog az Istennek.

Másnap a püspököt váratlan szívroham érte, és meghalt. A pap ezt jelnek vélte, és elhatározta, hogy megfogadja a tanácsát: mindig a szívére hallgat.

Így aztán hol adott alamizsnát a koldulónak, hol elküldte dolgozni. Sokszor nagyon komoly prédikációt mondott, de az sem volt ritka, hogy együtt énekelt a hívekkel. Különös viselkedésének híre az új püspök fülébe is eljutott, és ő is magához hívatta.

A pap legnagyobb meglepetésére azt a férfit találta ott, aki néhány évvel azelőtt megjegyzést tett rá, amikor az öreg püspök vízzel kínálta őket.

– Tudom, hogy egy fontos plébániát vezetsz – mondta az új püspök, és gúny csillant meg a szemében. – S azt is tudom, hogy az évek során jó barátja lettél az elődömnök. Talán a helyére pályáztál.

– Nem – felelte a pap. – A bölcsességére pályáztam.

– Akkor most bizonyára nagyon művelt vagy. De különös dolgokat hallok rólad: egyszer adsz alamizsnát, máskor megtagadod a segítséget, amit Egyházunk nevében köteles volnál megadni.

– A nadrágomnak két zsebe van, mindkettőben van egy-egy papír egy-egy felirattal, és csak a bal zsebemben hordok pénzt.

Az új püspököt kíváncsivá tette a dolog: vajon mi áll azokon a papírokon?

– A jobb zsebemben lévő papírra azt írtam: *por és hamu vagyok, semmi több.* A bal zsebemben, ahol a pénzt tartom, ez áll a papíron: *Istent képviselem itt, a földön.* Amikor nyomort és igazságtalanságot találok, belenyúlok a bal zsebembe, és segítek. Amikor azonban lustaságot, tunyaságot találok, a jobb zsebembe nyúlok, és látom, hogy nincs mit adnom. Így tudok egyensúlyt teremteni az anyagi és a szellemi világ között.

Az új püspök megköszönte a szép példázatot a szeretetről, és azt mondta a papnak, hogy visszamehet a plébániára, de hamarosan át fogja szervezni az egész egyházkerületet. Rövid idő múlva értesítették a papot, hogy áthelyezték Viscosba.

Azonnal megértette, miről van szó: irigységről. De megfogadta, hogy bárhová veti a sors, mindenhol szolgálni fogja az Urat, és elindult Viscosba, tele alázattal és buzgósággal: új kihívással kell hát szembenéznie.

Eltelt egy év. Majd még egy. Öt év múlva még mindig nem szerzett egyetlenegy új hívet sem az egyháznak, bárhogy erőlködött. Ez a falu ugyanis egy Ahab nevű kísértet bűvöletében élt, és egyszerűen semmi olyat nem tudott mondani, ami nagyobb hatással lett volna az emberekre, mint a róla szóló legendák.

Eltelt tíz év. Ekkor döbönt rá, hogy súlyos hibát követett el: bölcsessége és tudásvágya göggé változott az évek során. Annyira meg volt győződve az isteni igazságosságról, hogy

nem is törődött a diplomáciával.

Szentül hitte, hogy olyan világban él, ahol az Isten mindenütt jelen van, s ehelyett olyan emberek között találta magát, akik nem engedték őt a lelkükbe.

Tizenöt év múlva azt is megértette, hogy soha nem kerül el innen: a püspökből befolyásos bíboros lett a Vatikánban, aki majd fényes reményekkel indulhat a pápaválasztáson. Nyilvánvaló, hogy nem engedhette meg, hogy egy eldugott kis falu plébánosa elterjessze róla, hogy irigységből és féltékenységből számúzte.

Ekkorra már semmi nem lelkesítette, mert bizony senki nem képes elviselni a közönyt ennyi éven át. Arra gondolt, hogy ha idejében otthagya volna a papi hivatást, talán nagyobb hasznára lehetett volna Istennek. De folyton halogatta a döntést, mert mindig hitt benne, hogy megváltozik a helyzet. Most pedig már késő: elvesztette a kapcsolatot a világgal.

Húsz év múlva egy éjjel azzal az érzéssel ébredt fel, hogy teljesen hiábavaló az élete. Tudta, milyen sokra volt hivatott, és milyen keveset sikerült elérnie.

Eszébe jutott a két papír, amit a zsebeiben hordott, és rádöbbsent, hogy egy ideje mindig csak a jobb zsebébe nyúl. Bölcs akart lenni, de nem volt jó politikus. Igazságos akart lenni, de nem volt elég bölcs. Jó politikus akart lenni, de nem volt elég bátorsága.

„Hol van a nagylelkűséged, Uram? Miért tetted velem, amit Jóbbal tettél? Már soha nem lesz több esélyem az életben? Adj még egy lehetőséget!”

Fölkelt, találomra felütötte a Bibliát. Mindig ezt tette, ha

választ keresett valamire. Annál a résznél nyílt ki, ahol Krisztus az utolsó vacsorán arra kéri az áruát, hogy adja oda a katonáknak, amit akarnak.

A pap órákig gondolkozott ezeken a szavakon: vajon miért akarta Jézus, hogy az áruát bünt kövessen el?

„Hogy beteljesedjék az Írás” – mondanák az egyháztudósok. De ez még nem magyarázza meg, miért kellett bűnbe és ezzel az örök kárhozatba taszítania egy embert.

Jézus soha nem tette ilyet. Az áruát valójában ugyanolyan áldozat volt, mint Ő. Előbb tehát a rossznak kell megnyilatkoznia, hogy aztán a jó győzhessen. Ha nem lett volna áruát, nem lett volna a kereszt sem, nem teljesedett volna be az Írás, s az áldozat nem szolgálna példaként.

Másnap egy idegen érkezett a faluba. Nincs ebben semmi különös: sokan jöttek és mentek, a pap sem tulajdonított jelentőséget a látogatásnak, és nem hozta összefüggésbe sem a saját kérésével, sem azzal a mondattal, amit a Bibliában olvasott.

Amikor meghallotta a történetet Leonardo da Vinci modelljeiről, eszébe jutott, hogy ő is éppen ezt olvasta a Bibliában, de még mindig nem gondolta, hogy esetleg nem csupán véletlen egybeesésről van szó.

Csak akkor értette meg, hogy imája meghallgatásra talált, amikor Prym kisasszony előadta az idegen ajánlatát.

Előbb a rossznak kell megnyilatkoznia, hogy végül győzhessen a jó, és megindítsa ezeknek az érzéketlen embereknek a szívét. Amióta betette ide a lábát, most először volt zsúfolásig tele a templom. Most először gyűltek

össze a sekrestyében a falu fő emberei.

„Meg kell nyilatkoznia a rossznak, hogy azután fölismerjék a jó értékét.” Ahogy a bibliai áruó is fölismerte, aki nem sokkal az után, hogy véghez vitte aljas tettét, rádöbbsent, mit cselekedett. Velük is ugyanez fog történni. Ezek az emberek is meg fogják bánni, amit tettek, és annyira elkeserednek, hogy nem marad más menedékük, mint az egyház. És Viscos – annyi év után – végre újra hívó falu lesz.

Neki jutott az a szerep, hogy a gonosz eszköze legyen, ő pedig el sem tud képzelni annál nagyobb alázatot, mint hogy elfogadja ezt a szerepet.

Ekkor megérkezett a polgármester, ahogy megbeszélték.

– Szeretném megtudni, mit kell mondanom a népnek, atyám.

– Majd én vezetem a gyűlést – felelt a pap.

A polgármester habozott a válasszal: elvégre ő Viscos első embere, és nem szívesen bízna másra, hogy egy ilyen jelentőségű ügyben helyette cselekedjen. Főleg nem egy idegenre. Mert bár a pap már több mint húsz éve élt a faluban, mégsem itt született, nem ismert minden történetet, és nem Ahab vére folyt az ereiben.

– Azt hiszem, ilyen súlyos ügyekben magamnak kell szót értenem a néppel – mondta.

– Rendben. Jobb is így, mert ha esetleg rosszul sül el, nem akarom belekeverní az egyházat. Elmondom, mi a tervem, maga pedig beszél az emberekkel.

– Ha jobban meggondolom, végül is, ha a terv a magáé, igazságosabb és tisztességesebb, ha hagyom, hogy maga

ossza meg az emberekkel.

„Az örökös félelem” – gondolta a pap. – „Ha uralkodni akarsz valaki fölött, csak azt kell elérned, hogy féljen.”

A két asszony nem sokkal kilenc óra előtt ért Berta házához. Az öregasszony a kis nappaliban kötögetett.

– Nagyon különös a falu ma este – mondta az öregasszony. – Lépteket hallottam, nagyon sokan igyekeztek valahová. Nem túl kicsi a bár ekkora mozgolódáshoz képest?

– A férfiak – felelte a szálloda tulajdonosnője. – A térre mennek, hogy megbeszéljék, mit csináljanak az idegennel.

– Értem, értem. Nem hiszem, hogy sok megbeszélnivaló van ezen: vagy elfogadják az ajánlatát, vagy hagyják, hogy két nap múlva elmenjen.

– Soha nem fogadnánk el az ajánlatát – mondta fölháborodva a polgármester felesége.

– Miért? Mesélték, milyen csodálatosan prédikált ma a pap, és állítólag arról beszélt, hogy egyetlen ember áldozata megváltotta az egész emberiséget, meg arról, hogy Isten egyszer elfogadta az ördög ajánlatát, s megbüntette leghűségesebb szolgáját. Mi rossz van abban, ha Viscos lakói úgy döntenek, hogy elfogadják az idegen ajánlatát, mint valami üzletet?

– Ezt ugye nem tetszik komolyan mondani?

– Komolyan beszélek. Ne akarjanak becsapni.

A két nő már-már arra gondolt, hogy fölállnak és elmennek, de túlságosan kockázatos lett volna.

– Mellesleg minek köszönhetem a váratlan látogatást? Azelőtt soha nem ért ilyen megtiszteltetés.

– Prym kisasszony mondta, két nappal ezelőtt, hogy hallotta az átkozott farkast üvölteni.

– Mindannyian tudjuk, hogy az átkozott farkas csak jó ürügy volt annak az ostoba kovácsnak – mondta a szálloda tulajdonosnője. – Biztosan valami nővel volt. Becsalogatott valakit a szomszéd faluból az erdőbe, aztán szemtelenkedni kezdett vele, le akarta teperni, de a nő megharapta, így kénytelen volt kitalálni ezt a históriát a farkassal. Ennek ellenére úgy gondoltuk, elsétálunk ide, és megnézzük, minden rendben van-e.

– Minden a legnagyobb rendben van. Éppen egy asztalterítőt horgolok, de nem garantálom, hogy elkészülök vele. Ki tudja, megérem-e a holnapot?

Kínos csönd következett.

– Tudják, az ilyen öreg emberek bármelyik pillanatban meghalhatnak – folytatta Berta.

A két nő fellelegzett.

– Korai még erre gondolnia.

– Lehet. Majd meglátjuk, mit hoz a holnap. De tudják meg, hogy egész nap ez a gondolat foglalkoztatott.

– Van valami különleges oka?

– Maguk szerint kéne lennie?

A szálloda tulajdonosnője témát akart váltani, de nagyon óvatosan.

Már biztosan elkezdődött a gyűlés a téren, és talán hamarosan vége is lesz.

– Azt hiszem, ahogy öregszünk, szép lassan megértjük,

hogy a halál elkerülhetetlen. És meg kell tanulnunk derűsen és bölcsen fogadni. Sok felesleges szenvedéstől szabadíthat meg minket.

– Tökéletesen igaza van – felelte Berta. – Én is így gondoltam egész délután. És tudják, mire jöttem rá? Arra, hogy én nagyon, de nagyon félek a haláltól. Úgy érzem, hogy még nincs itt az ideje.

Egyre nyomasztóbb lett a légkör, és a polgármester feleségének eszébe jutott, amikor a sekrestyében a templom mellett elterülő földről vitakoztak: akkor is másról beszéltek, mint amire gondoltak.

Egyikük sem tudta, mi folyik a téren, nem ismerték a pap tervét, és nem tudták, mit szólnak hozzá a viscosi férfiak. Nem érdemes rábírn Bertát, hogy nyíltabban beszéljen. Senki nem hagyná, csak úgy, minden ellenkezés nélkül, hogy meggyilkolják.

Bizony, ha meg akarják ölni ezt az öregasszonyt, valahogyan mellőzni kellene az erőszakot, nehogy egy esetleges későbbi nyomozás során nyomra akadjanak.

El kell tüntetni. Egyszerűen el kell tüntetni ezt az öregasszonyt. A holttestét nem vihetik a temetőbe, és az erdőben sem hagyhatják: miután az idegen megbizonyosodott róla, hogy teljesítették a kívánságát, el kell égetni, s a hamvait szét kell szórni a hegyekben.

Így aztán nemcsak átvitt értelemben, hanem gyakorlatilag is ő fogja újra termékenyvé tenni ezt a földet.

– Min gondolkodik? – kérdezte hirtelen Berta.

– Egy tűzre gondolok – válaszolta a polgármester felesége.

– Egy gyönyörű tűzre, amely fölmelegíti a testünket és a

szívünket.

– Még szerencse, hogy nem a középkorban élünk. Tudják, hogy sokan azt híresztelik rólam, hogy boszorkány vagyok? Most nem lehetett hazudni, mert elveszítették volna az asszony bizalmát. Mindketten bólintottak tehát.

– Ha a középkorban élnénk, lehet, hogy máglyára küldenének, csak úgy, minden ok nélkül, mert valaki kitalálta, hogy bűnös vagyok valamiben.

„Mi folyik itt?” – kérdezte magában a szálloda tulajdonosnője. – „Átverték minket? Vagy lehet, hogy a polgármester felesége, aki most itt áll mellettem, már korábban járt itt, és mindent elmondott Bertának? Lehet, hogy a pap meggondolta magát, és mindent meggyónt ennek a bűnös léleknek?”

– Nagyon köszönöm a látogatást, jól vagyok, tökéletes egészségnek örvendek, és hajlandó vagyok bármilyen áldozatot meghozni, ha kell, még a modern diétának is alávetem magam, hogy csökkentssem a koleszterinszintemet. Mert még nagyon sokáig szeretnék élni.

Berta fölállt, és kinyitotta az ajtót. A két nő elköszönt. A gyűlésnek viszont még nem volt vége.

– De nagyon örülök, hogy eljöttek hozzám. Most pedig abba hagyom a kézimunkát, és lefekszem aludni. És, őszintén szólva, én bizony hiszek az átkozott farkasban. Maguk fiatalok: nem maradnának itt a közelben, amíg vége lesz a gyűlésnek? Szeretnék biztos lenni benne, hogy nem merészkedik a házam közelébe.

A két nő bólintott, aztán jó éjszakát kívántak, és elmentek.

– Mindent tud! – suttogta a szálloda tulajdonosnője. – Valaki elmondta neki! Nem hallotta, milyen gúnyos volt a hangja? Nagyon is tisztában van vele, hogy azért jöttünk, hogy itthon tartsuk.

A polgármester felesége zavartan motyogta: – Nem tudhatja. Ki tenne ilyet? Hacsak nem...

– Hacsak nem kicsoda?

– Hacsak nem valóban boszorkány. Észrevetted, hogy hirtelen föltámadt a szél, miközben beszélgettünk?

– Pedig csukva voltak az ablakok.

A két nő nagyon megrémült. Az évszázados babonák újra föléledtek. Ha Berta valóban boszorkány, akkor a halála nem megváltást, hanem a teljes pusztulást hozza a falura.

Legalábbis ezt mondják a legendák.

Berta eloltotta a villanyt, és a függöny mögül még sokáig figyelte a két nőt. Azt se tudta, sírjon vagy nevéssen. Vagy egyszerűen fogadja el a sorsát? Egyetlen dologban volt biztos: ő a kiszemelt, neki kell meghalnia.

Délután meglátogatta a férje, és Berta legnagyobb meglepetésére Prym kisasszony nagyanyjával érkezett. Először féltékenykedni kezdett, és az volt az első gondolata, hogy mit keres mellette ez a nő. De azonnal meglátta az aggodalmat a szemükben. Azonban még jobban elkeseredett, amikor elmesélték neki, mit hallottak a sekrestyében.

Arra kérték, hogy azonnal meneküljön el a faluból.

„Csak vicceltek, ugye?” – felelte Berta. „Hogy menekülnék el? A rossz lábammal legfeljebb a templomig tudok elmenni, ami itt van száz méterre. Hogy tudnék megtenni

akkora utat, keresztül a völgyön? Kérlek, oldjátok meg odafönt a mennyben, védjétek meg! Különben minek imádkozom éjjel-nappal az összes szentekhez?”

De a helyzet sokkal bonyolultabb volt, mint Berta gondolta. A két kísértet elmagyarázta neki, hogy ez a Jó és a Rossz harca, és senki nem avatkozhat bele. Itt most angyalok és ördögök küzdenek egymással. Időről időre ugyanis összecsapnak, és ilyenkor nagy területekről dől el – és hosszú időre –, hogy áldás vagy átok száll-e rájuk.

„Nem érdekel. Én nem tudom magam megvédeni, ez nem az én harcom, én nem kértem, hogy részt vehessek benne.” A többiek sem kérték. Egy őrangyal hibájából kezdődött az egész, két évvel ezelőtt. Ekkor történt, hogy elraboltak egy asszonyt és a két lányát. A nőnek és a nagyobbik lánynak meg voltak számlálva a napjai, a hároméves kislányt azonban meg kellett volna menteni. Ez a kislány lett volna édesapja egyetlen vigasza, visszaadta volna neki a reményt, és segített volna neki, hogy túlélje a borzalmas szenvedést. Az apja jó ember volt, s bár valóban szörnyű kínokat kellett volna elviselnie (ki tudja, miért, hiszen Isten útjai kifürkészhetetlenek, mindenesetre ez volt a Mindenható eredeti terve), de aztán mégis rendbe jött volna. A kislány pedig a tragédia jegyében nőtt volna fel, és a gyerekkori trauma hatására az átlagosnál nagyobb lett volna benne az érzékenység a többi ember szenvedése iránt. Húszéves korától kezdve annak szentelte volna az életét, hogy enyhítse mások fájdalmát. Fáradozása a világon mindenütt éreztette volna a hatását.

Ez volt az eredeti terv. És minden e szerint is haladt: a

rendőrség lerohanta az emberrablók szállását, eldőrdültek a lövések, összeestek a halálra jelöltek. Ebben a pillanatban a kislány őrangyala intett a gyermeknek, hogy hátráljon a fal felé. (Berta is jól tudta, hogy minden hároméves gyerek látja az őrangyalát, és beszélgetni is tud vele.) De a kislány nem értette, mit jelez neki az angyal, és közelebb akart menni, hogy meghallja, mit mond.

Mindössze két lépést, harminc centimétert haladt előre, de ez éppen elég volt, hogy eltalálja a halálos golyó. Ettől kezdve egészen más irányt vettek az események: a gyönyörű üdvtörténet elkeseredett küzdelemmé változott. Feltűnt a színen az ördög, és meg akarta kaparintani a férfi lelkét. Azét a férfiét, aki tele volt gyűlölettel, a tehetetlenség érzésével és bosszúvágygal. Az angyalok nem nyugodtak bele, hiszen, mint már említettük, a férfi jó ember volt, és arra született, hogy segítsen a lányának megváltoztatni a világot, noha a foglalkozása nem volt éppen rokonszenves. De az angyalok érvei már nem találtak utat a férfi szívéhez. Az ördög pedig szép lassan birtokba vette a lelkét, s végül szinte teljesen a hatása alá került.

– Szinte teljesen – ismételte Berta. – Azt mondtátok: „szinte”.

Mind a ketten bólogattak. Maradt még egy halovány fénysugár, ugyanis az egyik angyal továbbra sem volt hajlandó földadni a harcot. De nem hallatott magáról, egészen a múlt éjjelig, amikor végre megszólalt. És ehhez éppen Prym kisasszonyra volt szükség.

Chantal nagyanyja elmondta, hogy ezért kísérte el Berta férjét. Ha van valaki, aki talán befolyásolhatja a

történéseket, az csakis az ő unokája lehet. De sajnos a küzdelem ádázabb, mint valaha, és az idegen angyalát ismét elhallgattatta az ördög. A kísértetek fölöttébb izgatottnak tűntek. Berta igyekezett megnyugtatni őket: végül is ők már régen halottak, nem nekik kell reszketniük, hanem neki. Tényleg nem tudnak segíteni Chantalnak?

Erre azt felelték, hogy Chantal ördöge szintén nyeresre áll. Amikor az erdőben volt, a nagyanya utánaküldte az átkozott farkast (ezek szerint valóban létezik, s a kovács igazat mondott). Föl akarta ébreszteni a férfiban a Jót, és ez sikerült is neki. De a kaland utáni beszélgetésük végül mégsem hozott eredményt: mindketten túl erős egyéniségek voltak. Már csak egyetlen remény maradt: azt akarták, hogy a lány vegye észre, amit észre kell vennie. Azaz tulajdonképpen már észrevette, de ez még nem elég: meg is kell értenie.

– Mit? – kérdezte Berta.

Sajnos ezt nem árulhatták el, ugyanis az élőkkel való érintkezésnek is megvannak a maga korlátai. Az ördögök állandóan figyelték őket, s ha előre megtudják a tervet, mindent tönkretelhetnek. Csak annyit közöltek, hogy roppant egyszerű dologról van szó, s ha Chantal valóban olyan leleményes, amilyennek a nagyanya gondolja, bizonyosan úrrá lesz a helyzeten.

Berta megelégedett a válasszal. Esze ágában sem volt kiszedni belőlük a titkukat, ha ezzel veszélybe sodorta volna a saját életét. Pedig nagyon kíváncsi természet volt. Egy valamit azért meg akart tudni, így hát odafordult a férjéhez:

– Azt mondtad, hogy ne mozduljak el innen, üljek le erre a székre, és őrizzem a falut, mert fel fog bukkanni a gonosz. De honnan tudtad? Hiszen jóval az angyal tévedése és a kislány halála előtt kértél meg erre.

A férje azt válaszolta, hogy – így vagy úgy – a gonosz mindenképpen megjelent volna Viscosban, hiszen állandóan járja a világot, hogy elragadja a mit sem sejtő embereket.

– Nem győztél meg.

A férfi sem érezte elég meggyőzőnek a szavait. De igaza volt. Ki tudja, lehet, hogy mindannyiunk lelkében megállás nélkül folyik a harc a Jó és a Rossz között. Lehet, hogy minden pillanatban összezsápnak egymással az angyalok és az ördögök. Talán évezredek óta tart a háborújuk, és egyre nagyobb területeket hódítanak el egymástól, míg végül egyikük megsemmisíti a másikat. De ő sem mondhatott biztosat, mert – bár már elérte a tiszta szellem síkját – még mindig sok mindent nem tudott. (Mellesleg sokkal több mindent, mint annak idején a földön.)

– Ez már meggyőzőbbnek hangzik. Pihenjetelek csak. Ha meg kell halnom, az azt jelenti, hogy itt az ideje.

Berta nem akarta mondani, hogy egy kicsit féltékeny, és szeretne minél hamarabb együtt lenni az urával. Ugyanis Chantal nagynyja az egyik legvonzóbb nő volt Viscosban.

A két kísértet kijelentette, hogy nem maradhatnak tovább, mert segíteniük kell a lánynak, hogy megértse, amit észrevett. Berta ettől aztán még féltékenyebb lett, de próbálta megőrizni a nyugalmát, pedig most már szinte biztos volt benne, hogy a férje azért akarja annyira, hogy

még éljen egy kicsit, mert kettesben akar maradni Pryn kisasszony nagymamájával.

Ki tudja, talán holnap vége lesz a szabadságának. Aztán átgondolta a dolgot, és rájött, hogy tulajdonképpen megérdemel ennyi kikapcsolódást ez a szegény ember. Hadd higgye azt, hogy azt csinál, amit akar. Hiszen nem kétséges, hogy nagyon hiányzik neki a felesége.

Miközben az ablakból figyelte, ahogy távolodik a két nő, arra gondolt, hogy mégiscsak jó lenne maradni még egy kicsit ebben a völgyben, gyönyörködni a hegyekben, és figyelni, hogy civakodnak egymással a nők és a férfiak, a fák és a szél, az angyalok és az ördögök. Elfogta a félelem, próbálta hát elterelni a figyelmét: „holnap előveszek egy másik fonalat, mert így túlságosan egyhangú ez a terítő”.

Még javában tartott a gyűlés, amikor ő már mélyen aludt, és nyugodt álma volt, mert biztos volt benne, hogy Pryn kisasszony meg fogja érteni az üzenetet, még akkor is, ha nem tud beszélni a szellemekkel, mint ő.

A templomban, ami szent hely, arról beszéltem nektek, hogy szükség van az áldozatra – mondta a pap. – Itt, ezen a hétköznapi helyen, arra kérek titeket, hogy készüljétek föl a mártíromságra.

A kis tér, amely alig volt megvilágítva – ugyanis egyetlen villanyoszlop állt a közepén, pedig a polgármester a választási beszédében azt ígérte, hogy fölállít még néhányat –, zsúfolásig tele volt. A földművesek és a pásztorok – akiknek már leragadt a szemük az

álmoságtól, hiszen megszokták, hogy akkor kelnek és fekszenek, amikor a nap – néma csöndben hallgatták a papot. Csöndjükben a tisztelet félelemmel keveredett. A pap odahúzott egy széket a kereszt mellé, és fölállt a tetejére, hogy mindenki jól lássa.

– Az évszázadok során az egyházat gyakran vádolták azzal, hogy jogtalan háborút folytat, de az az igazság, hogy bármit tettünk, csak azért tettük, hogy túléljük a viharokat.

– Nem azért vagyunk itt, hogy az egyházzal beszéljen nekünk, atyám – hangzott a tömegből. – Viscosról szeretnénk hallani.

– Gondolom, nem kell arról beszélnem, milyen veszély fenyegeti Viscost. Mindannyian tudjuk, hogy ha nem teszünk sürgősen valamit, örökre eltűnik a térképről, veletek együtt, a földetekkel és a nyájatokkal együtt. Én sem azért jöttem, hogy az egyházzal beszéljek. De el kell mondanom valamit: csak az áldozat és a bűnbánat vezethet el az üdvösséghez. Mielőtt még félbeszakítotok: egyetlen ember áldozatáról beszélek, mindannyiunk bűnbánatáról, s a falu üdvösségéről.

– És mi van, ha hazugság az egész? – kiáltotta egy másik hang a tömegből.

– Az idegen holnap megmutatja az aranyat – mondta a polgármester, és örült, hogy olyan információval szolgálhat, ami még a papnak is újdonság. – Prym kisasszony nem akarja egyedül vállalni a felelősséget, úgyhogy a szálloda tulajdonosnője rávette a férfit, hogy holnap hozza magával az aranyat. Amíg nem látjuk a saját szemünkkel, addig nem teszünk semmit.

A polgármester átvette a szót, és a város újjáépítéséről kezdett beszélni, a különböző reformokról, a játszótérrel, az adócsökkentésről, valamint a frissen szerzett vagyon elosztásáról.

– Egyenlő részekre osztjuk – kiáltotta közbe valaki.

Eljött hát az egyezkedés pillanata. A pap legszívesebben valamilyen kitérő választ adott volna, de minden szem részegeződött, és az arcokról hirtelen eltűnt az álmoság.

– Egyenlő részekre osztjuk – egyezett bele a pap, mielőtt bármit is mondhatott volna a polgármester. Nem volt más választásuk: vagy egyenlő arányban osztoznak a felelősségen és a jutalmon, vagy hamarosan valaki följelenti őket – irigységből vagy bosszúból. A pap jól ismerte ezt a két szót.

– És ki fog meghalni?

A polgármester előadta, hogyan esett Bertára a választás: szegény asszony régóta szenved már a férje elvesztése miatt, öreg is már, nincsenek barátai, kezd megöregülni, reggeltől estig a háza előtt üldögél, és semmivel nem járul hozzá a falu fejlődéséhez. Minden pénze távoli bankokban kamatozik, ahelyett hogy földekbe vagy birkákba fektetné. Egyedül a kereskedők veszik hasznát, akik, akár csak a kenyérszállító autó, minden héten megjelennek a faluban, hogy kínálgassák a portékájukat.

Senki nem tiltakozott. A polgármester örült, mert ezek szerint elismerik a tekintélyét, de a pap tudta, hogy a csönd nem feltétlenül jó jel, hiszen a hallgatás nem mindig jelent beleegyezést, sőt, legtöbbször csak arra utal, hogy az emberek nem mindig képesek azonnal reagálni. Márpedig

fontos tudni, mi a véleményük, mert ha esetleg valaki mégsem ért egyet a döntéssel, azt rögtön elkezd gyötörni a tudat, hogy akarata ellenére belement valamibe, ennek pedig beláthatatlan következményei lehetnek.

– Szeretném, ha mindenki egyetértene – mondta a pap. – Szeretném, ha hangosan és érthetően nyilatkoznátok, hogy egyetértetek a döntéssel, vagy nem, úgy, hogy Isten is hallja, és lássa, hogy bátor férfiakból áll az Ő serege. Ha nem hisztek Istenben, akkor is kérlek benneteket, hogy hangosan fejezzétek ki egyetértéseteket vagy tiltakozásotokat, hogy mindannyian tisztában legyünk azzal, mit gondolnak a többiek.

A polgármesternek egyáltalán nem tetszett, hogy a pap a „szeretném” szóval kezdte. Úgy kellett volna mondania: „szeretnék”, vagy: „a polgármester úr szeretné”.

Majd ha lezárul ez a kényes ügy, visszاسzerzi a tekintélyét, bármi legyen is az ára. De most, mint jó politikus, hagyja, hadd szerepeljen a pap, legalább nem neki kell kockáztatnia.

– Azt akarom, hogy hangosan nyilvánítsanak véleményt.

Először a kovács szólalt meg, és igent mondott. Aztán a polgármester következett, hogy megmutassa a bátorságát. Szép lassan minden jelenlévő férfi beleegyezett – és létrejött az egyezés. Volt, aki azért mondott igent, hogy végre hazamehessen, mások az aranyra gondoltak, és arról ábrándoztak, hogy a lehető leggyorsabb úton elhagyják a falut. Néhányan azt tervezték, hogy elküldik a pénzt a gyerekeiknek, hogy ne kelljen többé szegyenkezniük a barátaik előtt. Gyakorlatilag egyikük sem

hitte, hogy Viscos visszanyerheti régi dicsőségét, és csak a gazdagság lebegett a szemük előtt, amit eddig is megérdemeltek volna, mégsem volt benne részük soha.

De senki nem mondott nemet.

– 108 nő és 173 férfi lakik ebben a faluban – folytatta a pap. – Mindenkinek van legalább egy puskája, hiszen a helyi hagyományok megkövetelik, hogy a lakosok tanuljanak meg vadászni. Holnap reggel tehát hozzátok el a sekrestyébe a fegyvereket és egy-egy töltényt. Én pedig megkérem a polgármester urat, akinek több puskája is van otthon, hogy hozzon egyet nekem is.

– Mi soha nem adjuk ki a kezünkből a fegyverünket – kiáltotta egy vadász. – A fegyver szent, kényes jószág, és személyes holmi. Nem használhatja más.

– Hadd mondjam végig. Elmesélem, hogy működik egy kivégző osztag. Hét katona parancsot kap, hogy lőjék le az elítéltet. A kezükbe adnak hét puskát. A hétből hat valódi tölténnyel van megtöltve, de a hetedikben nincs lőszer. A puskapor ebben is ugyanúgy robban, a hangja pontosan olyan, mint a többié, csak éppen nincs benne ólom, ami belefúródhatna az áldozat testébe. Egyikük sem tudja, melyik az a puska, amelyikben vaktöltény van. Így mindegyikük azt hiheti, hogy az övé az, és nem ő a felelős annak az embernek a haláláért, akit nem is ismer, de kénytelen volt rálőni, mert ezt a parancsot kapta.

– Mindenki ártatlannak hiheti magát – mondta a földbirtokos, aki egészen idáig hallgatott.

– Úgy van. Holnap én is ugyanezt teszem. Nyolcvanhét puskából kiveszem az ólmot, a többiben viszont benne

hagyom. Az összes fegyver egyszerre fog eldőrdülni, és senki sem fogja tudni, melyikben volt igazi lövedék. Így mindenki ártatlannak hiheti magát.

Bármilyen fáradtak voltak is az emberek, a pap ötletét megkönnyebbült sóhajjal fogadták. A léghő is megváltozott, mintha egyik pillanatról a másikra az egész história elveszítette volna tragikus színezetét, és most már nem lenne több, mint valami elrejtett kincs keresése. Mindenki teljes mértékben meg volt győződve arról, hogy az ő fegyverében vaktöltény lesz, tehát ő nem bűnös – csupán szolidaritást vállal a szomszédaival, hiszen mindannyiuknak közös érdeke, hogy megváltozzon a falu élete. Egyszerre mindenki fölélénkült: végre Viscosban is történik valami.

– Az egyetlen fegyver, amelyik biztosan meg lesz töltve, az enyém lesz, hiszen én nem hagyatkozhatok a véletlenre. És lemondok a részemről is. Én más okból teszem, amit teszek.

A polgármesternek megint nem tetszett az a modor, ahogy a pap beszélt. Láthatóan bátor embernek, vezéregyéniségnek, nagylelkűnek és áldozatkésznek akar tűnni. Ha most itt lenne a felesége, biztosan azt mondaná, hogy indulni akar a következő választáson.

„Csak jönne már el a hétfő” – gondolta. Olyan intézkedéseket tesz, amelyek teljesen ellehetetlenítik a pap működését. Végül is ő az egyetlen, aki nem akar meggazdagodni.

– És mi lesz az áldozattal? – kérdezte a kovács.

– El fog jönni – mondta a pap. – Majd én gondoskodom

róla. De szükségem lesz még három emberre.

Mivel senki nem jelentkezett, a pap választott ki három erős férfit. Csak egy próbált ellenkezni, de amikor ránéztek a barátai, meggondolta magát.

– És hol mutatjuk be az áldozatot? – kérdezte a földbirtokos, egyenesen a paptól.

A polgármester most már végleg úgy érezte, hogy veszélyben van a tekintélye. Sürgősen cselekednie kell.

– Én határozom meg a helyet – mondta, és dühödtt pillantást vetett a földbirtokosra. – Nem engedem, hogy vér szennyezze Viscos földjét. Holnap, ugyanebben az időpontban, a monolit mellett. Hozzanak magukkal fáklyát, zseblámpát, hogy mindenki jól lássa, hova céloz, és senki ne lövöldözzön összevissza.

A pap leszállt a székről: vége lett a gyűlésnek. A viscosi nők végre meghallották a férfiak lépteit a kövezeten. A férfiak pedig végre beléptek a házba, ittak valamit, kinéztek az ablakon, vagy egyszerűen csak bedőltek az ágyba a kimerültségtől. A polgármester találkozott a feleségével, aki elmesélte, mire jutott Bertával, és milyen félelmei voltak, de miután a szálloda tulajdonosnőjével pontról pontra kielemezték, amit hallottak, arra a következtetésre jutottak, hogy az öregasszony nem sejt semmit – csak a büntudat hitette velük az ellenkezőjét. „Rémeiket láttunk. De ezek csak annyira valóságosak, mint az átkozott farkas.”

A pap pedig visszatért a templomba, és egész éjjel imádkozott.

Chantal a szombati kenyérből készített magának reggelit, hiszen vasárnaponként nem jött a kenyérszállító autó. Kinézett az ablakon, és látta, hogy az emberek fegyverrel indulnak el otthonról.

Fölkészült a halálra, hiszen megvolt az esélye, hogy ő lesz a kiszemelt. De senki nem kopogtatott az ajtaján. Épp ellenkezőleg: elmentek mellette, beléptek a templom sekrestyéjébe, aztán pedig üres kézzel jöttek ki.

Elment a szállodába, és a tulajdonosnő elmesélte neki, mi történt az éjjel. Elmondta, hogyan választották ki az áldozatot, milyen tervet eszelt ki a pap, s hogyan készültek föl az áldozatra. Hangjából eltűnt az ellenséges színezet, és úgy látszott, a dolgok kezdenek Chantal javára fordulni.

– Szeretnék mondani valamit: egy napon még hálásak leszünk azért, amit Viscosért tett.

– De az idegennek mindenképpen meg kell mutatnia az aranyat – felelte Chantal.

– Természetesen. Az imént láttam elmenni üres hátizsákkal.

Chantal úgy döntött, nem megy sétálni az erdőbe, mert ahhoz el kéne mennie Berta háza előtt, és képtelen volna az öregasszony szemébe nézni. Visszament hát a szobájába, és eszébe jutott az álma.

Szombat délután ugyanis különös álma volt: egy angyal átnyújtotta neki a tizenegy aranyrudat, és megkérte, hogy vigyázzon rájuk.

Ő erre azt felelte, hogy ehhez meg kellene ölnie valakit. De az angyal biztosította róla, hogy semmit ilyesmit nem kell tennie. Sőt, éppen ellenkezőleg. Ugyanis a rudak azt

bizonyítják, hogy az arany nem létezik.

Ezért kérte a szálloda tulajdonosnőjét, hogy beszéljen az idegennel. Volt egy terve. De mivel eddig minden csatát elveszített az életben, nem hitt abban, hogy sikerül véghez vinnie.

Berta éppen azt nézte, ahogy a nap lebukik a hegyek mögé, amikor megjelent a pap és három másik férfi. Berta három dolog miatt szomorodott el: tudta, hogy ütött az órája, nem jött el az ura megvigasztalni (talán félt attól, amit hallania kell, talán szégyellte, hogy nem tehet érte semmit), és eszébe jutott, hogy a megtakarított pénze a bank részvényeseinek a kezébe kerül, pedig szívesebben kivette volna, hogy elégesse.

Két dolognak viszont nagyon megörült: végre találkozik a férjével, aki most bizonyára éppen Prym kisasszony nagyanjával sétálgat, és élete utolsó napján gyönyörű, verőfényes napsütés van. Márpedig nem mindenkinek adatik meg, hogy ilyen szép emléket vigyen magával a túlvilágba.

A pap intett a kísérőinek, hogy álljanak meg, mert egyedül óhajt továbbmenni.

– Jó napot – köszöntötte Berta. – Nézzék, milyen hatalmas az Úr! És milyen gyönyörű természetet teremtett!

„Most elvisznek, de a világ bűneit itt hagyom.”

– Hát még a Paradicsom milyen szép! – felelte a pap, de Berta észrevette, hogy az előző mondata szíven ütötte, s most küszködik, hogy megőrizze a hidegvérét.

– Nem tudom, valóban annyira szép-e, sőt, abban sem vagyok egészen biztos, hogy egyáltalán létezik. Maga már járt ott?

– Még nem. De a Poklot már ismerem, és tudom, milyen borzalmas, noha kívülről vonzónak látszik.

Az asszony megértette, hogy Viscosra céloz.

– Téved, atyám. Maga a Paradicsomban volt, csak nem ismerte fel.

Ez már csak így szokott lenni: az emberek rendszerint a leggondtalanabb helyeken keresik a szenvedést, mert azt hiszik, hogy nem érdemlik meg a boldogságot.

– Úgy látszik, a szemlélődés bölcsebbé tette.

– Jó ideje nem látogatott meg senki, és most, csodák csodája, egyszerre mindenki észreveszi, hogy én is létezem. Képzelve, atyám, tegnap este a szálloda tulajdonosnője és a polgármester felesége tette tiszteletét nálam. Ma pedig a falu plébánosa látogat el hozzám. Lehet, hogy fontos ember lett belőlem?

– Nagyon fontos – mondta a pap. – A legfontosabb az egész faluban.

– Csak nem örököltem?

– Így is mondhatjuk. Tíz aranyrudat. Férfiak, asszonyok, és gyermekek áldják majd a nevét. Sőt, talán még szobrot is állítanak a tiszteletére.

– Jobban örülnék egy díszkútnak. Mert nemcsak szép, de szomját oltja a vándornak, és vigaszt nyújt a búslakodónak.

– Meglesz a kút. Szavamat adom.

Berta úgy döntött, hogy most már elég a komédiából, és egyenesen a tárgyra tért:

– Mindent tudok, atyám. Halálra akar ítélni egy ártatlan asszonyt, aki nem tudja megvédeni magát. Átkozott legyen, atyám, és átkozott legyen ez a föld is, és összes lakója.

– Átkozott legyek – helyeselt a pap. – Több mint húsz évig próbáltam megáldani ezt a földet, de senki nem hallgatta meg a szavamat. Húsz évig próbáltam belopni a jót az emberek szívébe, míg végre megértettem, hogy Isten arra teremtett, hogy a bal keze legyek, és megmutassam nekik mindazt a rosszat, amire képesek. Talán ettől majd észbe kapnak, és megtérnek.

Bertának sírhatnékja támadt, de összeszedte magát.

– Szép szavak, de üresek. Csak magyarázatot keres a kegyetlenségre és az igazságtalanságra, amit készül elkövetni.

– A többiekkel ellentétben, én nem a pénzért teszem. Tudom, hogy ez az arany átkozott, ahogy ez a föld is, és senkit nem fog boldoggá tenni. Én az Úr kérésére teszem. Pontosabban az Úr parancsára. Meghallgatta az imámat.

„Felesleges ellenkezniem” – gondolta Berta. A pap előhúzott a zsebéből egy gyógyszeres üveget.

– Semmit nem fog érezni – mondta. – Menjünk be a házba.

– Se maga, se más viscosi nem teheti be ide a lábát, amíg élek. Talán ma éjszaka már nyitva lesz az ajtó, de most még nem.

A pap intett az egyik férfinak, aki egy műanyag kulacsot hozott magával.

– Vegye be ezt a tablettát. A következő néhány órát átalussza. Mire fölébred, már a mennyországban lesz, a férje mellett.

– Én mindig is az uram mellett voltam. És soha nem szedtem altatót, annak ellenére, hogy gyakran nehezen aludtam el.

– Annál jobb. Legalább gyorsabban fog hatni.

A nap már lebukott, és egyre hosszabb árnyékok vetődtek a völgyre, a templomra, a falura.

– És ha nem vagyok hajlandó bevenni?

– Mindenképpen be fogja venni.

Berta ránézett a férfiakra, és világossá vált számára, hogy a pap igazat beszél. Fogta hát a tablettát, a szájába vette, és felhajtotta az egész kulacs italt. Víz volt benne: se íze, se szaga, se színe, és mégis a legfontosabb dolog a világon. Olyan, mint ő – legalábbis ebben a pillanatban.

Vetett egy utolsó pillantást a hegyekre. Most már árnyékba borult az összes. Láttá, amint megjelenik az égen az első csillag, és arra gondolt, hogy voltaképpen jó élete volt. Olyan helyen született és halt meg, amelyet nagyon szeretett, bár a hely nem szerette őt annyira. De mit számít ez? Aki a viszonzás reményében szeret, csak az idejét vesztegeti.

Áldott élete volt. Soha nem járt más országban, de tudta, hogy Viscosban pontosan ugyanolyan dolgok történnek, mint bárhol máshol a világban. Elvesztette a férjét, akit szeretett, de Isten megajándékozta azzal a képességgel, hogy továbbra is mellette lehetett. Ő bizony még látta Viscos virágzását, és a hanyatlását is, de azt az időt már nem kell megélnie, amikor elpusztul. Ismert minden embert a hibáikkal és az erényeikkel együtt, és szilárdan hitt abban, hogy – annak ellenére, amit most művelnek vele, és

az állandó harc ellenére, amiről az ura beszélt – végül mégiscsak győzedelmeskedni fog az emberi jószág.

Sajnálta a papot, a polgármestert, Prym kisasszonyt, az idegent, és Viscos összes lakóját, mert a rossz soha nem szül jót, hiába hitegetik magukat. Mire észbe kapnak, bizony már késő lesz.

Egyetlen szomorúsága volt az életben: soha nem látta a tengert. Tudta, hogy létezik, hogy hatalmas, hogy egyszerre nyugodt és háborgó, de soha nem jutott el odáig, ahol láthatta volna, soha nem érezte a sós vizet a szájában, és a forró homokot a talpa alatt, soha nem merülhetett bele a hideg vízbe, mint aki visszatér a Nagy Anya méhébe.

De ezen kívül nem lehetett oka a panaszra. Szomorú volt, nagyon szomorú, amiért el kell mennie, de nem akarta áldozatnak érezni magát. Szívesebben gondolta azt, hogy Isten jelölte ki erre a szerepre. És ez még mindig sokkal jobb szerep, mint ami a papnak jutott.

– Hadd beszéljek a jóról és a rosszról – hallotta a pap hangját, de a keze és a lába kezdett elnehezülni.

– Nem kell. Maga nem ismeri a jót. Megmérgezte a rossz, ami körülvette, s a betegsége most a mi földünkön terjeszti tovább. Semmivel sem különb az idegennél, aki azért jött, hogy elpusztítson minket.

Utolsó szavait már alig hallotta. Fölnézett a csillagos égre, és lehunyta a szemét.

Az idegen bement a fürdőszobába, gondosan megtisztította az összes aranyrudat, aztán visszapakolta

őket a régi, kopott hátizsákjába. Két napja nem hallatott magáról, de most újra megjelenik a színen, hiszen az utolsó jelenetről nem hiányozhat.

Tervét alaposan kidolgozta: a kevés lakosú eldugott falu kiválasztásától a bűntárs megszerzéséig, hogy ha esetleg mégis hiba csúszna a számításaiba, ne vádolhassák bűncselekményre való fel-bujtással. A diktafon, a jutalom, az óvatos lépések: először összebarátkozott a falubeliekkel, s csak azután vetette el bennük a félelem és a zűrzavar magvait. Éppen úgy, ahogy Isten tette vele. Előbb elárasztotta minden jóval, hogy azután belelökje a szakadékba. Ő is ezt teszi a viscosiakkal.

Mindenre ügyelt, a legapróbb részletekre is. Egy dolgot kivéve: soha nem gondolta volna, hogy a terve tényleg megvalósul. Biztosra vette, hogy amikor elérkezik a döntő pillanat, egy egyszerű „nem” megváltoztatja a történetet. Hogy akad egy ember, aki nem lesz hajlandó elkövetni a bűnt, és ez elegendő lesz ahhoz, hogy bebizonyosodjon: nincs minden veszve. Ha egy ember megmenti a falut, azzal az egész világot menti meg. Hiszen ez azt jelentené, hogy van még remény, hogy a Jó az erősebb, hogy azok a terroristák nem tudták, mit cselekszenek. Ő pedig végre megbocsáthatna. Mindennapi gyötrelmes szenvedése szomorú emlékké halványulna, amivel megtanulhatna együtt élni, hogy újra megtalálhassa a boldogságát. Ezért a hön áhított „nem”-ért adná azt a tíz aranyrudat, függetlenül az egyezségtől, amit a lánnyal kötött titokban.

De nem sikerült a terve. És most már késő volt, már nem gondolhatta meg magát.

Kopogtak az ajtón.

– Induljunk – szölt a szálloda tulajdonosnője. – Itt az idő.

– Máris megyek.

Fogta a kabátját, fölvette, és lement a bárba, ahol találkozott a nővel.

– Nálam van az arany – mondta. – De – a félreértések elkerülése végett – remélem, tud róla, hogy ismerik néhányan a tartózkodási helyemet. Ha esetleg meg akarnák változtatni az áldozat személyét, biztosak lehetnek benne, hogy hamarosan keresni fog a rendőrség a faluban. Maga láthatta, mennyit telefonáltam.

A szálloda tulajdonosnője némán bólintott.

A monolit félórányi járásra volt Viscostól. Az emberek évszázadokon keresztül azt hitték, hogy csak egy furcsa szikla, amit fényesre csiszolt az eső és a jég, s azelőtt bizonyára függőlegesen állt, de egy villám kidöntötte. Ahab ide szokta összehívni a városi tanácsot, ugyanis a szikla pompás asztalként szolgált, a természetben, a szabad levegőn.

De egyszer a kormány kiküldött a völgybe egy csoportot, hogy tárja fel a régi leleteket, és valaki felfedezte az oszlopot. Rögtön jöttek a régészek, mértek, számoltak, vitakoztak, ástak, és végül megállapították, hogy egy törzs ezt a helyet nevezte ki szent helynek, azt azonban nem tudták, milyen szertartásokat gyakoroltak. Néhányan azt állították, hogy valamiféle csillagvizsgáló volt, mások meg voltak győződve róla, hogy termékenységi szertartásokat

végeztek körülötte, amelynek során a papok szűzekkel háltak. Egy hétig vitatkoztak a tudósok, de azután hamar odébbálltak, mert találtak valami érdekesebbet. Így aztán anélkül távoztak, hogy bármiféle következtetésre jutottak volna.

Az új polgármester föl akarta hívni a turisták figyelmét, és az egyik helyi újságban megjelentetett egy cikket, amely Viscos ókori örökségéről szólt. De a sziklák között nehezen lehetett megközelíteni a monolitot, s az a kevés vállalkozó szellemű egyén, akinek mégis sikerült, nem talált ott mást, csak egy ledőlt követ, míg a szomszéd falvakban szobrok, feliratok és más sokkal érdekesebb dolgok is voltak. Az ötlet tehát nem vált be, így hát a monolit szép lassan visszanyerte régi rendeltetését: hétvégeként asztalnak használták a piknikezők.

Aznap délután a viscosi házikókban mindenütt ugyanarról folyt a vita: a férfiek egyedül akartak menni, a nők azonban részt akartak venni az „áldozati szertartáson” (így nevezték ugyanis a gyilkosságot, amit készültek elkövetni). A férfiek azt mondogatták, hogy túl veszélyes, ki tudja, mi mindenre képes egy tűzfegyver, a nők viszont ragaszkodtak ahhoz, hogy elkísérhessék őket, és a szemükre vetették, hogy önzők, s hogy itt az ideje, hogy fölébredjenek, és végre tiszteljék a jogaikat, mert a világ már réges-rég nem olyan, mint amilyennek ők szeretnék látni.

A férfiak végül beleegyeztek, a nők pedig diadalként fogták föl ezt.

Most tehát elindult a menet, amely 281 fénylő pontocskából állt, ugyanis az idegen is vitt magával egy fáklyát, Berta

viszont nem vitt semmit – így tehát a lakosok száma pontosan ugyanannyi volt, mint máskor. A férfiak az egyik kezükben lámpát tartottak, a másikban pedig egy vadászpuskát, lebillentett csővel, nehogy véletlenül elsüljön útközben.

Egyedül Bertának nem kellett gyalogolnia, ő ugyanis békésen aludt egy rögtönzött hordágyon, amelyet két favágó cipelt. „Még jó, hogy visszafelé nem kell vinnünk” – gondolta az egyik. „A sok ólomtól háromszor ilyen nehéz lesz a teste.”

Úgy számolta, hogy minden töltény átlagosan hat kis ólomgolyót tartalmaz. Ha minden megtöltött fegyver eltalálja a célpontot, 522 golyó fúródik a testbe, úgyhogy végül több lesz benne a fém, mint a vér.

A férfinak fölfordult a gyomra. „Nem szabad gondolni semmire, csak a hétfőre.”

Útközben senki nem szólt egy szót sem. Senki sem mert a többiek szemébe nézni, mintha ez az egész csupán valami lidércnyomás lenne, amit a lehető leggyorsabban el kell felejteni. Lihegve értek a tisztásra (inkább a feszültség, mint a fáradtság miatt), és hatalmas, fényes félkörben helyezkedtek el a kőoszlop körül.

A polgármester intésére a favágók eloldozták Bertát, és fölfektették a monolitra.

– Így nem lesz jó – szólt a kovács, mert eszébe jutottak a háborús filmek, amelyekben a katonák mindig a földön kúszva közlekednek. – Egy fekvő embert nagyon nehéz eltalálni.

A favágók tehát levették Bertát a kőről, leültették a földre,

és a hátát nekitámasztották a monolitnak. Úgy tűnt, ez lesz az ideális testhelyzet, de most meg egy nő sikoltott föl, és azt kiabálta:

– Minket néz! Látja, mit művelünk!

Berta nyilvánvalóan nem látott semmit, de valóban elviselhetetlen volt annak a jólelkű asszonynak a látványa, ahogy ott ül, elégedett mosollyal az ajkán, és mit sem sejt arról, hogy testét mindjárt darabokra szagatják az apró ólomgolyók.

– Fordítsák háttal – hangzott a polgármester utasítása, akit szintén zavart a látvány.

A favágók harmadszor is odamentek a monolithoz, és morogva megfordították a testet, térdre állították, s a fejét és a mellkasát nekitámasztották a kőnek. De nem maradt meg ebben a helyzetben, ezért rá kellett tekerni a csuklójára egy kötelet, amit aztán át kellett vetni a kő fölé, hogy a másik oldalán össze lehessen csomózni.

Ez a helyzet viszont nagyon groteszk látványt nyújtott: egy nő térdepel, háttal mindenkinek, fölfelé széttárt karokkal, mintha imádkozna vagy könyörögne valamiért. Valaki ismét tiltakozott, de a polgármester azt mondta, hogy most már jó lenne végezni.

Minél gyorsabban, ha lehet. Mellébeszélés és időhúzás nélkül. A mentegetőzés ráér holnapig – majd a bárban vagy az utcán, amikor összetalálkoznak egymással a pásztorok és a földművesek, majd akkor lesz rá idő. Egy darabig bizonyára mindenki messze elkerüli majd azt az utat, ahol az öregasszony szokott üldögélni (pedig Viscosban mindössze három lehetséges útvonal volt). Megszokták,

hogy mindig itt találják Bertát, aki nézi a hegyeket, és magában beszél.

Még szerencse, hogy volt két másik útvonal is, meg egy kis ösvény, amin keresztül át lehetett vágni a völgyön, és egyenesen ki lehetett jutni az országútra.

– Hamar kell végeznünk – mondta a polgármester, és nagyon meg volt elégedve, mert a pap egy jó ideje nem szólalt meg, és úgy érezte, sikerült visszaszereznie a tekintélyét. – A völgyben megláthatják a nagy világosságot, és idejöhetnek megnézni, mi folyik itt. Készítsék a puskájukat, löjjenek, és menjünk haza.

Csak így, ünnepélyesség nélkül. Mintha parancsra cselekednének. Mint a katonák, akik a városukat védik. Kételyek nélkül. Elhangzott a parancs, és mindjárt teljesíteni fogják.

Ebben a pillanatban értette meg a polgármester, miért hallgat a pap, és rádöbbsent, hogy csapdába esett. Innentől kezdve, ha valahogy mégis kitudódik a dolog, mindenki mondhatja, hogy ő csak parancsot teljesített. Egyedül ő nem. Vajon mit gondolhatnak most róla ezek az emberek: hogy gazember, vagy hogy megváltó?

De nem bizonytalanodhat el, éppen most, amikor felemelik a puskákat, és fölcsapják a csövet. Elképzelte, micsoda robajjal fog eldördülni a 174 fegyver. De mire bárki ideér, hogy megnézzék, mi történt, ők már messze járnak. Amikor elindult a menet fölfelé, mindenkit felszólított, hogy visszafelé oltsák el a lámpáikat. Hiszen csukott szemmel is ismerték az utat, a fény csak a balesetek elkerülése érdekében kellett.

A nők ösztönösen hátraléptek, a férfiak pedig megcélozták a magatehetetlen testet, kb. ötven méterről. Nem tudnák elhibázni, hiszen gyerekkoruktól kezdve gyakorolták, hogyan kell mozgó állatokra és repülő madarakra célozni.

A polgármester fölkészült, hogy parancsot adjon a lövésre.

– Egy pillanat! – kiáltotta egy női hang.

Prym kisasszony volt az.

– És az arany? Látták már az aranyat?

Leeresztették a puskákat, de továbbra is készenlétben álltak. Nem, senki nem látta az aranyat. Mindenki az idegen felé fordult.

A férfi lassan odament a fegyverek elé. Letette a hátizsákját a földre, és egyesével kipakolta a tíz aranyrudat.

– Itt van – mondta, és visszament a helyére, a félkör egyik végébe.

Prym kisasszony odament az aranyhoz, és fölemelte az egyik rudat.

– Arany – mondta. – De szeretném, ha más is ellenőrizné. Jöjjön ide kilenc nő, és vizsgálják meg a rudakat.

A polgármester nyugtalankodni kezdett: a tűzvonalban lesznek, még lelövi őket valaki idegességében. De a kilenc nő – köztük az ő felesége is – odament Prym kisasszonyhoz, és megtette, amit kért.

– Igen, arany – mondta a polgármester felesége, miután gondosan megvizsgálta a rudat, és összehasonlította azzal a kevés ékszerrel, amije volt. – Látom rajta az állami pecsétet, a számot, ami valószínűleg a sorozatot jelzi, az öntés dátumát és a súlyát. Nem vertek át minket.

– Akkor fogják, és hallgassák meg, amit mondani fogok.

– Ez az időpont nem alkalmas a csevegésre, Pryn kisasszony! – kiáltotta a polgármester. – Menjenek onnan, hadd végezzük a dolgunkat!

– Hallgasson, maga idióta!

Chantal ordítása mindenkit megrémített. Nem gondolták volna, hogy Viscosban akad olyan ember, aki képes ilyesmit kiejteni a száján.

– Megőrült, kisasszony?

– Fogja be a száját! – üvöltötte még hangosabban, egész testében remegve, a gyűlölettől összeszorított szemekkel. – Maga az őrült! Besétált ebbe a csapdába, ami a kárhozatba és a halálba taszít minket. Maga a felelőtlen!

A polgármester elindult Chantal felé, de két férfi állt az útjába.

– Hallgassuk meg, mit akar mondani ez a lány! – kiáltotta egy hang a tömegből. – Azon a tíz percen semmi nem múlik!

Tíz percen! De hiszen öt percen is rengeteg múlhat! Ezt mindenki tudta. Ahogy kezdtek magukhoz térni, egyre jobban féltek, egyre nőtt bennük a bűntudat, és elöntötte őket a szégyen. Remegni kezdett a kezük, és kezdték keresni az ürügyet, hogy meggondolhassák magukat. Amikor elindultak fölfelé, szilárdan hitték, hogy az ő puskájukban vaktöltény van, és mindjárt túl lesznek az egészen.

Most azonban megrémültek: mi van, ha valódi, éles töltény repül ki a fegyverükből? És mi lesz, ha annak az öregasszonynak a szelleme – akiről mindenki tudja, hogy boszorkány – éjszakánként kísérteni fogja őket?

Vagy ha valaki beszélni fog. Vagy ha a pap nem tette meg, amit ígért, és mindannyian vétkezni fognak.

– Öt percet adok, többet nem – mondta a polgármester, és próbálta azt a látszatot kelteni, hogy engedélyt ad, holott nyilvánvaló volt, hogy a lány diktálja a feltételeket.

– Annyit beszélek, amennyit akarok – mondta Chantal, aki mintha visszanyerte volna a nyugalmát, és egy jottányit sem volt hajlandó engedni. Olyan határozottan beszélt, mint még soha életében. – De nem lesz hosszú. Nagyon furcsa látni, mi folyik itt. Eszembe jut, milyen alakok kószáltak errefelé Ahab idejében. Alkimistáknak nevezték magukat, és azt állították, hogy a birtokukban van egy különleges por, amelynek segítségével képesek aranyá változtatni az ólmot. Egyikük be is bizonyította, hogy igazat beszél, amikor Ahab megfenyegette, hogy megöli. Nem különös? Ti ma ugyanezt akarjátok csinálni. Vérrel akarjátok vegyíteni az ólmot, abban a hitben, hogy arany lesz belőle. Részben igazatok van. Másrészt viszont, amilyen gyorsan jön ez az arany, ugyanolyan gyorsan el is fog folyni a kezetek közt.

Az idegen nem értette, miről beszél a lány, de szorított, hogy ne hagyja abba. Észrevette, hogy lelkének egy sötét zugában derengeni kezd a régen elfelejtett fény.

– Az iskolában mindannyian tanultunk Midasz király legendájáról. Ez a férfi találkozott egy istennel, aki felajánlotta neki, hogy teljesíti egy kívánságát. Midasz nagyon gazdag volt, de még több pénzt akart, és azt kívánta, hogy minden, amihez hozzáér, változzon aranyá. Hadd emlékeztessenem magukat, mi történt ezután: Midasz

először arannyá változtatta a bútorait, a palotáját, és mindent, ami ott volt körülötte. Kiment a kertbe dolgozni, és arannyá változtatta az egész kertet és az összes fát. Délben aztán megéhezett, és enni akart. De amikor megérintette az ízletes báránycombot, amit a szolgálai készítettek neki, az nyomban arannyá változott. A szájához emelte a borospoharat, és az is arannyá változott. Keservében föl-alá szaladgált, kereste a feleségét, és könyörgött neki, hogy segítsen rajta – és ekkor értette meg, mekkora hibát követett el: amikor megragadta a nő karját, ő is aranyszoborrá változott. A szolgák fejvesztve menekültek, mert rettegtek, hogy velük is ez fog történni. Egy hét sem telt el, és Midasz éhen és szomjan halt, miközben mindenfelől arany vette körül.

– Miért mesélte el nekünk ezt a történetet? – kérdezte a polgármester felesége, aki már letette az aranyat a földre, és visszament a férje mellé. – Netán Viscosba is elvetődött egy isten?

– Igen egyszerű okból meséltem el ezt a történetet. Az arany önmagában nem ér semmit. Az égvilágon semmit. Nem lehet megenni vagy meginni, nem vehetünk rajta állatot vagy földet. Értéke a pénznek van. De hogy változtatjuk pénzzé ezt az aranyat? Két dolgot tehetünk: megkérhetjük a kovácsot, hogy olvassza be a rudakat, és az így keletkezett masszát ossza kétszáznyolcvan egyenlő részre. Aztán mindenki bemegy a városba, és pénzre váltja az aranyát. Persze azonnal magunkra vonjuk a hatóságok figyelmét, hiszen a völgyben nincs arany, és mégiscsak különös, hogy egyszerre Viscos összes lakója

aranyrudakkal szaladgál. Gyanúsak leszünk, és kérdegetni fognak. Mi majd azt mondjuk, hogy találtunk egy ősi kincset. De egy gyors vizsgálat kideríti, hogy az aranyat nemrég öntötték, s hogy errefelé már végeztek ásatásokat, és az ősöknek különben sem volt ennyi aranyuk – hiszen ha lett volna, hatalmas, fényűző várost építettek volna ide.

– Nagyon butus lány maga – mondta a földbirtokos. – Elvisszük az aranyrudakat, úgy, ahogy vannak, a fémjellel és mindennel együtt. Beváltjuk egy bankban, és a pénzt osztjuk el magunk között.

– Ez lenne a másik lehetőség. A polgármester fogja a tíz aranyrudat, elviszi a bankba, és ott pénzre váltja. A bankfiók nem is teljesítené a kérésünket, ha egyesével hordanánk oda a rudakat. De mivel a polgármester mindenfelé nagy tiszteletnek örvend, tőle csak az adásvételi szerződést kérnék. A polgármester azt felelné, hogy sajnos az nincs nála, de – ahogy a felesége is mondta – nézzék meg, rajta van az állam pecsétje, tehát valódi. Nézze csak meg a dátumot és a sorozatszámot. Ekkorra a férfi, akitől az aranyat kaptunk, már messze jár. A bank időt kér, mert – bár ismerik a polgármester urat, és tudják, hogy tisztességes ember – igen nagy összegről van szó, és ehhez engedélyre van szükségük. Kérdezősködni kezdenek: honnan van az arany? A polgármester úr erre szépen elmeséli, hogy egy idegentől kapta ajándékba – elvégre okos ember a polgármesterünk, és mindenre van válasza.

– Nos, miután a pénztáros beszélt a főnökével, az értesíti a

központi bankot – folytatta Chantal. – Nem mintha gyanakodna, de hát ő is csak egy alkalmazott, aki nem akarja fölöslegesen kockáztatni az állását. Ott azonban nem ismerik a polgármester urat, és minden nagyobb összegű pénzfelvételt gyanúsnak tekintenek és kivizsgálják. Arra kérik, hogy várjon két napot, amíg ellenőrzik az arany eredetét. És mit állapítanak meg? Hogy ez az arany bizony lopott. Vagy hogy egy kábítószerkereskedéssel gyanúsított csoport vásárolta.

Itt szünetet tartott. A félelem, amit akkor érzett, amikor először akarta elvinni a maga aranyrúdját, most egyszerre mindenki félelmévé változott. Egyetlen ember története az egész emberiség története.

– Hiszen ennek az aranynak van sorszáma. Dátuma. Ez az arany könnyedén azonosítható.

Mindenki az idegenre nézett, de ő rezzenéstelen arccal hallgatta tovább Prym kisasszony szavait.

– Felesleges tőle bármit is kérdezni – mondta Chantal. – Hiszen bármit mond, meg kellene bízunk a szavában, de olyan férfi, aki azzal a kéréssel áll elő, hogy kövessünk el egy bűncselekményt, nem érdemli meg a bizalmunkat.

– Megköthetnénk, amíg nem váltjuk pénzre az aranyunkat – mondta a kovács.

Az idegen intett a szálloda tulajdonosnőjének.

– Nem eshet bántódása. Valószínűleg befolyásos emberek a barátai. Többször is hallottam, amikor telefonált, és lefoglalta a repülőjegyét is. Ha eltűnik, tudni fogják, hogy valaki elrabolta, és azonnal idejönnek, hogy megkeressék. Chantal letette a földre az aranyrudat, és kiment a

tűzvonalból.

A többi nő is követte.

– Lőhetnek, ha akarnak. De én nem óhajtok részt venni ebben a bűncselekményben, mert tudom, hogy csapda.

– Mit tud maga?! – kiáltotta a földbirtokos.

– Ha nekem lesz igazam, a polgármester hamarosan rács mögé kerül, és Viscosban megindul a nyomozás: kitől lopta az aranyat? Valakinek magyarázatot kell adnia a rendőröknek, és az nem én leszek. De megígérem, hogy hallgatok, legföljebb annyit mondok: nem tudom, mi történt. Egyébiránt a polgármester urat mindannyian jól ismerjük – ellentétben az idegennel, akiről semmit nem tudunk, és aki holnap elhagyja Viscos. Mindannyian tudjuk tehát, milyen nagy ember, még az is lehet, hogy magára vállalja az egészséget, és azt mondja majd, hogy egy férfitől lopta az aranyat, aki egyszer csak megjelent Viscosban, és egy hetet itt töltött. Hősként fogjuk ünnepelni, és megnyugodhatunk, hogy soha nem fog kiderülni az igazi bűncselekmény. És élhetjük tovább az életünket, csakhog – így vagy úgy, de – arany nélkül.

– Megteszem, amit mond! – kiáltotta a polgármester, mert tudta, hogy az egész csak egy bolond lány képzeletének a szüleménye.

Ekkor azonban meghallotta, hogy lebillentették az első puskacsövet.

– Bízbanak bennem! – ordította. – Vállalok minden kockázatot!

De a válasz újabb csattanás volt, aztán még egy, és még egy, végül mintha ragályként vonult volna végig a tömegben

a csattogás: mindenki lebillentette fegyverének a csövét. Ki bízik a politikusok ígéreteiben? Csak a polgármester és a pap tartotta továbbra is készenlétben a puskáját: egyikük Prym kisasszonyra célzott, a másik pedig Bertára. De a favágó – aki az imént képzeletben az öregasszony testébe fúródó golyókat számolgatta – észrevette, és kitepte a kezükből a fegyvert. Persze a polgármester nem örült meg, hogy bosszúból bűncselekményt kövessen el, a pap pedig nem értett a fegyverekhez, és biztosan elhibázta volna a lövést.

Prym kisasszonynak igaza van: túl kockázatos másokban bízni. Mintha mindenki egyszerre döbbent volna rá erre, szép lassan elindultak hazafelé, előbb az idősebbek, azután a fiatalabbak.

Némán ballagtak a lejtőn, és igyekeztek másra gondolni: az időjárásra, arra, hogy meg kell már nyírni a birkákat, és föl kell szántani a földet, és mindjárt kezdődik a vadászati szezon is. S hogy nem történt semmi különös, hiszen Viscosban áll az idő, és minden nap egyforma.

Mindenki azt gondolta magában, hogy ez a hétvége csupán álom volt.

Vagy inkább rémálom.

Csak három ember és két lámpás maradt a tisztáson. Egyikük egy kőhöz kötözve aludt.

– Tessék, itt a falu aranya – mondta az idegen Chantalnak.

– Most aztán nincs aranyam se, és választ se kaptam.

– Nem a falué, hanem az enyéem. Ahogy az a rúd is, amit az

Y formájú szikla mellé ásott el. Maga pedig szépen velem jön, és együtt beváltjuk. Nem bízom magában, egy szavát sem hiszem el.

– Tudja, hogy nem teszem meg, amire kér. Ami pedig a megvetését illeti: jól tudom, hogy valójában nem nekem szól, hanem saját magának. Hálásnak kéne lennie a törtétekért, hiszen amikor megmutattam az aranyat, sokkal többet adtam magának, mint a meggazdagodás lehetőségét. Ráébresztettem, hogy panaszkodás helyett cselekedni kell.

– Nagyon kedves magától – mondta gúnyosan Chantal. – Az első pillanatban megmondhattam volna, milyen az emberi természet. Bár Viscos jelene eléggé elkeserítő, a múltja dicsőséggel és bölcsességgel teli. Rögtön megadhattam volna a választ a kérdésére, ha eszembe jutott volna.

Chantal eloldozta Bertát. Észrevette, hogy megsérült a homloka: biztosan akkor, amikor nekitámasztották a kőnek a fejét. Szerencsére nem volt súlyos.

Nagyobb baj volt, hogy reggelig itt kellett maradniuk, amíg fölébred.

– És most hajlandó nekem válaszolni? – kérdezte a férfi.

– Biztosan hallotta már Szent Savinus és Ahab találkozásának a történetét.

– Persze. Jött a szent, beszélgettek egy kicsit, és az arab végül megtért, mert látta, hogy a szent még nála is bátrabb.

– Pontosan. Csakhogy amíg beszélgettek, Ahab egész idő alatt a törét élezte, attól a pillanattól kezdve, hogy Szent Savinus belépett a házába. Ahab abból a feltételezésből

indult ki, hogy az egész világ olyan, mint ő. Próbára akarta tenni a szentet, és azt kérdezte tőle:

„Ha most belépne ide a város legszebb utcalánya, képes lennél azt gondolni, hogy egyáltalán nem szép és vonzó?”

„Nem. De uralkodnék magamon” – felelte a szent.

„És ha felajánlanék rengeteg aranypénzt, hogy hagyd ott a hegyeket, és csatlakozz hozzánk, tudnál úgy nézni arra az aranyra, mintha értéktelen kő lenne?”

„Nem. De uralkodnék magamon.”

„S ha fölkeresne két testvér, s az egyik gyűlölné, a másik viszont szentként tisztelné, tudnád azt gondolni, hogy nincs közöttük semmi különbség?”

„Lehet, hogy nehezemre esne, lehet, hogy szenvednék, de uralkodnék magamon, és egyformán kezelném őket.”

Chantal szünetet tartott.

– Azt mondják, hogy ennek a párbeszédnek nagy szerepe volt Ahab megtérésében.

Az idegenek nem volt szüksége rá, hogy Chantal megmagyarázza a történetet. Savinust és Ahabot valójában ugyanazok az ösztönök irányították: a Jó és a Rossz harcolt a lelkükért, ahogy minden lélekért ezen a földön. Amikor Ahab megértette, hogy Savinus ugyanolyan, mint ő, azt is megértette, hogy ő is ugyanolyan, mint Savinus.

Önuralom kérdése minden. Meg választásé.

Semmi másé.

Chantal vetett egy utolsó pillantást a völgyre, a

hegyekre, az erdőre, ahol annyit csavargott gyerekkorában, és érezte a szájában a kristálytiszt víz ízét, a friss zöldség ízét, és a házi borét, ami a környék legjobb szőlőjéből készült, és amit maguknak őrizgettek és gondosan elrejtettek a turisták elől – ugyanis nem termeltek annyit, hogy eladásra is jusson.

Csak azért jött vissza, hogy elbúcsúzzon Bertától. A régi ruháit vette föl, nehogy észrevegyék rajta, hogy rövid városi utazása során meggazdagodott.

Az idegen mindenről gondoskodott: aláírta a papírokat az arany átruházásáról, és azt is elintézte, hogy eladják, a pénzt pedig a Pym kisasszony számára nyitott bankszámlára utalják. A bank pénztárosa kissé túlzott tapintattal nézett rájuk, és nem kérdezett semmit, azon kívül, ami elengedhetetlen az átutalás végrehajtásához.

Chantal biztos volt benne, hogy magában azt gondolja: egy érett férfi és fiatal szeretője áll előtte.

„Milyen izgató érzés” – gondolta. – „Ezek szerint kinézi belőlem, hogy olyan jó vagyok az ágyban, hogy megérek ennyi pénzt.” Útközben összefutott néhány falubélivel. Senki sem tudta, hogy elmegy, és úgy köszöntötték, mint máskor, mintha mi sem történt volna. Mintha soha nem jelent volna meg Viscosban az ördög.

Chantal mosolyogva viszonzta a köszöntést, és ő is úgy tett, mintha ez a nap semmiben sem különbözne a többitől. Nem is vette észre, mennyire megváltozott attól, amit felfedezett önmagával kapcsolatban. De ez később is ráér. Berta ott üldögélt a háza előtt, de már nem azért, hogy őrizze a falut a gonosztól, hanem mert nem volt más dolga.

– Építenek egy kutat a tiszteletemre – mondta. – Ez a hallgatásom ára. Pedig én tudom, hogy már nem sok ember szomját fogja oltani, mert Viscos pusztulásra van ítélve. Nem az ördög miatt, aki meglátogatott minket, hanem mert egyszerűen más időket élünk.

Chantal megkérdezte, hogy fog kinézni az a kút. Berta elmesélte, hogy azt tervezte, hogy egy napból fog csorogni a víz egy varangyos béka szájába.

A nap őt jelképezi, a béka pedig a papot.

– Én fogom oltani a fényesség iránti szomját, így aztán, amíg ez a kút itt áll, köztetek maradok.

A polgármester túl költségesnek tartotta ezt az ötletet, de Berta ragaszkodott hozzá, így kénytelen volt beleegyezni. A jövő héten el is kezdik a munkálatokat.

– Te pedig, lányom, végre azt teszed, amit tanácsoltam. Egyet mondhatok: az élet hosszúsága vagy rövidsége egyedül attól függ, hogyan éljük.

Chantal elmosolyodott, megcsókolta az öregasszonyt, aztán örökre hátat fordított Viscosnak. Bertának igaza van: nincs vesztegetni való ideje, bár reméli, hogy nagyon hosszú élete lesz.

Tartalom

- [A szerző előszava](#)
- [Az öreg Berta tizenöt éve](#)
- [Chantal rettenetesen fáradt volt](#)
- [Bár Viscosnak 281 lakosa volt](#)
- [A két asszony nem sokkal](#)